

Jaarrapport Achmea Schadeverzekeringen N.V. 2018

Achmea Schadeverzekeringen N.V. is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 08053410

achmea

BESTUURSVERSLAG

Bestuursverslag.....	4
-----------------------------	----------

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Verslag van de Raad van Commissarissen.....	13
--	-----------

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Geconsolideerd overzicht van de financiële positie (voor bestemming van het resultaat).....	16
--	-----------

Geconsolideerde winst- en verliesrekening.....	17
---	-----------

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat.....	17
--	-----------

Geconsolideerd overzicht van het totaal eigen vermogen.....	18
--	-----------

Geconsolideerd kasstroomoverzicht.....	19
---	-----------

Algemeen.....	21
----------------------	-----------

1. Algemene waarderingsgrondslagen.....	21
---	----

2. Kapitaal- en risicomanagement.....	28
---------------------------------------	----

3. Gebeurtenissen na balansdatum.....	47
---------------------------------------	----

Toelichting significante onderdelen Balans en Winst- en verliesrekening.....	48
---	-----------

4. Beleggingen.....	48
---------------------	----

5. Vorderingen en overlopende activa.....	51
---	----

6. Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten en aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen.....	52
--	----

7. Reële waarde hiërarchie.....	56
---------------------------------	----

8. Netto verdiende premies.....	61
---------------------------------	----

9. Beleggingsopbrengsten.....	62
-------------------------------	----

10. Netto lasten uit verzekeringscontracten.....	63
--	----

11. Bedrijfskosten.....	63
-------------------------	----

Overige toelichtingen.....	64
-----------------------------------	-----------

12. Geassocieerde deelnemingen en joint ventures.....	64
---	----

13. Liquide middelen.....	64
---------------------------	----

14. Eigen vermogen.....	65
-------------------------	----

15. Overige voorzieningen.....	65
--------------------------------	----

16. Financiële verplichtingen.....	66
------------------------------------	----

17. Latente belastingverplichtingen.....	67
--	----

18. Overige opbrengsten.....	69
------------------------------	----

19. Overige lasten.....	69
-------------------------	----

20. Vennootschapsbelasting.....	70
---------------------------------	----

21. Netto overig totaalresultaat.....	71
---------------------------------------	----

22. Hedge accounting.....	71
---------------------------	----

23. Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen.....	71
---	----

24. Kredietkwaliteit financiële activa en toelichting uitstel IFRS 9.....	73
---	----

25. Overdracht van financiële activa en zekerheden.....	75
---	----

26. Belangen in dochtermaatschappijen.....	77
--	----

27. Transacties met verbonden partijen.....	77
---	----

ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Enkelvoudig overzicht van de financiële positie (voor bestemming van het resultaat)	85
Enkelvoudige winst- en verliesrekening	86
Enkelvoudig overzicht van het totaalresultaat	86
Enkelvoudig mutatieoverzicht van het totaal eigen vermogen	87
Enkelvoudig kasstroomoverzicht	88
1. Waarderingsgrondslagen	89
2. Kapitaal- en risicomanagement	89
3. Gebeurtenissen na balansdatum.....	89
Toelichting significante onderdelen balans en winst- en verliesrekening	90
4. Beleggingen	90
5. Vorderingen en overlopende activa.....	92
6. Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten en aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen.....	93
7. Reële waardehiërarchie	93
8. Netto verdiende premies	95
9. Beleggingsopbrengsten	96
10. Netto lasten uit verzekeringscontracten.....	96
11. Bedrijfskosten	96
Overige toelichtingen	97
12. Dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures	97
13. Liquide middelen	97
14. Eigen vermogen	97
15. Overige voorzieningen.....	98
16. Financiële verplichtingen	98
17. Latente belastingverplichtingen	98
18. Overige opbrengsten	99
19. Overige lasten	99
20. Vennootschapsbelasting.....	99
21. Netto overige totaalresultaat.....	100
22. Hedge-accounting.....	100
23. Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	101
24. Kredietkwaliteit financiële activa en toelichting uitstel IFRS 9	102
25. Overdracht van financiële activa en zekerheden	104
26. Transacties met verbonden partijen.....	104
27. Statutaire vestiging	104
28. Voorstel inzake bestemming van het resultaat	104

OVERIGE INFORMATIE

Statutaire regeling inzake bestemming van het resultaat	106
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	107

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft als doel de uitoefening van het schadeverzekeringsbedrijf. De producten die gevoerd worden zijn schade- en inkomensverzekeringen in onder meer de branches Motorrijtuigen (Casco en aansprakelijkheid), Brand en natuurevenementen, Algemene aansprakelijkheid en Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen inclusief overige ziekte- en ongevallenverzekeringen. De afzet van de producten vindt hoofdzakelijk in Nederland plaats aan zowel particuliere als zakelijke klanten.

ORGANISATIESTRUCTUUR

Juridische structuur

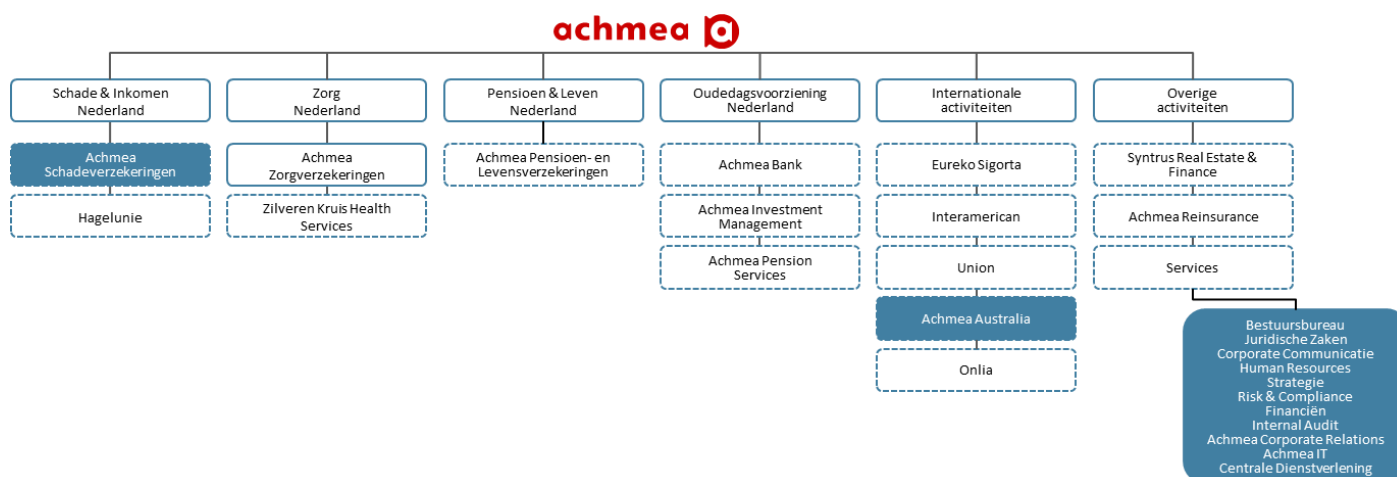
Achmea Schadeverzekeringen N.V. maakt onderdeel uit van de Achmea Groep. Achmea B.V. (Achmea) bezit 100% van de aandelen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. en is de uiteindelijke moedermaatschappij van de Achmea Groep. Achmea Schadeverzekeringen N.V. is statutair gevestigd te Apeldoorn (Nederland).

In onderstaand overzicht staan zowel de dochtermaatschappijen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. als de deelnemingen en fondsen waarin Achmea Schadeverzekeringen N.V. een direct en indirect belang heeft op 31 december 2018.

NAAM VAN DE ENTITEIT	DIRECT BELANG %	TOTAAL (DIRECT EN INDIRECT) BELANG %	STATUTAIRE VESTIGINGSPLAATS
Achmea Non-Life Beleggingen B.V.	100,00%	100,00%	Zeist
Achmea Woninghypotheken III B.V.	96,00%	100,00%	Zeist
Wagenplan B.V.	50,00%	50,00%	Schiphol-Rijk
N.V. Interpolis Onroerend Goed	33,15%	33,15%	Tilburg
Achmea Investment Management Green Bond Fund	32,00%	33,33%	Zeist

Organisatorische structuur

Onderstaand is een organogram opgenomen waarmee een overzicht wordt gegeven van de wijze waarop de activiteiten binnen de Achmea Groep zijn ingericht.

De primaire activiteiten voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. worden uitgevoerd door divisie Schade en Inkomen en de branche Achmea Australia. Voor de afzet van haar producten wordt gebruik gemaakt van het directe, bancaire en intermediaire kanaal. Aan particuliere en zakelijke klanten worden onder meer auto-, brand- en aansprakelijkheidsverzekeringen aangeboden. Daarnaast worden ook verschillende verzuim- en individuele en collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekeringen aangeboden (inkomensverzekeringen).

Ondersteunende diensten zoals huisvesting, ICT, HR en financiële administratie worden deels uitgevoerd door staven en shared service centers van Achmea Groep. Werknemers die werkzaam zijn voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn merendeels in dienst van Achmea Interne Diensten N.V., een groepsmaatschappij van Achmea B.V.

STRATEGIE

Strategie van Achmea Groep

De kern van de Achmea Groepsstrategie is onveranderd: mensen helpen omgaan met risico's door het aanbieden van verzekeringen en diensten. Onze focusgebieden zijn: gezondheid dichterbij voor iedereen; schone, slimme en veilige mobiliteit; veilig wonen en ondernemen; en (financiële) oplossingen voor nu, straks en later. Dit geeft richting aan ons (toekomstige) verdienmodel en aan onze innovatie.

Onze producten en diensten

We helpen klanten om te bepalen hoe zij met risico's om kunnen gaan en de gevolgen kunnen beperken. We bieden verzekeringen en diensten voor particulieren, het MKB, overige ondernemingen en instellingen. We willen klanten langs verschillende media en kanalen bedienen, om dagelijks en persoonlijk relevant te kunnen zijn voor klanten. Dat doen we zelf of samen met partners.

We richten ons op schade, inkomen en zorg. Klanten kunnen onze producten rechtstreeks bij ons afnemen, maar ook via de Rabobank of via andere tussenpersonen. En we bouwen oudedagsvoorzieningen en het dienstenbedrijf in Nederland uit. Internationaal ontwikkelen we vooral posities in schade en zorg in landen waar we strategische kansen zien.

Onze financiële ambitie

Onze financiële ambitie past bij onze coöperatieve identiteit. Daarin staat lange termijn waardecreatie voor klanten voorop. We willen voldoende rendement en vrij kapitaal genereren om te kunnen blijven investeren in vernieuwing en innovatie. En om kapitaalverschaffers bij ons bedrijf te houden en om meer marge te creëren voor het opvangen van volatiliteit en tegenvallers. We streven naar voldoende rentabiliteit en 'free capital generation'. We zetten vooral in op het verbeteren van de winstgevendheid uit normale bedrijfsvoering.

Duurzame distributie

Als verzekeraar vinden we een toekomstbestendig en duurzaam distributiestelsel belangrijk. We maken gebruik van online en intermediaire distributiekanaal plus de bancaire distributie met Rabobank. Mede door onze samenwerking met Rabobank kunnen we klanten goede verzekeringen bieden. Dankzij een verbeterde IT-infrastructuur is in 2018 de efficiency toegenomen en de complexiteit verminderd.

Wat vindt Achmea belangrijk?

Versnellen

We willen versnellen in onze vier focusgebieden. Dat doen we met strategische innovaties waarmee we ons toekomstige verdienmodel willen versterken. We vernieuwen ons bedrijf op het terrein van oudedagsvoorzieningen, nieuwe initiatieven in het schadebedrijf en digitale businessmodellen internationaal.

Versterken

We willen onze besturing en bedrijfsvoering verder verbeteren en onze balans versterken. Daarmee kunnen we onze directe en indirecte kosten verder verlagen. We innoveren ook om ons verdienmodel te versterken op het gebied van klantbehoud, omzet en resultaat. We experimenteren met nieuwe proposities en businessmodellen. De impact ervan lijkt nog klein, maar deze ondersteunen nu al (de toegang tot) onze basisdienstverlening. Ook zorgen deze nu al voor klantbehoud.

Naar een compactere en digitale organisatie

We worden als verzekeraar steeds meer een data- en technologiebedrijf. We richten onze distributie in op de behoeften van klanten en streven naar het standaardiseren en automatiseren van processen, naar de integratie van systemen en een daling van kosten. Daarmee ontstaat een compactere en meer digitale organisatie. We richten ons op digitale en persoonlijke interactie met klanten. Onze aanpak voor particulieren zetten we ook in voor het MKB. Dit ondersteunen we met nieuwe technologie zoals chatbots en andere vormen van robotisering.

Focus Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. is marktleider in schade- en inkomensverzekeringen. Wij bieden onze particuliere en zakelijke klanten onder meer auto-, brand-, aansprakelijkheids- en reisverzekeringen. Ook bieden we verschillende verzuim en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen aan. Tot slot staan we onze klanten bij met innovatieve diensten die onder andere inzicht geven in de mogelijke risico's die zij lopen. Hiermee helpen we onze klanten schade zo veel mogelijk te voorkomen of te verminderen. We bieden onze schade- en inkomensproducten aan onder de merken Centraal Beheer, Interpolis, FBTO, Avéro Achmea en InShared waarbij de focus ligt op hoge klanttevredenheid, innovatieve dienstverlening en gedigitaliseerde processen. Onze focus op klantgerichtheid werpt zijn vruchten af. Centraal Beheer is in de particuliere markt in 2018 uitgeroepen tot klantvriendelijkste verzekeraar van Nederland (Customer First Award). Met onze dienstverlening kunnen klanten steeds vaker op elk moment en op verschillende manieren met ons communiceren.

We werken constant aan het verder stroomlijnen van onze organisatie om onze klanten beter en sneller te bedienen tegen zo laag mogelijke kosten. We werken aan verdere schadelastbeheersing en testen nieuwe businessmodellen, vooral op het terrein van wonen en mobiliteit.

Commercieel willen we versnellen in groei in het MKB en verwachten we groei in het particuliere segment. In het zakelijke schadeselement ligt de focus op verbetering van het resultaat. Bij Inkomens vernieuwen we het productenportfolio en de klantinteractie.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. is niet voornemens om in 2019 omvangrijke investeringen te doen. Tevens is er geen behoefte aan financiering van activa en activiteiten.

Goed geholpen met onze verzekeringen en diensten

Het belang van onze klanten staat centraal in onze dienstverlening. We willen graag weten wat onze klanten bezighoudt en dat onze klanten zich sterk verbonden voelen met onze merken. We willen klanten actief betrekken bij het verbeteren van onze verzekeringen en diensten. Daarom streven we ernaar dat klanten onze merken goed kennen en vertrouwen. We maken gebruik van klantonderzoek, klantreis- en gebruiksonderzoek en analyseren het klantcontact. Met onze verzekeringen en diensten willen wij klanten goede en toegankelijke oplossingen bieden voor het omgaan met onzekerheden. Digitale klantbediening is daarvoor essentieel. Klanten kunnen dan zelf kiezen of zij risico's wel of niet willen verzekeren.

Wij toetsen onze doelstellingen op het klantbelang onder andere met klantonderzoeken, ledenraden en Klantbelang Dashboard van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). We gebruiken ook de Net Promoter Score (NPS) om de verbondenheid van klanten met onze merken te meten. Deze score geeft aan of klanten onze merken zouden aanbevelen. De waardering van onze klanten meten wij aan de hand van klanttevredenheidsonderzoeken. De scores van onze schadeverzekeringsmerken zijn in 2018 verder gestegen. De meeste merken presteren boven of op het sectorgemiddelde. Dit geeft ons vertrouwen in ons beleid om samen met onze klanten de producten en service verder te verbeteren.

Onze klanten zijn tevreden over de producten en diensten van onze merken. Dit blijkt onder meer uit klanttevredenheidsonderzoeken in 2018. De meeste merken presteren boven of op het sectorgemiddelde. Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruikt de reacties van klanten om de dienstverlening verder te verbeteren. Op steeds meer plekken werken we 'agile'. Klantwensen en -ideeën zijn hierbij belangrijke input.

Onze dienstverlening wordt steeds digitaler, vaak via de mobiele telefoon. Steeds meer verzekeringen worden online verkocht en servicevragen online afgehandeld. Klanten kunnen nu ook een claim indienen via onze chatbot. Hulp bij zelfservice op de website vindt plaats met live chat. Klanten kunnen ook met ons communiceren via apps zoals Whatsapp.

Claimafhandeling

De toetsing op Claimafhandeling is in 2018 door de AFM overgedragen aan de Stichting Toetsing Verzekeraars (Stv). Op een gedeelde eerste plaats staan vier merken van Achmea Schadeverzekeringen N.V. met een gemiddelde totaalscore van 4,5 op een schaal van 0 tot 5.

Keurmerk Klantgericht Verzekeren

Het Keurmerk Klantgericht Verzekeren (KKV) onderstreept de kwaliteit van de klantgerichtheid van een verzekeraar. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft in 2018 al haar keurmerken behouden.

Centraal Beheer

Centraal Beheer heeft in 2018 vervolgstappen gezet op (geholpen) zelfservice en service via het kanaal dat de klant kiest. De particuliere en zakelijke klant kan sneller en gemakkelijker zelf producten en diensten kopen of realtime wijzigingen doorvoeren, al dan niet geholpen door een medewerker.

Centraal Beheer kreeg van MoneyView de maximale vijf sterren van MoneyView voor haar inboedel- en opstalverzekering en scoort hoog in online oriëntatie-onderzoeken. Centraal Beheer is in de particuliere markt in 2018 uitgeroepen tot klantvriendelijkste verzekeraar van Nederland. Ook in de zakelijke markt is Centraal Beheer opnieuw gekozen tot klantvriendelijkste schadeverzekeraar. Met een NPS onder schadeklanten van +5 over 2018 (in 2017 was dit +4) handhaaft Centraal Beheer zich bij de top-3 in de benchmark.

Particuliere klanten waren overwegend enthousiast over de chatbot op de website van Centraal Beheer: de gemiddelde NPS over 2018 was +22,6. Met onze chatbots verlagen we de kosten voor klantcontact en verhogen we de 'klantreiservaring'. In 2018 hebben we in totaal ruim 550.000 chatgesprekken gehad via de website. Hiervan is 23% geëscaleerd naar een live chat. Dit betekent dat er een medewerker betrokken is geweest in het gesprek. Eind 2018 stonden we totaal op bijna 1,2 miljoen particuliere chatgesprekken via de website sinds de introductie van onze chatbot.

Met Centraal Beheer willen we ook diensten bieden waarmee we het leven makkelijker maken en bedrijven helpen groeien, of zij nu verzekerd zijn of niet. Centraal Beheer heeft in 2018 diverse nieuwe diensten geïntroduceerd. Met Lab55 innoveert Centraal Beheer continu samen met klanten, startups en andere bedrijven. In 2018 heeft Google haar spraakhulp Google Assistent op de Nederlandse markt gebracht. Centraal Beheer is hier als verzekeraar en partner bij betrokken.

Centraal Beheer in de zakelijke markt

In december 2017 heeft Centraal Beheer de Kort en krachtig AOV geïntroduceerd. Deze verzekering biedt een complete dekking voor beroepsarbeidsongeschiktheid, met een lagere premie door een tijdelijke uitkeringsduur van 3, 4 of 5 jaar. Dit omdat de meeste ondernemers binnen 5 jaar weer op de been zijn. De ondernemer kan deze verzekering zelf afsluiten.

Centraal Beheer werkt samen met professionals uit verschillende sectoren aan HR-vraagstukken. Open van Centraal Beheer biedt werkgevers een netwerk waarin zij met andere werkgevers kennis en ideeën kunnen delen: de Open Dialoog. Voor medewerkers biedt Open een HR-Portaal met oplossingen om aan de eigen duurzaamheid te werken.

Centraal Beheer heeft samen met Homies (een initiatief van Achmea en Accenture) een pilot onder verenigingen van eigenaren uitgevoerd. Homies is een betaalbaar alarmsysteem waarbij in geval van nood automatisch een groepsapp aangemaakt wordt. Met Cyberzeker biedt Centraal Beheer vanaf eind november 2018 bedrijven een cyberchecklist, een assessment en een cybersecurity verzekering.

Interpolis

Interpolis kent heel tevreden klanten. De relationele NPS score van Interpolis voor schadeverzekeringen behoort bij de hoogste in de markt, dat geldt zowel voor bedrijven als particulieren. In de particuliere markt scoort Interpolis een NPS van +4 (in 2017 was dit +3).

Met de vernieuwde positionering "focus op wat echt belangrijk is", richt Interpolis zich op 4 domeinen (mobiliteit, wonen, ondernemen en welbevinden) met klantrelevante en toonaangevende oplossingen. Deze helpen klanten bij hun risico's en hebben als doel de schadelast terug te dringen op thema's die Interpolis maatschappelijk relevant acht. Interpolis wil in 2020 het aantal verkeersongevallen fors verminderd hebben. Hiervoor is een speciaal team elke dag bezig met het bedenken, maken en toetsen van slimme mobiliteitsoplossingen. Deze helpen onze klanten om schade te voorkomen en te beperken. Dit doen we samen met een netwerk van universiteiten, onderzoeksinstituten, overheid, SWOV en andere partijen.

Veilig op weg, veilig wonen

Interpolis spant zich al jarenlang in om het gebruik van de mobiele telefoon in het verkeer terug te dringen. Bijvoorbeeld met de AutoModus app en het initiatief IkRijVoorNL. Dit heeft ervoor gezorgd dat Interpolis als één van de leidende partijen op dit terrein

wordt beschouwd. Met initiatieven als Groene daken (voorkomen wateroverlast) en Thuiswacht (samen met Toon van Eneco) leveren we een bijdrage aan veiliger wonen. Ook hebben we de ambitie om – samen met partners – het aantal burn-outs bij millennials terug te dringen. Ons aanbod is uitgebreid met vergoedingen die als doel hebben om burnout klachten te voorkomen.

Alles-in-één-Polis

Onze belangrijkste particuliere pakketpropositie is in 2018 vernieuwd voor al onze klanten (1,2 miljoen). Alle verzekeringen op deze polis zijn nu ook mobiel beschikbaar via de Rabo Bankieren app. In 2018 is de fietsverzekering toegevoegd. Onze digitale toegankelijkheid is fors verbeterd: meer dan helft van alle Alles-in-één-Polissen wordt digitaal afgesloten. Bij ZekerVanJeZaak ligt het percentage op bijna 30%. Ook schademeldingen vinden in 14% van de gevallen online plaats. Tijdens de januaristormen in 2018 werd zelfs 29% van de schades online gemeld. Hierdoor was Interpolis beter bereikbaar voor haar klanten en kon de schadebehandeling sneller in gang gezet worden.

Zakelijke markt

In 2018 is er voor bijna alle producten van ZekerVanJeZaak een snelle premieberekening via Rabobank.nl beschikbaar. Sinds eind 2018 is alle informatie over ZekerVanJeZaak zichtbaar in de Rabo Bankieren app. Voor de grotere MKB-bedrijven hebben we ZekerInBedrijf ontwikkeld, een fonkelnieuwe propositie die in 2019 samen met Rabobank grootschalig wordt geïntroduceerd. ZekerInBedrijf bevat 7 unieke klantbeloften. Een daarvan is dat de klant binnen 1 dag wordt geholpen en weer verder kan met ondernemen. Eind september is de nieuwe verzuimpropositie ZekerVoorJePersoneel ingevoerd. De klant kiest zelf welk deel voor de eigen situatie relevant is.

FBTO

2018 was een succesvol jaar voor FBTO. We realiseerden een nettogroei en boekten ook op het gebied van klanttevredenheid en relevantie goede resultaten. Zo is FBTO door het Keurmerk Klantgericht Verzekeren uitgeroepen tot meest Klantgerichte Verzekeraar 2018. Klanten waardeerden onze Pechhulp met een 8,7. Ons webcare-team kreeg een 9 voor de snelle service, die tot de beste in de markt behoort.

We introduceerden in 2018 onze nieuwe FBTO Autoverzekering en de nieuwe FBTO Rechtsbijstandverzekering. Samen met klanten hebben we door co-creatie gewerkt aan de nieuwe FBTO woonpropositie, de zorgpropositie en de zoekfunctionaliteit op de FBTO-website. Op deze manier zet FBTO stappen om ook in de toekomst klantrelevant te blijven.

Australië

De bruto verdiende premie in Australië steeg in lokale valuta met 29% naar AUD 32 miljoen (2017: AUD 25 miljoen) dankzij succesvolle samenwerking met de Rabobank en onze innovatieve distributiestrategie. De agrarische markt waarin Achmea Australia actief is waardeert de propositie die gericht is op het in beeld brengen van risico's en het mitigeren daarvan.

ONTWIKKELINGEN GEDURENDE HET BOEKJAAR EN RESULTATEN

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards, inclusief International Accounting Standards (IAS) en Interpretations, zoals door de Europese Unie bekrachtigd (EU-IFRS).

KENGETALLEN

	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Bruto verdiende premie	3.324	3.250
Bedrijfskosten	844	823
Resultaat voor belastingen	90	126
KERNCIJFERS		
Schade ratio	69,9%	71,3%
Kosten ratio	26,4%	26,1%
Gecombineerde ratio	96,3%	97,4%

Bruto verdiende premie

In 2018 zijn de bruto verdiende premies met €74 miljoen toegenomen tot €3.324 miljoen (2017: €3.250 miljoen). De premieomzet uit schadeverzekeringen nam toe tot €2.744 miljoen (2017: €2.650 miljoen) door portefeuillegroei en premiemaatregelen in zowel het particuliere als het zakelijke segment. De premieomzet uit inkomensverzekeringen kwam uit op €580 miljoen (2017: €600 miljoen).

Bedrijfskosten

In 2018 zijn de bedrijfskosten gestegen met 3% tot €844 miljoen. Deze hogere kosten worden verklaard door verdere investeringen in digitalisering van onze klantbediening en investeringen om de schadelast te reduceren. Dit heeft geresulteerd in een geringe toename van de kosten, waardoor ook de kostenratio licht is gestegen.

Resultaten

Het resultaat voor belasting in 2018 bedraagt €90 miljoen (2017: €126 miljoen). De afname wordt vooral veroorzaakt door lagere beleggingsopbrengsten in 2018 (€47 miljoen) als gevolg van relatief hoge realisaties op vastrentende waarden in het voorgaande jaar en negatieve ontwikkelingen op de financiële markten in de tweede helft van 2018. Aanhoudende focus op schadelastbeheersing en premiemaatregelen dragen bij aan een positieve ontwikkeling van het resultaat voor belasting. We zijn in staat geweest om de hogere schadelast als gevolg van de januaristormen (impact op de gecombineerde ratio van 2,1%-punt) hiermee op te vangen. Mede hierdoor is de gecombineerde ratio licht verbeterd naar 96,3%.

Schadeverzekeringen

Het resultaat voor belasting van onze schadeverzekeringen nam in 2018 af tot €65 miljoen (2017: €82 miljoen) en wordt vrijwel geheel veroorzaakt door lagere beleggingsopbrengsten in 2018.

Verzekeringstechnisch is het resultaat stabiel gebleven. De impact van de januaristormen in 2018 (netto impact schaderatio: 2,6%-punt) is geheel opgevangen door sterk verbeterde reguliere resultaten als gevolg van doorgevoerde rendementsmaatregelen in zowel de particuliere als de zakelijke schadeportefeuille. Deze maatregelen bestaan uit premie-aanpassingen en schadelastbeheersing. Een belangrijke pijler onder schadelastbeheersing is het voorkomen van schade bij de klant. Dit doen wij onder meer door het ontwikkelen van innovatieve oplossingen zoals de Auto Modus app, BlueLabel en AgroAlarm. Deze oplossingen zijn ook beschikbaar voor niet-verzekeringssklanten en dragen bij aan een veiliger en klimaatbestendiger maatschappij.

De gecombineerde ratio van onze schadeverzekeringen bedroeg 97,0% in 2018 (2017: 98,3%). Exclusief de januari stormen kwam de gecombineerde ratio uit op 94,4%. De voor de januari stormen gecorrigeerde schaderatio kwam uit op 67,2% (2017: 71,0%). De kostenratio verbeterde in de huidige periode met 0,1% tot 27,2% (2017: 27,3%).

Inkomensverzekeringen

Het resultaat op Inkomensverzekeringen bedraagt €25 miljoen (2017: €44 miljoen). Het lagere resultaat is vrijwel geheel veroorzaakt door lagere beleggingsopbrengsten. Het verzekeringstechnisch resultaat is licht verbeterd. In het verzekeringstechnische resultaat worden lagere resultaten op arbeidsongeschiktheidsverzekeringen voor zelfstandige ondernemers en verzuimverzekeringen gecompenseerd door hogere resultaten in collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. We helpen onze klanten door intensieve aandacht op herstel en re-integratie. Met continue verbetering van onze aanpak versnellen wij de re-integratie van zieken, wat een positief effect heeft op het resultaat.

De gecombineerde ratio op Inkomensverzekeringen verbeterde in 2018 tot 93,2% (2017: 93,3%). De schaderatio kwam in 2018 uit op 70,6% (2017: 72,8%) en de kostenratio kwam uit op 22,6% (2017: 20,5%).

Bestuursverslag

VERKORT OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE

(€ MILJOEN)

	31.12.2018	31.12.2017
Beleggingen	6.306	6.338
Overige activa	1.745	1.620
Totaal activa	8.051	7.958
Totaal eigen vermogen inclusief minderheidsbelang derden	903	973
Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringcontracten	6.536	6.476
Overige verplichtingen	612	509
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	8.051	7.958

Beleggingen

Het grootste deel van de beleggingsportefeuille van Achmea Schadeverzekeringen N.V. bestaat uit vastrentende waarden die de bewegingen in de verzekeringsverplichtingen, bijvoorbeeld als gevolg van renteschommelingen, zo nauwkeurig mogelijk trachten te volgen. Deze vastrentende waarden bestaan vooral uit (staats)obligaties en woninghypotheken. Door de verschillende looptijd van de vastrentende waarden dekken we zowel kortlopende liquide verplichtingen als de langlopende illiquide verplichtingen af. De omvang van de hypothekenportefeuille is in de afgelopen jaren toegenomen om te profiteren van hogere rente- en spreadniveaus die in publieke markt niet of nauwelijks beschikbaar zijn. De omvang van de hypothekenportefeuille is in 2018 €663 miljoen (2017: €576 miljoen). Verder is het rendement op kortlopende staatsobligaties sinds 2016 negatief.

Eigen vermogen

Het totale eigen vermogen neemt af met €70 miljoen tot €903 miljoen (2017: €973 miljoen). De daling wordt veroorzaakt door de mutaties in de herwaarderingsreserve van €73 miljoen als gevolg van negatieve marktontwikkelingen, het positieve resultaat na belasting ter hoogte van €78 miljoen en door uitgekeerde dividenden aan Achmea B.V. ter hoogte van €73 miljoen.

KAPITAAL- EN RISICOMANAGEMENT

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft als financiële dienstverlener te maken met verschillende risico's, waaronder verzekeringsrisico's, marktrisico's, tegenpartijrisico's, liquiditeitsrisico's, operationele risico's, compliance risico's en strategische risico's. Het ingerichte kapitaal- en risicomanagement raamwerk zorgt ervoor dat Achmea Schadeverzekeringen N.V. risico's tijdig onderkent, weloverwogen beheerst en over voldoende kapitaal beschikt. Indien nodig worden aanpassingen doorgevoerd in het raamwerk of wordt actief bijgestuurd op de risicopositie.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. beschikt eind 2018 met een solvabiliteitsratio van 141% over een solide Solvency II kapitaalpositie. De samenstelling van het risicoprofiel en de geïdentificeerde belangrijkste risico's zijn in 2018 grotendeels ongewijzigd gebleven.

In Toelichting 2 Kapitaal- en risicomanagement in de jaarrekening is een meer uitgebreide beschrijving van het risicoprofiel en het kapitaal- en risicomanagementbeleid van Achmea Schadeverzekeringen N.V. opgenomen.

CORPORATE GOVERNANCE

Inleiding

Achmea Schadeverzekeringen N.V. maakt onderdeel uit van de Achmea Groep waarvan Achmea B.V. ('Achmea') de (ultieme) moedermaatschappij is. Achmea is een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. De statutaire zetel en het hoofdkantoor zijn gevestigd in Zeist, Nederland. Achmea houdt zich aan een aantal relevante governance codes: Gedragscode Verzekeraars en de Nederlandse Corporate Governance Code.

Standgegevens van de vennootschap

Achmea Schadeverzekeringen N.V. is een naamloze vennootschap, statutair gevestigd in Apeldoorn, en houdt kantoor aan de Laan van Malkenschoten 20, te Apeldoorn. De vennootschap heeft ten doel het uitoefenen van het schadeverzekeringsbedrijf in de zin van de Wet op het Financieel Toezicht.

Het maatschappelijk aandelenkapitaal van de vennootschap bedraagt €2.270.000 en bestaat uit 5.000 aandelen van nominaal €454 waarvan 1.500 aandelen zijn geplaatst en volgestort (geplaatst aandelenkapitaal €681.000). De aandelen luiden op naam. Achmea Schadeverzekeringen N.V. maakt onderdeel uit van de Achmea Groep. Achmea B.V. houdt 100% van de aandelen in het kapitaal van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Naleving Gedragscode Verzekeraars

In de Gedragscode Verzekeraars zijn enkele onderscheidende principes opgenomen over het zorgvuldig behandelen van klanten en permanente educatie van bestuurders en interne toezichthouders. Deze gedragscode (actuele versie 2018) overkoepelt bestaande en nieuwe zelfregulering van de branche met algemene bepalingen, zoals kernwaarden en gedragsregels. Verzekeraars geven op basis van de gedragscode vanuit hun eigen bedrijfsvisie nader invulling aan hun maatschappelijke rol. Achmea geeft daar invulling aan door middel van onder andere de identiteit en de strategiekaart en heeft dat verankerd in haar processen en onder andere de Achmea gedragscode.

Naleving Nederlandse Corporate Governance Code

Sinds 1 januari 2004 zijn beursgenoteerde ondernemingen in Nederland verplicht te rapporteren over de naleving van de Nederlandse Corporate Governance Code, volgens het principe “pas toe of leg uit”.

Achmea, en al haar verzekeringsdochter, zijn geen beursgenoteerde onderneming, maar wij hebben de meerderheid van de principes van de corporate governance code vrijwillig overgenomen en verankerd in ons ondernemingsbestuur. Waar op ons van toepassing, leven wij de principes en best practice-bepalingen nagenoeg volledig na.

Corporate governance wordt in belangrijke mate op groepsniveau bepaald en vormgegeven door het opzetten en inrichten van een groepsbrede governance structuur alsook het bepalen van groepsbreed beleid. Voor verdere details wordt verwezen naar het Achmea jaarrapport 2018 op de Achmea website www.achmea.nl.

Corporate governance voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. is daardoor in belangrijke mate onderworpen aan de werkingssfeer van de corporate governance van Achmea. Waar relevant zijn specifieke aandachtspunten die van belang zijn voor de invulling van corporate governance voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. hieronder nader toegelicht.

Corporate Governance op het niveau van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Verantwoordelijkheden en rol in de Corporate Governance

Het bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V. bestaat uit de heren M.G. Delfos en F. J. Schuurman. Naast het statutaire bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V., lag de dagelijkse leiding tevens in handen van vier niet-statutaire directieleden die aan de voorzittend directeur rapporteren. De andere directieleden zijn mevrouw K.Y. Bos (directeur Schade Particulieren), de heer A.R. Kruijs (directeur Schade Bedrijven), De heer E.A.F. Roeten (directeur IT S&I) en mevrouw K.H. van de Stadt (directeur Inkomen).

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft ook een Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het toezicht op en de advisering van het bestuur. Het reglement van de Raad van Commissarissen past bij deze taakstelling. Daarin is ook vastgelegd dat de Raad van Commissarissen goedkeuring dient te verlenen aan de jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V. en aan de aanpassing van het reglement van de RvC. Ook het uitkeren van dividenden door Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft goedkeuring nodig van de Raad van Commissarissen.

Samenstelling en diversiteit

De Nederlandse Corporate Governance Code en de Wet bestuur en toezicht (in werking getreden op 1 januari 2013) zijn van toepassing op de rapportage van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. had op 31 december 2018 twee bestuurders en vier commissarissen. Drie leden van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn tevens lid van de Raad van Commissarissen van Achmea B.V. Daarnaast heeft de heer R. Otto als vertegenwoordiger van de Raad van Bestuur zitting in de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. De overige leden van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn de heren J. van den Berg (voorzitter), A.W. Veenman en R. Th. Wijmenga. Niettegenstaande de eigen toezichthoudende taken van de Raad van

Commissarissen, functioneert deze Raad van Commissarissen binnen het geheel van het Groepstoezicht van de Raad van Commissarissen van Achmea B.V.

Achmea B.V. erkent het belang en de voordelen van diversiteit. Op het niveau van Achmea B.V. wordt gestuurd op en is sprake van een evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in de Raad van Commissarissen. Voor de samenstelling van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is primair gekeken naar kennis van in het bijzonder schade- en inkomensverzekeringen, en kan daarom afwijken van de gewenste diversiteit. Op individueel niveau van het bestuur en Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is er geen evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen. Naast het bestuur ligt de dagelijkse leiding tevens in handen van niet-statutaire directeuren, van wie de helft vrouw is. Dit in aanmerking genomen, is sprake van voldoende diversiteit in het totale management van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Onafhankelijkheid

Alle commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. vervullen hun taken zonder last en ruggespraak. Alle leden van de Raad van Commissarissen voldoen aan het onafhankelijkheidscriterium.

De commissarissen worden door de Algemene Vergadering van de vennootschap benoemd op basis van hun deskundigheid en onafhankelijkheid en zij nemen deel aan de vergaderingen zonder verwijzing naar of vooroverleg met de partijen die hen hebben voorgedragen of waar zij commissaris dan wel bestuurder zijn. In voorkomende gevallen onthouden zij zich van deelname aan beraadslaging dan wel besluitvorming. Verder kunnen leden van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. commissaris zijn bij maatschappijen die behoren tot de Achmea Groep.

Commissies Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft gezien haar omvang en de positie binnen de groepsstructuur geen subcommissies. De Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft geen eigen Audit & Risk Committee, maar dit wordt ingevuld door het Audit & Risk Committee van Achmea B.V.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum bekend die tot vermelding in de jaarrekening moeten leiden.

Zeist, 10 april 2019

De bestuurders van Achmea Schadeverzekeringen N.V.,

M.G. Delfos

F.J. Schuurman

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

ALGEMEEN

In 2018 had de Raad van Commissarissen vier leden. Naast het lid van de Raad van Bestuur van Achmea B.V. die referent is van het onderdeel bestaat de Raad van Commissarissen uit drie personen die tevens lid zijn van de Raad van Commissarissen van Achmea B.V. Niettegenstaande de eigen toezichtsverantwoordelijkheden van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V., functioneert deze Raad van Commissarissen binnen het geheel van het Groepstoezicht van de Raad van Commissarissen van Achmea B.V.

De Raad van Commissarissen bestaat uit de heren J. van den Berg (voorzitter), A.W. Veenman, R.Th. Wijmenga en R. Otto. De heer A.J.A.M. Vermeer was tot en met de vergadering van 10 april 2018 voorzitter van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Als gevolg van het verloop van zijn zittingstermijn is hij terug getreden per 17 april 2018 en per 1 september 2018 opgevolgd door de heer J. van den Berg.

SAMENSTELLING BESTUUR

Geheel 2018 bestond het statutair bestuur uit de heren M.G. Delfos (voorzitter) en F.J. Schuurman.

TERUGBLIK

De Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is in 2018 vier keer in een reguliere vergadering bij elkaar gekomen. Deze reguliere vergaderingen worden bijgewoond door het bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Op 20 juni en 1 oktober 2018 hebben extra vergaderingen plaatsgevonden. Onderwerp van die beide vergaderingen was het voorstel tot het doen van een dividenduitkering aan Achmea B.V.

De onderwerpen op de reguliere agenda waren, naast onder andere de financiële rapportages, de actualiteiten binnen de markt en de divisie, risicomanagement, kosten in de keten, de voortgang van schadelastbeheersing, premiestelling en algemene bediening van klanten. De ontwikkeling van de financiële positie van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is besproken, evenals het premiebeleid, het beleid rondom verlieslatende portefeuilles en het beleid rondom schadebeheersing.

RISICOMANAGEMENT EN CONTACTEN MET DE ONAFHANKELIJKE EXTERNE ACCOUNTANT

In de reguliere vergaderingen van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is de risicorapportage van Achmea Schadeverzekeringen N.V. een standaard rapportage, waarover uitvoerig gesproken wordt. Met de Raad van Commissarissen is gedeeld wat de prioriteiten voor 2018 waren op het gebied van Risk & Compliance en de manier waarop het risicomanagement proces binnen Achmea Schadeverzekeringen N.V. wordt ingevuld. De voortgang van de Risk & Compliance prioriteiten is gedurende het jaar in de reguliere vergaderingen besproken.

De onafhankelijke externe accountantsorganisatie van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is dezelfde als van de Achmea Groep. Contact met de onafhankelijke externe accountant verloopt grotendeels via het Audit & Risk Committee op groepsniveau. Bij de bespreking van het bestuursverslag en jaarrekening over 2017 is de onafhankelijke externe accountant in de vergadering van de Raad van Commissarissen geweest om de bevindingen van de accountant toe te lichten. Hieruit zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

PERMANENTE EDUCATIE

Drie leden van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. hebben tevens zitting in de Raad van Commissarissen van Achmea B.V. De voorzitter van de Raad van Commissarissen van Achmea B.V. ziet toe op de aanwezigheid van een programma van permanente educatie voor leden van die Raad van Commissarissen. Dit programma heeft tot doel de deskundigheid van commissarissen op peil te houden en waar nodig te verbreden. Ieder lid neemt deel aan het programma opgesteld voor de Raad van Commissarissen van Achmea B.V. en voldoet derhalve aan de eisen van permanente educatie.

DANKWOORD

Terugkijkend op 2018 wil de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. de medewerkers en het management van Achmea Schadeverzekeringen N.V. danken voor hun inzet. In het verslagjaar 2018 zijn wederom grote inspanningen verricht om verder invulling te geven aan de kwaliteit en waarden van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Grote vooruitgang is geboekt bij het beheersen van kosten, het rationaliseren van systemen en het vormgeven en uitdragen van het toekomstperspectief van de organisatie.

Wij vertrouwen erop dat in 2019 het overleg met de bestuurders van Achmea Schadeverzekeringen N.V. in goede sfeer zal worden voortgezet.

Wij willen graag de heer Antoon Vermeer, voorzitter van de Raad van Commissarissen, die op 17 april 2018 na drie benoemingstermijnen is teruggetreden uit de Raad van Commissarissen, danken voor zijn langjarige betrokkenheid als commissaris bij Achmea Schadeverzekeringen N.V. en voor de zeer waardevolle bijdrage die hij daarbij heeft geleverd.

Zeist, 10 april 2019

De Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.,

J. van den Berg
Voorzitter

A.W. Veenman

R.Th. Wijmenga

R. Otto

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE (VOOR BESTEMMING VAN HET RESULTAAT)

		(€ MILJOEN)	
	TOELICHTING	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Activa			
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	12	95	72
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik en bedrijfsmiddelen		59	55
Beleggingen	4	6.306	6.338
Te ontvangen vennootschapsbelasting			2
Aandeel herverzekeraars in de verzekeringsverplichtingen	6	219	211
Vorderingen en overlopende activa	5	1.239	1.123
Liquide middelen	13	133	157
Totaal activa		8.051	7.958
Eigen vermogen			
Eigen vermogen toekomend aan houders van eigen vermogensinstrumenten in de vennootschap		896	966
Minderheidsbelang		7	7
Totaal eigen vermogen	14	903	973
Verplichtingen			
Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten	6	6.536	6.476
Overige voorzieningen	15	17	17
Financiële verplichtingen	16	377	332
Derivaten	4	15	8
Latente belastingverplichtingen	17	82	152
Verschuldigde vennootschapsbelasting		121	
Totaal verplichtingen		7.148	6.985
Totaal eigen vermogen en verplichtingen		8.051	7.958

Geconsolideerde jaarrekening

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

		(€ MILJOEN)	
	TOELICHTING	2018	2017
Bruto verdiende premies	8	3.324	3.250
Herverzekeringspremies		-104	-148
Mutatie in de voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's (na aftrek herverzekering)		-23	18
Netto verdiende premies		3.197	3.120
Opbrengsten uit geassocieerde deelnemingen en joint ventures		5	6
Beleggingsopbrengsten	9	64	111
Overige opbrengsten	18	8	27
Totale baten		3.274	3.264
Netto lasten uit verzekeringscontracten	10	2.313	2.280
Rente- en vergelijkbare lasten		6	5
Bedrijfskosten	11	844	823
Overige lasten	19	21	30
Totale lasten		3.184	3.138
Resultaat voor belasting		90	126
Vennootschapsbelasting naar het resultaat		-24	-32
Vennootschapsbelasting effect tariefwijziging		12	
Totaal vennootschapsbelasting	20	-12	-32
Nettoresultaat		78	94
Nettoresultaat toekomend aan:			
Houders van eigen vermogensinstrumenten in de vennootschap		77	93
Minderheidsaandeelhouders		1	1

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT

		(€ MILJOEN)	
	TOELICHTING	2018	2017
Posten die niet worden gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening¹			
Posten die kunnen worden gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening¹			
Ongerealiseerde waardeveranderingen bij financiële instrumenten geassocieerd als 'Beschikbaar voor verkoop' ²		-59	38
Waardeveranderingen uit financiële instrumenten 'Beschikbaar voor verkoop' gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening bij verkoop ²		-22	-40
Bijzondere waardevermindering financiële instrumenten 'Beschikbaar voor verkoop' gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening bij verkoop ²		8	3
Netto overig totaalresultaat	21	-73	1
Nettoresultaat		78	94
Totaalresultaat		5	95
Totaalresultaat toekomend aan:			
Houders van eigen vermogensinstrumenten in de vennootschap		4	94
Minderheidsbelang		1	1

^{1.} Binnen dit overzicht is de netto positie (inclusief belastingen) weergegeven

^{2.} Verantwoord als onderdeel van de Herwaarderingsreserve

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN HET TOTAAL EIGEN VERMOGEN

(€ MILJOEN)

	GESTORT EN OPGEVRAAGD KAPITAAL	AGIO	HERWAAR- DERINGS- RESERVE	OVERIGE RESERVES	RESULTAAT OVER HET BOEKJAAR	SUBTOTAAL EIGEN VERMOGEN ¹	MINDERHEIDS- BELANG	TOTAAL EIGEN VERMOGEN
Balans per 1 januari 2017	1	166	183	729	-159	920	7	927
Netto overig totaalresultaat			1			1		1
Nettoresultaat					93	93	1	94
Totaalresultaat			1		93	94	1	95
Bestemming van reserves			1	-160	159			
Dividendbetalingen				-48		-48	-1	-49
Balans per 31 december 2017	1	166	185	521	93	966	7	973
Balans per 1 januari 2018	1	166	185	521	93	966	7	973
Netto overig totaalresultaat			-73			-73		-73
Nettoresultaat					77	77	1	78
Totaalresultaat			-73		77	4	1	5
Bestemming van reserves				93	-93			
Dividendbetalingen				-73		-73	-1	-74
Overige mutaties				-1		-1		-1
Balans per 31 december 2018	1	166	112	540	77	896	7	903

^{1.} Het Subtotaal eigen vermogen betreft het eigen vermogen toekomend aan houders van eigen vermogensinstrumenten in de vennootschap.

Voor meer informatie over het Eigen vermogen zie Toelichting 14.

Geconsolideerde jaarrekening

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

	TOELICHTING	(€ MILJOEN)	
		2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat voor belastingen		90	126
<i>Aanpassingen voor items zonder kasstromen en herrubriceringen:</i>			
Ongerealiseerde waardeveranderingen op Beleggingen, inclusief resultaten vreemde valuta en mutatie voorziening voor oninbaarheid		64	3
Afschrijving en bijzondere waardeverminderingen Immateriële en Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik en bedrijfsmiddelen		13	13
Doorbelaste financieringslasten			17
Opbrengsten uit Geassocieerde deelnemingen en joint ventures		-5	-6
(Opgelopen) Rentelasten		-17	9
		55	36
<i>Mutaties in operationele activa en verplichtingen</i>			
Mutaties in Vorderingen en overlopende activa en Overige schulden, opgenomen onder Financiële verplichtingen		-75	55
Mutaties in Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten na aftrek aandeel herverzekeraars		52	123
Mutaties in Overige voorzieningen			-15
Mutaties in Leningen en opgenomen gelden opgenomen onder Financiële verplichtingen		6	1
		-17	164
<i>Operationele kasstromen niet begrepen in het resultaat voor belasting:</i>			
Aankopen van Beleggingen		-3.558	-3.847
Desinvesteringen van Beleggingen		3.448	3.584
Ontvangen vennootschapsbelasting		69	130
		-41	-133
Totaal Kasstroom uit operationele activiteiten		87	193
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>			
Aankoop van Dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures en andere investeringen (na aftrek van liquide middelen)		-26	
Aankopen van Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik en bedrijfsmiddelen		-24	-24
Verkopen van Dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures en andere investeringen (na aftrek van liquide middelen)			18
Desinvesteringen in Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik en bedrijfsmiddelen		7	13
Ontvangen dividend van Geassocieerde deelnemingen en joint ventures		8	13
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-35	20
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>			
Financieringslasten eigen vermogen			-17
Dividend en couponbetalingen		-74	-49
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-74	-66
Netto kasstroom		-22	147
Netto liquide middelen per 1 januari		155	8
Netto liquide middelen per 31 december		133	155

Geconsolideerde jaarrekening

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT, VERVOLG

(€ MILJOEN)

	TOELICHTING	2018	2017
Liquide middelen omvatten de volgende posten:			
Banksaldi	13	133	157
Schulden aan kredietinstellingen, opgenomen onder Overige schulden onder Financiële verplichtingen	16		-2
Liquide middelen per 31 december		133	155

In de kasstromen uit operationele activiteiten over 2018 zijn ontvangen rente €47 miljoen (2017: €75 miljoen); ontvangen dividenden 2018 van €16 miljoen (2017: €12 miljoen) en betaalde rente van €6 miljoen (2017: €5 miljoen) inbegrepen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

ALGEMEEN

ALGEMENE INFORMATIE

Activiteiten

De activiteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V., statutair gevestigd te Apeldoorn (Nederland) bestaan voornamelijk uit de uitoefening van het schadeverzekeringsbedrijf in de zin van de Wet op het financieel toezicht (Wft). De vennootschap houdt kantoor aan de Laan van Malkenschoten 20, te Apeldoorn en is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 08053410.

Groepsrelaties

Achmea Schadeverzekeringen N.V. maakt onderdeel uit van de Achmea Groep. Achmea B.V. (Achmea) bezit 100% van de aandelen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Onderlinge verhoudingen met maatschappijen van de Achmea Groep zijn opgenomen onder de beleggingen, de vorderingen en overlopende activa en de financiële verplichtingen. Zie hiervoor ook de Toelichting Verbonden partijen.

1. ALGEMENE WAARDERINGSGRONDSLAGEN

A. GOEDKEURING JAARREKENING

De geconsolideerde jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V. voor het jaar eindigend op 31 december 2018 is goedgekeurd voor publicatie in overeenstemming met het besluit van de bestuurders op 10 april 2019. Op dezelfde datum adviseerde de Raad van Commissarissen de algemene vergadering om de jaarrekening vast te stellen. De bestuurders kunnen besluiten om de jaarrekening te wijzigen zolang deze nog niet is vastgesteld door de algemene vergadering. De algemene vergadering kan besluiten om de jaarrekening niet vast te stellen, maar mag deze niet wijzigen.

B. BASIS VOOR PRESENTATIE

De geconsolideerde jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals van kracht per 31 december 2018 en aangenomen door de Europese Unie (hierna te noemen: EU en EU-IFRS). De geconsolideerde jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V. voldoet aan de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in artikel 2:362 lid 9 BW. Alle bedragen in de geconsolideerde jaarrekening zijn in miljoenen euro's, tenzij anders zins vermeld. De activa en passiva in de balans zijn ingedeeld naar liquiditeit. Indien in deze geconsolideerde jaarrekening de definitie balans is genoemd, wordt hiermee het overzicht van de financiële positie bedoeld.

In de primaire geconsolideerde overzichten zijn posten van een vergelijkbare aard samengevoegd. In de toelichting worden deze verder uitgelicht indien deze van relatieve betekenis zijn voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. Relatieve betekenis is hierbij beoordeeld op basis van zowel kwantitatieve als kwalitatieve criteria. De kwantitatieve criteria zijn gericht op de totalen voor de betreffende categorie in de primaire overzichten en de relatieve betekenis van de post hierin. Indien de post kwantitatief van betekenis is wordt deze verder toegelicht (conform de vereiste IFRS toelichtingen). Indien de post kwantitatief van niet relatieve betekenis is, heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. op basis van kwalitatieve criteria, waaronder specifiek belang voor een gebruiker van de jaarrekening, vastgesteld of toelichtingen noodzakelijk zijn. Indien een post kwalitatief van betekenis is, wordt deze verder toegelicht conform de vereiste IFRS toelichtingen. Indien een post zowel kwalitatief als kwantitatief geen relatieve betekenis heeft, is de toelichting in overeenstemming met de uitgangspunten ten aanzien van het 'Disclosure Initiative' van de IASB en gerelateerde materialiteit uitgangspunten, zoveel mogelijk beperkt.

Daarnaast heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. de toelichtingen gesplitst in het hoofdstuk 'significante onderdelen Balans en Winst- en verliesrekening' en 'Overige toelichtingen'. De toelichtingen die betrekking hebben op de kernactiviteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn opgenomen in 'significante onderdelen Balans en Winst- en verliesrekening' en de resterende toelichtingen die wel voldoen aan de criteria voor kwantitatieve en kwalitatieve relatieve betekenis in het hoofdstuk 'Overige toelichtingen'.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

C. EERSTE TOEPASSING VAN WAARDERINGSGRONDSLAGEN

In 2018 zijn de volgende nieuwe standaarden, wijzigingen of interpretaties door de International Accounting Standard Board (IASB) van kracht geworden en toegepast bij Achmea Schadeverzekeringen N.V.:

Amendments to IFRS 4 Insurance Contracts

De aanpassingen zijn gericht op het adresseren van problemen die veroorzaakt worden door de verschillende effectieve data van de nieuwe standaard voor financiële instrumenten, IFRS 9, en de nieuwe standaard voor verzekeringscontracten (IFRS 17). Door deze verschillende effectieve data ontstaat mogelijk een tijdelijke verslaggevingsvolatiliteit van resultaten vanwege het ontbreken van consistentie tussen de waardering van de beleggingen en verzekeringsverplichtingen. De aanpassingen introduceren twee oplossingen: de overlay en deferral benadering. De overlay benadering geeft alle ondernemingen die verzekeringscontracten uitgeven de mogelijkheid om de volatiliteit in de Winst- en verliesrekening die ontstaat als gevolg van de invoering van IFRS 9 te verwerken in het Netto overig totaalresultaat en niet te presenteren als onderdeel van het resultaat. De deferral benadering geeft een onderneming waarvan de activiteiten voornamelijk betrekking hebben op verzekeringen een optionele tijdelijke vrijstelling van de toepassing van IFRS 9. Beide benaderingen mogen, indien voldaan is aan de vereisten, worden toegepast tot 2021. Achmea Schadeverzekeringen N.V. maakt gebruik van de deferral benadering van IFRS 9 zoals genoemd in deze aanpassing. Achmea Schadeverzekeringen N.V. mag deze benadering toepassen omdat de verzekering gerelateerde verplichtingen ten opzichte van de totale verplichtingen meer dan 90% zijn en Achmea Schadeverzekeringen N.V. geen significante niet-verzekering gerelateerde activiteiten heeft. Als gevolg van gebruik van de deferral benadering heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. de verplichting om in de jaarrekening vanaf 2018 aanvullende toelichtingen op te nemen. Deze zijn opgenomen in Toelichting 2.4.

Overige aanpassingen

Behalve de hiervoor genoemde (wijzigingen in) standaarden zijn er in 2018 de volgende aanpassingen van standaarden van kracht geworden. Deze hebben geen significante impact op het Totaal eigen vermogen per 31 december 2018 en Nettoresultaat 2018 van Achmea Schadeverzekeringen N.V. omdat deze niet van toepassing zijn op Achmea Schadeverzekeringen N.V. en/of een beperkte wijziging tot gevolg hebben:

- IFRS 15 Revenue from contracts with customers.
- Amendments to IFRS 2: Classification and measurement of share-based payment transactions (verduidelijking van de vereisten voor de classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingen).
- Amendments to IAS 40: Transfers of investment property (verduidelijking inzake de reclassificatie van een vastgoedobject van en naar beleggingsvastgoed).
- Annual improvements to IFRSs 2014-2016 cycle: jaarlijkse verbeteringen bestaande uit een aantal niet-urgente wijzigingen.
- IFRIC Interpretation 22 Foreign currency transactions and advance consideration: verwerking van bepaalde typen valuta-effecten.

D. WIJZIGINGEN IN STANDAARDEN EN AANPASSINGEN MET EEN TOEKOMSTIGE TOEPASSINGSDATUM

De volgende standaarden en interpretaties met een toekomstige toepassingsdatum zijn gepubliceerd in 2018 of in eerdere jaren en zijn niet door Achmea Schadeverzekeringen N.V. toegepast bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening 2018. Deze betreffen:

IFRS 9 Financial Instruments

IFRS 9 kent een gewijzigd model voor de classificatie van financiële activa. Dit model wordt ingegeven door de kasstroomeigenschappen van een actief en het bedrijfsmodel waarbinnen een actief wordt gehouden. Ten aanzien van financiële verplichtingen zijn de wijzigingen als gevolg van IFRS 9 beperkt en wordt voor het merendeel van de financiële instrumenten de huidige geamortiseerde kostprijs waardering behouden. Als onderdeel van IFRS 9 heeft de IASB voor het bepalen van bijzondere waardeverminderingen een model voor verwachte verliezen geïntroduceerd. Bij dit model moet bij eerste opname van een financieel instrument al rekening worden gehouden met verwachte kredietverliezen. In het geval van een significante verslechtering van de kredietkwaliteit van het financieel instrument zal er rekening gehouden moeten worden met verwachte kredietverliezen over de gehele looptijd. Tenslotte introduceert IFRS 9 een model voor hedge accounting dat de boekhoudkundige verwerking in lijn brengt met risicobeheeractiviteiten.

De standaard treedt in werking voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2018, waarbij een eerdere toepassing is toegestaan.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Achmea Schadeverzekeringen N.V. stelt toepassing van deze standaard uit zoals genoemd onder de paragraaf Amendments to IFRS 4 Insurance Contracts. De vereiste toelichtingen zijn opgenomen in Toelichting 24 Kredietkwaliteit financiële activa en toelichting uitstel IFRS 9.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. beoordeelt momenteel het effect van deze standaard, waarbij rekening wordt gehouden met de interactie met de huidige standaard voor verzekeringscontracten (en de voorgestelde wijzigingen daarin) en ook de toekomstige standaard voor de verslaglegging van verzekeringscontracten.

IFRS 16 Leases

IFRS 16 Leases geeft uitgangspunten voor het op de balans opnemen, de waardering en presentatie van leasecontracten. In de jaarrekening van de lessee resulteren alle leaseovereenkomsten, met uitzondering van leasecontracten met een looptijd van korter dan één jaar en zogenaamde small leases, in een actief die het recht om het geleasede object te gebruiken weerspiegelt en een verplichting uit hoofde van de toekomstige leasebetalingen. De gevolgen voor de verslaglegging bij de lessor van de nieuwe standaard zijn beperkt. De aanpassingen treden in werking voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2019.

Achmea Schadeverzekeringen N.V., als lessee, zal zowel een actief als een verplichting uit hoofde van een aantal operating leasecontracten in haar overzicht van de financiële positie opnemen. De omvang van de verplichtingen uit hoofde van operating leasecontracten is per 31 december 2018 beperkt. Gelet op deze beperkte omvang heeft de standaard geen materiële impact op het Totaal activa, Totaal verplichtingen, Totaal eigen vermogen en Nettoresultaat van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

IFRS 17 Insurance contracts

IFRS 17 geeft uniforme grondslagen voor de opname, waardering, presentatie en toelichting van verzekeringscontracten. Het doel van de standaard is ervoor te zorgen dat in de jaarrekening van een verzekeraar het effect van contracten binnen het toepassingsgebied van IFRS 17 op de financiële positie, prestaties en kasstromen getrouw wordt weergegeven en dat de vergelijkbaarheid met andere entiteiten wordt vergroot. De standaard treedt in werking voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2021, waarbij een eerdere toepassing is toegestaan. In 2018 heeft de IASB de voorlopige beslissing genomen de vereiste implementatiedatum uit te stellen tot 1 januari 2022. Deze standaard is in mei 2017 gepubliceerd door de IASB. Per 31 december 2018 is deze standaard nog niet goedgekeurd door de EU.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. beoordeelt momenteel het effect van deze standaard, waarbij rekening wordt gehouden met de interactie met de toekomstige standaard voor financiële instrumenten (IFRS 9).

Overige aanpassingen met een toekomstige ingangsdatum

Behalve bovengenoemde (wijzigingen in) standaarden met een toekomstige toepassingsdatum, zijn er in 2018 of in eerdere jaren (wijzigingen in) standaarden gepubliceerd die niet door Achmea Schadeverzekeringen N.V. toegepast zijn bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening 2018. Omdat deze wijzigingen in de standaarden geen impact hebben op het Totaal eigen vermogen, het Nettoresultaat of geen of beperkte impact hebben op de presentatie en toelichting van Achmea Schadeverzekeringen N.V. worden deze niet verder toegelicht. Het betreft de volgende wijzigingen (die nog moeten worden goedgekeurd door de EU per 31 december 2018):

- IAS 19 Plan Amendment, Curtailment or Settlement (amendments, ingangsdatum 1 januari 2019)
- IAS 28 Long-term interest in associates and joint ventures (amendments, ingangsdatum 1 januari 2019)
- Annual Improvements to the IFRS Standards 2015-2017 Cycle (amendments, ingangsdatum 1 januari 2019)
- IFRS 3 Business Combinations: Definition of a Business (amendments, ingangsdatum 1 januari 2020)
- IAS 1 and IAS 8: Definition of Material (amendments, ingangsdatum 1 januari 2020).

Wijzigingen die goedgekeurd zijn door de EU per 31 december 2018:

- IFRS 9 Prepayment features with negative compensation (amendments, ingangsdatum 1 januari 2019, zie paragraaf IFRS 9 Financial Instruments)
- IFRIC Interpretation 23 Uncertainty over income tax treatment (ingangsdatum 1 januari 2019).

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

E. AANPASSINGEN MET BETREKKING TOT WAARDERINGSGRONDSLAGEN, CORRECTIES OVER EERDERE PERIODES EN WIJZIGINGEN IN PRESENTATIE

Er zijn geen materiële aanpassingen met betrekking tot waarderingsgrondslagen, correcties over eerdere periodes en wijzigingen in presentatie. Gedurende 2018 zijn een aantal niet-materiële wijzigingen doorgevoerd in de toelichting op posten van de balans en winst- en verliesrekening. Deze herrubriceringen hebben geen invloed op het Nettoresultaat en Totaal eigen vermogen. De vergelijkende cijfers zijn hiervoor aangepast.

F. SCHATTINGSWIJZIGINGEN

Bij het opstellen van deze geconsolideerde jaarrekening zijn de belangrijkste aannames van het management bij het toepassen van de waarderingsgrondslagen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. en de belangrijkste bronnen voor onzekerheid dezelfde als die werden toegepast op de geconsolideerde jaarrekening 2017.

G. CONSOLIDATIE

Basis voor de consolidatie

Alle dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures van Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V. op basis van de hierna genoemde uitgangspunten.

Dochtermaatschappijen

Dochtermaatschappijen worden gewaardeerd op basis van de equity-methode. Dochtermaatschappijen zijn entiteiten waarover Achmea Schadeverzekeringen N.V. control heeft. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft control over een entiteit wanneer Achmea Schadeverzekeringen N.V. onderhevig is aan of recht heeft op variabele opbrengsten op grond van haar betrokkenheid bij de entiteit en deze opbrengsten kan beïnvloeden door de overheersende zeggenschap die zij over de entiteit heeft. De beoordeling van control is gebaseerd op de economische realiteit van de relatie tussen Achmea Schadeverzekeringen N.V. en de entiteit en houdt rekening met bestaande en potentiële praktisch uitvoerbare ('substantive rights') stemrechten. Hierbij moet Achmea Schadeverzekeringen N.V. de praktische mogelijkheid hebben om haar recht uit te oefenen. Belangen van derden in deze entiteiten worden gepresenteerd als Minderheidsbelang onder het Totaal eigen vermogen.

De uitkomst van de beoordeling of er sprake is van overheersende zeggenschap hangt af van het doel en de inrichting van de entiteit, wat de relevante activiteiten zijn (die bepalend zijn voor het resultaat van de entiteit), hoe beslissingen worden genomen en of Achmea Schadeverzekeringen N.V. in staat is de relevante activiteiten direct te sturen. Voor het uitvoeren van deze beoordeling definieert Achmea Schadeverzekeringen N.V. de meest relevante activiteit als de mogelijkheid om het strategische beleid van de entiteit te bepalen. De uitkomst van de analyse is ook afhankelijk van de vraag of Achmea Schadeverzekeringen N.V. is blootgesteld aan variabele opbrengsten op grond van haar betrokkenheid bij de entiteit en of Achmea Schadeverzekeringen N.V. haar macht over de entiteit kan gebruiken om invloed uit te oefenen op de opbrengsten. Als een entiteit activiteiten uitvoert ten behoeve van het algemeen belang en niet alleen ten behoeve van Achmea Schadeverzekeringen N.V. en/of haar klanten, wordt verondersteld dat Achmea Schadeverzekeringen N.V. geen macht over de entiteit kan gebruiken om invloed uit te oefenen op de opbrengsten. Andere aannames kunnen leiden tot een verschillende uitkomst van de beoordeling van control.

Joint ventures

Entiteiten waarover Achmea Schadeverzekeringen N.V. en andere entiteiten gezamenlijk control hebben op basis van contractuele afspraken worden beschouwd als joint ventures. Achmea Schadeverzekeringen N.V. verantwoordt joint ventures op basis van de equity-methode.

Geassocieerde deelnemingen

Entiteiten waarover Achmea Schadeverzekeringen N.V. invloed van betekenis uitoefent worden verantwoord op basis van de equity-methode. In de regel wordt uitgegaan van invloed van betekenis wanneer de deelneming in het gewone aandelenkapitaal of stemrechten (met inbegrip van potentiële stemrechten) tussen de 20% en 50% is.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Intercompany transacties

Transacties binnen de groep zijn in de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd. Winsten en verliezen op grond van transacties met geassocieerde deelnemingen en joint ventures zijn geëlimineerd naar rato van de omvang van Achmea Schadeverzekeringen N.V.'s belang in de geassocieerde deelneming of joint venture. Met uitzondering van de bedrijfskosten, die volgens kostprijs worden doorbelast, zijn de intercompany transacties marktconform.

Bedrijfscombinaties van entiteiten onder gemeenschappelijke leiding

Voor de verslaglegging van bedrijfscombinaties van entiteiten of businesses onder gemeenschappelijke leiding hanteert Achmea Schadeverzekeringen N.V. de 'pooling of interest'-methode in geval van een (juridische) fusie en 'carry over methode' (overdracht gebaseerd op de boekwaarde) in geval van een overname. Dergelijke transacties hebben geen effect op het Nettoresultaat en het Totaal eigen vermogen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

H. VERSLAGGEVINGSRAAMWERK

In deze paragraaf zijn de algemene waarderingsgrondslagen opgenomen. Alle activa en verplichtingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, tenzij een andere grondslag wordt genoemd in de waarderingsgrondslagen. De specifieke waarderingsgrondslagen die van toepassing zijn op een bepaalde post in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen bij de toelichting van de betreffende post.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het geconsolideerde kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode met een onderverdeling naar kasstromen uit operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten. Liquide middelen bestaan uit kas- en banksaldi en direct opvraagbare deposito's. Rekening courantschulden, die direct opeisbaar zijn en een integraal onderdeel vormen van het kasbeheer van Achmea Schadeverzekeringen N.V., zijn opgenomen als een onderdeel van de Liquide middelen. In de totale kasstroom uit operationele activiteiten is het Resultaat vóór belasting gecorrigeerd voor posten in de Winst- en verliesrekening en mutaties in de operationele activa en verplichtingen die niet daadwerkelijk leiden tot kasstromen in het boekjaar. Vanwege de aard van de operationele activiteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn kasstromen met betrekking tot Beleggingen, Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten en Financiële verplichtingen opgenomen als onderdeel van de Totale kasstroom uit operationele activiteiten.

Valutakoersverschillen

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta en de presentatievaluta van Achmea Schadeverzekeringen N.V. De posten in de jaarrekeningen van dochtermaatschappijen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. worden gewaardeerd in de valuta van de economische omgeving waarin deze dochtermaatschappij voornamelijk actief is (de functionele valuta).

Bij de consolidatie worden de activa en de verplichtingen van buitenlandse dochtermaatschappijen met een functionele valuta anders dan de euro, omgerekend naar euro's tegen de wisselkoers aan het einde van het boekjaar.

De baten en lasten van deze dochtermaatschappijen worden omgerekend tegen de gewogen gemiddelde koers in het boekjaar. Omrekeningsverschillen die voortvloeien uit de toepassing van wisselkoersen per einde van het boekjaar op de beginbalans van de netto activa en goodwill van niet in euro's rapporterende dochtermaatschappijen, evenals winsten en verliezen in het verslagjaar, worden in het Totaal eigen vermogen verwerkt als Netto overig totaalresultaat.

De netto vermogenswaarde van geassocieerde deelnemingen en joint ventures met een functionele valuta anders dan de euro, wordt omgerekend naar euro's tegen de wisselkoers aan het einde van het boekjaar. De resultaten van geassocieerde deelnemingen en joint ventures worden omgerekend tegen de gewogen gemiddelde koers in het boekjaar. Omrekeningsverschillen die voortvloeien uit de toepassing van wisselkoersen per balansdatum op de netto vermogenswaarde aan het begin van het boekjaar (inclusief goodwill) van geassocieerde deelnemingen en joint ventures evenals winsten en verliezen in het verslagjaar worden direct verwerkt in het Totaal eigen vermogen onder Netto overig totaalresultaat.

Transacties in valuta anders dan de functionele valuta worden omgerekend naar de functionele valuta tegen de op de transactiedatum geldende wisselkoersen. Valutakoersverschillen die voortvloeien uit de afwikkeling van transacties in vreemde valuta's en uit de omrekening op balansdatum van monetaire activa en verplichtingen in andere valuta's dan de functionele valuta

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

worden opgenomen in het Nettoresultaat. Uitzondering hierop zijn valutakoersverschillen die zijn verwerkt in het Totaal eigen vermogen als onderdeel van kwalificerende cashflow hedges of een kwalificerende netto-investering in een buitenlandse entiteit. Zie de specifieke waarderingsgrondslagen per post voor meer details over de verantwoording van valutakoersverschillen voor specifieke activa en verplichtingen.

Opname in de balans van financiële instrumenten

Op het moment dat Achmea Schadeverzekeringen N.V. contractpartij wordt bij een financieel instrument (dat wil zeggen op transactiedatum), neemt Achmea Schadeverzekeringen N.V. het instrument op in de balans tegen de reële waarde inclusief transactiekosten (tenzij het financiële instrument is geclassificeerd als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening').

Niet langer in de balans opnemen van financiële instrumenten

Een financieel actief (of een deel van een financieel actief) wordt niet langer in de balans opgenomen wanneer de contractuele rechten op het ontvangen van kasstromen uit het financiële actief zijn vervallen of wanneer Achmea Schadeverzekeringen N.V. nagenoeg alle economische risico's en voordelen van het actief heeft overgedragen. Tevens wordt een actief niet langer in de balans opgenomen, indien Achmea Schadeverzekeringen N.V. geen beschikkingsmacht meer heeft over het actief, ook in het geval dat Achmea Schadeverzekeringen N.V. de verbonden economische risico's en voordelen van een actief niet overdraagt of behoudt.

In het geval van overdrachten waarbij de beschikkingsmacht over bepaalde activa blijft, zullen deze activa in de balans van Achmea Schadeverzekeringen N.V. opgenomen blijven tot het belang waarvoor Achmea Schadeverzekeringen N.V. betrokken blijft. Het belang waarvoor Achmea Schadeverzekeringen N.V. betrokken blijft wordt bepaald door de mate waarin Achmea Schadeverzekeringen N.V. blootstaat aan veranderingen in de waarde van het actief. Een financiële verplichting (of een deel van een financiële verplichting) wordt niet langer in de balans opgenomen wanneer deze is afgewikkeld dat wil zeggen wanneer de contractuele verplichting is nagekomen, ontbonden of vervallen. Bij realisatie wordt het verschil tussen de verkoopopbrengst en de boekwaarde opgenomen in de Winst- en verliesrekening als een gerealiseerde winst of verlies. De cumulatieve ongerealiseerde winsten en verliezen die tot dat moment werden opgenomen in het Totaal Eigen vermogen, worden dan overgeboekt van het Totaal Eigen vermogen naar de Winst- en verliesrekening. Achmea Schadeverzekeringen N.V. hanteert de gemiddelde kostprijsmethode bij het niet langer in de balans op te nemen financieel actief en passief.

Salderen van financiële activa en verplichtingen

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en tegen het nettobedrag in de balans verantwoord, wanneer Achmea:

- een direct afdwingbaar juridisch recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen; en
- voornemens is om hetzij op nettobasis te verrekenen hetzij de realisatie van het actief en de verrekening van de verplichting gelijktijdig te laten plaatsvinden.

Bijzondere waardevermindering

Er is sprake van een bijzondere waardevermindering indien de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is de hoogste van de reële waarde van een actief minus de verkoopkosten en de bedrijfswaarde. Op elk rapportagemoment beoordeelt Achmea of er aanwijzingen zijn voor een mogelijke bijzondere waardevermindering van een actief en of het noodzakelijk is een bijzondere waardevermindering op te nemen. Bijzondere waardeverminderingen van Beleggingen worden in de Winst- en verliesrekening opgenomen onder Beleggingsopbrengsten - *Gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen*. Alle overige bijzondere waardeverminderingen worden in de Winst- en verliesrekening opgenomen onder Overige lasten. Bijzondere waardeverminderingen op een actief die in voorgaande jaren zijn verantwoord, worden teruggenomen indien objectief kan worden vastgesteld dat de oorzaak voor bijzondere waardevermindering is verdwenen of niet langer bestaat. Indien dit het geval is, wordt de boekwaarde van het actief verhoogd tot de realiseerbare waarde. Deze verhoging van de balanswaarde in verband met de terugname, mag niet leiden tot een hogere balanswaarde van het actief dan voor het moment van de bijzondere waardevermindering. De verhoging als gevolg van de terugname van een bijzondere waardevermindering wordt verantwoord in de Winst- en verliesrekening (onder Beleggingsopbrengsten - *Gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen* voor vastrentende beleggingen en onder Overige lasten voor de overige terugnames). Bijzondere waardeverminderingen op aan delen geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop' worden niet teruggenomen via de Winst- en verliesrekening. Nadien optredende veranderingen in de reële waarde worden opgenomen in de Herwaarderingsreserve (onderdeel van het Totaal Eigen vermogen). Voor meer details met betrekking tot de specifieke waarderingsgrondslagen voor bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen zoals opgenomen bij de toelichtingen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Leasing

Door Achmea Schadeverzekeringen N.V. aangegane leaseovereenkomsten betreffen hoofdzakelijk operationele leases. De totale leasebetalingen uit hoofde van operationele leases worden lineair in de Winst- en verliesrekening verantwoord gedurende de leaseperiode.

Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik en bedrijfsmiddelen

Bedrijfsmiddelen

Bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen kostprijs (inclusief gemaakte financieringskosten) verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Als bedrijfsmiddelen uit belangrijke elementen met een verschillende gebruiksduur bestaan, worden deze verantwoord als aparte posten. Afschrijvingen worden lineair ten laste van de Winst- en verliesrekening gebracht. De geschatte gebruiksduur van besturingssoftware is drie tot vijf jaar, van hardware drie tot vier jaar, van kantoormeubilair (inclusief onderdelen) en van andere bedrijfsmiddelen drie tot zes jaar. De afschrijvingsmethode en gebruiksduur van bedrijfsmiddelen worden elk jaar beoordeeld en prospectief aangepast als de omstandigheden of verwachtingen aanmerkelijk zijn veranderd.

De leaseauto's van Wagenplan B.V. worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van annuïtaire afschrijvingen, die in hoofdzaak bepaald worden op basis van de looptijd en de gecalculerde restwaarden, zoals vastgelegd in de desbetreffende leaseovereenkomsten. Het merendeel van de contracten heeft een looptijd tussen de twee en vijf jaar. Bij de bepaling van de verkrijgingsprijs zijn inkoopkortingen in mindering gebracht.

I. BELANGRIJKSTE AANNAMES EN SCHATTINGEN VOOR WAARDERING

Voor de waardering van bepaalde posten in de jaarrekening maakt Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruik van aannames en schattingen met betrekking tot toekomstige resultaten of overige ontwikkelingen, inclusief de waarschijnlijkheid, het realisatiemoment of bedragen van toekomstige transacties of gebeurtenissen. Inherent aan schattingen is dat de feitelijke resultaten materieel kunnen afwijken. Belangrijke schattingen die betrekking hebben op een bepaalde balanspost zijn ook opgenomen bij de toelichting op de balanspost. Hieronder is een belangrijke schatting opgenomen die niet bij een specifieke balanspost is toegelicht.

Waardering verschuldigde vennootschapsbelasting

De waardering van de acute vennootschapsbelasting is onder andere afhankelijk van de toepassing van de fiscale wetgeving en uitspraken in gerechtelijke procedures. Het kan onduidelijk zijn hoe een specifieke bepaling binnen de fiscale wetgeving van toepassing is op een bepaalde transactie of omstandigheid. De daadwerkelijk acute vennootschapsbelasting kan daarom leiden tot andere kasstromen uit hoofde van de fiscale positie. De latente vennootschapsbelasting wordt in Toelichting 17 Latente belastingverplichtingen uiteen gezet.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

2. KAPITAAL- EN RISICOMANAGEMENT

Achmea Schadeverzekeringen N.V. maakt onderdeel uit van Achmea en valt onder de werkingssfeer van de algemene kapitaal- en risicomanagementstructuur binnen Achmea.

Effectief kapitaal- en risicomanagement is essentieel voor de continuïteit van Achmea en voor het in stand houden van een duurzame relatie met onze klanten en andere stakeholders. Kapitaalmanagement zorgt ervoor dat Achmea en al haar onder toezicht staande entiteiten, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V., voldoende kapitaal hebben om op de korte en lange termijn de belangen van alle stakeholders te waarborgen en het kapitaal voldoende efficiënt wordt ingezet. Risicomanagement betreft het identificeren en beoordelen van risico's, het vaststellen en implementeren van maatregelen en de bewaking en rapportage van risico's. Uitgangspunt hierbij is niet zozeer het voorkomen van risico's, maar juist het nemen van afgewogen besluiten over de te nemen risico's bij het behalen van de bedrijfsdoelstellingen. Dit betreft zowel de doelstellingen voor Achmea als groep als de doelstellingen voor afzonderlijke entiteiten.

Kapitaal- en risicomanagement vullen elkaar aan en vragen om een geïntegreerde aanpak. Zo wordt het risicoprofiel gekwantificeerd met een door het college van toezichthouders goedgekeurd partieel intern model dat ook wordt gebruikt voor de berekening van het vereiste kapitaal. Met betrekking tot de risico's heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. haar risicobereidheid bepaald en uitgangspunten ten aanzien van kapitaal nemen daarbij een belangrijke plaats in. Jaarlijks wordt de risico- en de solvabiliteitspositie in de Own Risk & Solvency Assessment (ORSA) in onderlinge samenhang beoordeeld.

In deze toelichting wordt het kapitaal- en risicomanagement binnen Achmea en de nadere invulling hiervan voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. toegelicht aan de hand van de volgende onderdelen: A. Ontwikkelingen in 2018, B. Kapitaalpositie, C. Risicoprofiel, D. Risicomanagement systeem, E. Verzekeringsrisico, F. Marktrisico, G. Tegenpartijrisico, H. Liquiditeitsrisico, I. Operationeel risico, J. Compliance risico en K. Kapitaalmanagement.

A. ONTWIKKELINGEN IN 2018

Deze paragraaf bevat een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in 2018 op het gebied van kapitaal- en risicomanagement, eerst algemeen en vervolgens toegespitst op de financiële en niet-financiële risico's.

Algemeen

Algemene ontwikkelingen hebben betrekking op de algehele kapitaal- en risicopositie en de generieke veranderingen in het risicomanagement systeem. Achmea Schadeverzekeringen N.V. beschikt eind 2018 over een solide Solvency II kapitaalpositie met een solvabiliteitsratio van 141%. Zie onderdeel B Kapitaalpositie voor een nadere toelichting op de kapitaalpositie.

De samenstelling van het risicoprofiel en de geïdentificeerde belangrijkste risico's bij het realiseren van de strategie zijn in 2018 grotendeels ongewijzigd gebleven. Zie onderdeel C voor een volledige beschrijving. In 2018 is aandacht besteed aan onder andere de (technologische) ontwikkelingen in de financiële dienstverlening met een mogelijke impact op de schadeportefeuille.

De risicobereidheid van Achmea is in 2018 geactualiseerd met onder meer aanpassingen in de Key Risk Indicators. De risicobereidheid van Achmea Schadeverzekeringen N.V. zelf is hierbij niet materieel gewijzigd.

Er is gestart met de implementatie van een volledig modelrisico governance, waarbij de scope is uitgebreid van alleen Solvency II modellen naar alle modellen binnen Achmea. Modelrisico betreft hierbij het verkeerde gebruik en/of onjuiste uitkomsten van modellen. Op basis van de implementatieplannen worden voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. de benodigde modelinventarisaties, risicobeoordelingen en modelvalidaties afgerond in de komende drie jaar. Op basis hiervan zijn implementatieplannen opgesteld voor de inrichting van ontbrekende beheersmaatregelen.

Bij de committee-structuur is het Finance & Risk Committee (FRC) op groepsniveau vervangen door een Group Risk Committee (GRC) en een Asset Liability Committee (ALCO).

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Financiële risico's

De financiële risico's bestaan uit verzekeringsrisico, marktrisico, tegenpartijrisico en liquiditeitsrisico, zie onderdeel C Risicoprofiel voor een nadere toelichting.

Achmea heeft in 2018 goedkeuring ontvangen van het college van toezichthouders voor het gebruik van het partieel intern model voor het berekenen van het vereiste kapitaal voor marktrisico voor de verzekeringsentiteiten. Achmea hanteerde al een goedgekeurd intern model voor de verzekeringsrisico's van de schade- en inkomensverzekeringen. Het partieel intern model voor marktrisico geeft Achmea beter inzicht in de risico's, waardoor deze beter beheerst kunnen worden. Het partieel intern model inclusief marktrisico is vanaf 1 juli 2018 gebruikt voor het berekenen van het vereiste kapitaal voor Achmea Schadeverzekeringen N.V.

In het verlengde van de hiervoor genoemde verkregen goedkeuring van het partieel intern model is het marktriscobeleid aangepast zodat de monitoring en sturing uitgevoerd wordt conform dit nieuwe model. Hierbij is in het bijzonder het renterisicobeheer aangescherpt waarbij op basis van het nieuwe partieel intern model maandelijks wordt bijgesteld.

Het marktriscobudget van de beleggingsportefeuille is nagenoeg gelijk gehouden aan de afgelopen jaren. Met het nieuwe intern model voor marktrisico is het mogelijk om een beleggingsportefeuille te vormen die bij een gelijk marktrisico een hoger verwacht rendement genereert vanuit de beleggingsvisie van Achmea. De aanpassing hiervoor wordt de komende jaren in stappen geïmplementeerd.

In 2018 is bij de financiële risico's extra aandacht uitgegaan naar de potentiële gevolgen van de Brexit. De directe impact van een mogelijke harde Brexit wordt beperkt ingeschat. Er is mogelijk wel sprake van een indirecte impact als gevolg van mogelijke schommelingen op de financiële markten door rente-, spread- en valutawijzigingen. Monitoring van deze ontwikkelingen vindt verder plaats, waardoor tijdig mitigerende acties kunnen worden genomen.

Niet-financiële risico's

De niet-financiële risico's bestaan uit het operationele en compliance risico, zie onderdeel C Risicoprofiel voor een nadere toelichting.

In 2018 is er veel aandacht besteed aan de implementatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die op 25 mei 2018 is ingegaan waarmee aangescherpte privacy vereisten gelden voor Achmea gericht op de verwerking en beveiliging van persoonsgegevens.

De aandacht voor informatiebeveiliging blijft onveranderd hoog gezien de snelle ontwikkelingen voor cybercriminaliteit, waardoor ook Achmea waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. kwetsbaar blijft voor dit risico. Dit vraagt continue alertheid en aanvullende maatregelen, die onder meer zijn vormgegeven in de vorm van een "veilig werken" awareness campagne voor de medewerkers. Mede op basis van een uitgebreide scenario-analyse die rond dit risico is uitgevoerd is een cyberrisico verzekering afgesloten.

Achmea waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft een gestructureerd productontwikkeling proces, waarbij actieve producten en diensten minimaal jaarlijks op diverse aspecten worden getoetst. Hierbij gaat extra aandacht uit naar de maatschappelijke ontwikkelingen ten aanzien van de niet wettelijke zorgplicht voor bestaande en nieuwe producten en diensten.

Het Internal Control Framework (CFW) dat wordt gebruikt voor de interne beheersing, waaronder de verslaggevingsrisico's, is verder doorontwikkeld waarbij de opgenomen Key Controls zijn herijkt. Aanvullend wordt vastgesteld hoe deze in de toekomst verdergaand gestandaardiseerd en geautomatiseerd kunnen worden.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

B. KAPITAALPOSITIE

Kapitaalmanagement bij Achmea waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. is gebaseerd op het wettelijke kader, economische grondslagen en uitgangspunten van rating bureaus. Het wettelijke kader wordt bepaald door IFRS en Solvency II. Zoals vastgelegd in de risicobereidheid en het kapitaalbeleid van Achmea streeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. bij Solvency II naar een doelratio van minimaal 125%.

Per 31 december 2018 is Achmea Schadeverzekeringen N.V. voldoende gekapitaliseerd volgens de wettelijke vereisten.

Solvency II is het solvabiliteitsregime voor verzekeraars dat vanaf 1 januari 2016 in de Europese Unie van kracht is.

SOLVABILITEITSRATIO

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Toegestaan Solvency II eigen vermogen	1.071	1.054
Vereist kapitaal	761	754
Surplus	310	300
Ratio (%)	141%	140%

Voor de berekening van het vereist kapitaal ('Solvency Capital Requirement' (SCR)) onder Solvency II hanteert Achmea Schadeverzekeringen N.V. als risicomodel een door het college van toezichthouders goedgekeurd partieel intern model. Er wordt rekening gehouden met wijzigingen in belastingwetgeving. Voor een nadere toelichting over het partieel intern model en een overzicht met de opbouw van het vereiste kapitaal wordt verwezen naar onderdeel C Risicoprofiel.

De Solvency II ratio is met 1% punt gestegen tot 141% (31 december 2017: 140%). De verbeterde kapitaalpositie komt tot stand door een combinatie van een toename in het toegestaan Solvency II eigen vermogen ('Eligible own funds') met €17 miljoen tot €1.071 miljoen (2017: €1.054 miljoen) en een toename van het vereist kapitaal met €7 miljoen tot €761 miljoen (2017: €754 miljoen).

In onderstaande tabel is de opbouw van het toegestaan Solvency II eigen vermogen opgenomen.

TOEGESTAAN SOLVENCY II EIGEN VERMOGEN

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Tier 1	1.071	1.054
Tier 2		
Tier 3		
Totaal toegestaan Solvency II eigen vermogen	1.071	1.054

De toename in het toegestaan Solvency II eigen vermogen is het gevolg van het positieve technische resultaten. Hier tegenover staat een daling van het eigen vermogen door daling van de waarde van aandelen en uitkering van dividend van €73 miljoen.

De opbouw van het eigen vermogen onder de Solvency II regelgeving is niet gelijk aan het eigen vermogen onder IFRS, vanwege waarderingsverschillen- en restricties. De opbouw van het toegestaan Solvency II eigen vermogen en de aansluiting met het IFRS eigen vermogen is in de volgende tabel weergegeven.

AANSLUITING TUSSEN HET IFRS EIGEN VERMOGEN EN TOEGESTAAN SOLVENCY II EIGEN VERMOGEN

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
IFRS eigen vermogen	896	966
Totaal IFRS overschot van activa -/- verplichtingen	896	966
Solvency II herwaarderingen	188	102
Totaal overschot gebaseerd op economische waarde van activa -/- verplichtingen	1.084	1.068
Overige restricties	-13	-14
Toegestaan Solvency II eigen vermogen	1.071	1.054

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Belangrijkste aannames en schattingen bij de Solvency II berekening

Bij de Solvency II berekening (inclusief toegestaan Solvency II eigen vermogen) maakt Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruik van aannames en schattingen met betrekking tot toekomstige resultaten of overige ontwikkelingen, inclusief de waarschijnlijkheid, realisatiemoment of bedragen van toekomstige transacties of gebeurtenissen. Inherent aan schattingen is dat de realisaties materieel kunnen verschillen. Een deel van deze aannames en schattingen komt overeen met de aannames en schattingen zoals genoemd onder Toelichting 1 Algemene waarderingsgrondslagen – I (Belangrijkste aannames en schattingen voor waardering) en de waarderingsgrondslagen zoals opgenomen bij de specifieke posten in de geconsolideerde jaarrekening. Ten behoeve van de Solvency II berekening (inclusief toegestaan Solvency II eigen vermogen) wordt in aanvulling hierop of in plaats hiervan een aantal additionele aannames en schattingen gehanteerd.

De belangrijkste additionele aannames en schattingen zijn de volgende:

- Kasstromen gehanteerd bij de bepaling van de marktwaarde van de Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten en Aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen. Onder schattingen uit hoofde van kasstromen zijn mede opgenomen de verwachte premie-inkomsten en schade in toekomstige jaren bevatten; deze verwachtingen zijn mede gebaseerd op aannames op het gebied van sterfte, schade, verval, arbeidsongeschiktheid, kosten en rente.
- Marktwaarde van niet uit de balans blijvende verplichtingen.
- Geprojecteerde fiscale resultaten (na schok) en analyse van toekomstige realisaties.
- De compensatiemogelijkheden van uitgestelde belastingen.

Tevens is de finale omvang van de SCR (inclusief het toegestaan Solvency II eigen vermogen) nog onderhevig aan beoordeling door De Nederlandsche Bank als onderdeel van het toezichtproces van de toezichthoudende autoriteiten en als gevolg daarvan kunnen interpretaties wijzigen en daarmee de gerapporteerde Solvency II cijfers.

C. RISICOPROFIEL

Het risicoprofiel en de risicoclassificatie van Achmea Schadeverzekeringen N.V. als financiële dienstverlener bestaat uit de volgende hoofdrisico's:

Financieel	
Verzekeringsrisico	Door het productenaanbod als verzekeraar loopt Achmea Schadeverzekeringen N.V. schade- en zorgrisico's.
Marktrisico	Als financiële dienstverlener loopt Achmea Schadeverzekeringen N.V. marktrisico, vanwege haar beleggingsportefeuille, hypothecaire leningen, minimumgaranties en winstdeling (arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).
Tegenpartijrisico	Achmea Schadeverzekeringen N.V. loopt tegenpartijrisico op het gebied van beleggingen, treasury, herverzekering, tussenpersonen en polishouders.
Liquiditeitsrisico	Achmea Schadeverzekeringen N.V. loopt liquiditeitsrisico bij de verzekeringsactiviteiten.
Niet-financieel	
Operationeel risico	Achmea Schadeverzekeringen N.V. loopt het risico van verlies ten gevolge van ontoereikende of falende interne processen, medewerkers of systemen, of van externe gebeurtenissen.
Compliance risico	Achmea Schadeverzekeringen N.V. loopt het risico op het niet naleven van wet- en regelgeving wat kan leiden tot juridische of bestuurlijke sancties met als gevolg substantiële financiële verliezen of reputatieschade. Compliance risico is een bijzondere verschijningsvorm van operationeel risico en wordt in de praktijk expliciet onderscheiden en vraagt haar eigen specifieke beheersing.

Daarnaast loopt Achmea Schadeverzekeringen N.V. strategische risico's. Dit betreffen specifieke risico's die betrekking hebben op het risicoprofiel op de lange termijn.

Een beschrijving van het algemene risicoprofiel van Achmea Schadeverzekeringen N.V. volgt hierna aan de hand van de SCR (Solvency Capital Requirement) uitkomsten onder Solvency II en een overzicht van de geïdentificeerde belangrijke risico's.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Kwantitatief risicoprofiel

Het vereiste kapitaal (SCR) geeft een kwantificering van het risicoprofiel. Voor de berekening van het vereiste kapitaal onder Solvency II hanteert Achmea Schadeverzekeringen N.V. als risicomodel een door het college van toezichthouders goedgekeurd partieel intern model.

Scope partieel intern model

In het partieel intern model worden de risico's berekend met een intern model dan wel met de standaardformule van Solvency II. De scope van het partieel intern model is:

- Voor het schaderisico het premie- en reserverisico.
- Voor het schaderisico het natuurlijke catastroferisico.
- Voor het zorgrisico (health Not Similar to Life Techniques, NSLT) het premie- en reserverisico voor ziekteverzuim- en ongevallenverzekeringen.
- Voor het zorgrisico (health Similar to Life Techniques, SLT) de risico's met betrekking tot invalidering-, revalidering- en herzieningsrisico.
- Voor het marktrisico de risico's met betrekking tot rente-, aandelen-, vastgoed- en spreadrisico.

Uitkomsten partieel intern model

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van het risicoprofiel van Achmea Schadeverzekeringen N.V. aan de hand van de SCR uitkomsten onder Solvency II zoals berekend met het partieel intern model. Het marktrisico voor 2018 is berekend op basis van het goedgekeurd partieel intern model voor marktrisico, waarbij het marktrisico voor 2017 is berekend op basis van de standaardformule onder Solvency II.

VEREIST KAPITAAL

	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Marktrisico	500	471
Tegenpartijrisico	73	97
Zorgrisico	317	293
Schaderisico	580	554
Diversificatie	-476	-459
Basic vereist kapitaal	994	956
Verliescompensatievermogen	-336	-303
Operationeel risico	103	101
Vereist kapitaal	761	754

In overeenstemming met de Solvency II regelgeving is bij de berekening van het vereist kapitaal rekening gehouden met het verliescompensatievermogen. Dit omvat (1) het verliescompensatievermogen van verwachte winsten voor het interne model voor het premie-, reserve-, en marktrisico en (2) het verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen (LACDT). Bij verliezen kan een deel hiervan worden gecompenseerd door deze posten.

Een groot deel van het vereist kapitaal komt direct voort uit het productenaanbod en wordt gevormd door het verzekeringsrisico dat bestaat uit het zorgrisico en schaderisico. De totale omvang hiervan is in 2018 na diversificatie licht toegenomen. De kapitaalmodellen zijn opnieuw gekalibreerd, die in combinatie met volume-effecten een negatieve ontwikkeling veroorzaken in het verzekeringstechnisch risicokapitaal. Als financiële dienstverlener is Achmea Schadeverzekeringen N.V. ook blootgesteld aan marktrisico, vanwege haar beleggingsportefeuille en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen met minimumgaranties en winstdeling. In 2018 heeft een verschuiving plaatsgevonden van tegenpartijrisico naar marktrisico door invoering van het intern model voor marktrisico, waardoor de hypotheekportefeuille in de berekening van het marktrisico wordt meegenomen in plaats van in het tegenpartijrisico. Verder bestaat het risicoprofiel uit het operationeel risico. Meer informatie over de samenstelling van het risicoprofiel van het verzekeringsrisico en het marktrisico is opgenomen in de betreffende paragrafen over deze risico's.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Belangrijkste risico's

Aan het begin van deze paragraaf zijn de hoofdrisico's van Achmea Schadeverzekeringen N.V. beschreven. Onderstaand zijn belangrijkste risico's en onzekerheden van deze hoofdrisico's beschreven, waarbij er geen sprake is van een specifieke rangschikking. Deze risico's worden jaarlijks met het bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V. en de Raad van Bestuur van Achmea B.V. geïdentificeerd en beoordeeld op de genomen maatregelen. Deze risico's kenmerken zich door hun specifieke karakter die bij het optreden zonder genomen beheersings-maatregelen een grote impact kunnen hebben.

Het is belangrijk dat Achmea Schadeverzekeringen N.V. snel genoeg haar processen en producten/diensten vernieuwt en aanpast op nieuwe ontwikkelingen. De (technologische) ontwikkelingen in de financiële dienstverlening gaan snel. Specifieke aandachtspunten hierbij zijn de mogelijkheid dat andere aanbieders nieuwe distributie-, product-, en/of dienstverleningsmodellen introduceren en het afnemen van de verzekeringsbehoefte waardoor als gevolg van technologische ontwikkelingen bepaalde risico's niet of minder voorkomen (bijv. zelfrijdende auto's, brandbestendige huizen, verschuiving van bezit naar gebruik gerelateerde verzekeringen (meer aansprakelijkheid) waardoor een verzekering hiervoor minder nodig dan wel overbodig wordt. Dit risico speelt vooral een rol bij schadeverzekeringen.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft als financiële dienstverlener, vanwege haar beleggingsportefeuille, producten met minimum garanties en winstdelingsbepalingen een grote blootstelling aan de financiële markten. Grote financiële schokken waaronder forse bewegingen in de rente en/of credit spread en daling van de aandelenmarkten zijn in het verleden opgetreden en kunnen weer optreden. Dit marktrisico wordt beheerst door een gespreide beleggingsportefeuille en een actief beheer op de verschillende financiële posities.

Voor de verkoop van de producten maakt Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruik van verschillende distributiepartners zoals Rabobank. Het is hierbij belangrijk om de wederzijdse verwachtingen blijvend op elkaar af te stemmen zodat de ontwikkelde producten en diensten aansluiten bij de gewenste verkoop door de distributiepartners.

In de concurrerende markt waarin Achmea Schadeverzekeringen N.V. opereert is het van belang middels goede pricing steeds de juiste risico's voor de goede prijs te selecteren. Het risico bestaat dat door onjuiste selectie van factoren of onvoldoende inzicht in de dynamiek van factoren een verkeerde premie wordt gevraagd waardoor Achmea Schadeverzekeringen N.V. onverwachte verliezen lijdt of zichzelf uit de markt prijst.

In de Schade & Inkomen portefeuille kunnen zich tegenvallers manifesteren als gevolg van hogere dan nu verwachte letselschades en/of afwijkingen in de geschatte invaliderings- en revalideringskansen waardoor de schades hoger uitkomen dan de huidige reserveringsniveaus. Catastrofes zoals aardbevingen en stormen kunnen een grote impact hebben, waarbij de kans op catastrofes lijkt toe te nemen door de klimaatontwikkelingen. Het catastroferisico wordt in belangrijke mate gemitigeerd door herverzekering.

Belangrijke onderkende operationele en compliance risico's zijn gericht op informatiebeveiliging en cybercriminaliteit en de reputatie van Achmea Schadeverzekeringen N.V. die in toenemende mate beïnvloed wordt door incidenten op social media en/of verlies/diefstal van privacy gevoelige informatie. Daarnaast blijft de reputatie van verzekeraars als onderdeel van de financiële sector onder druk staan.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft met veel wet- en regelgeving te maken. Het risico bestaat dat Achmea Schadeverzekeringen N.V.'s verdienmodel wordt geraakt door de politiek en wijzigende wet- en (fiscale) regelgeving en/of door het anders organiseren van solidariteit in de samenleving. Dit risico betreft vooral inkomensverzekeringen.

Competenties en talenten zijn belangrijk voor het realiseren van de bedrijfsdoelstellingen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Hierbij gaat extra aandacht uit naar ondernemerschap, innovatie, agile werken, werken in een internationale context, benodigde expertise en passende beloning.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. volgt deze risico's nauwlettend, als onderdeel van de periodieke bewaking van het risicoprofiel en het jaarlijkse risico- en solvabiliteitsbeoordelingsrapport Own Risk and Solvency Assessment.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

D. RISICOMANAGEMENT SYSTEEM

Het risicomanagement systeem van Achmea waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. beschrijft hoe op Achmea niveau en per hoofdrisico de risico's worden beheerst. Kapitaalmanagement maakt hier een integraal onderdeel van uit.

Voor een adequaat risicomanagement systeem binnen Achmea waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. is het belangrijk dat er begrip en duidelijkheid is over de belangrijkste uitgangspunten ten aanzien van risicomanagement in de organisatie en dat er uniform en integraal naar wordt gehandeld.

In de risicostrategie van Achmea zijn hiervoor de belangrijkste uitgangspunten vastgelegd:

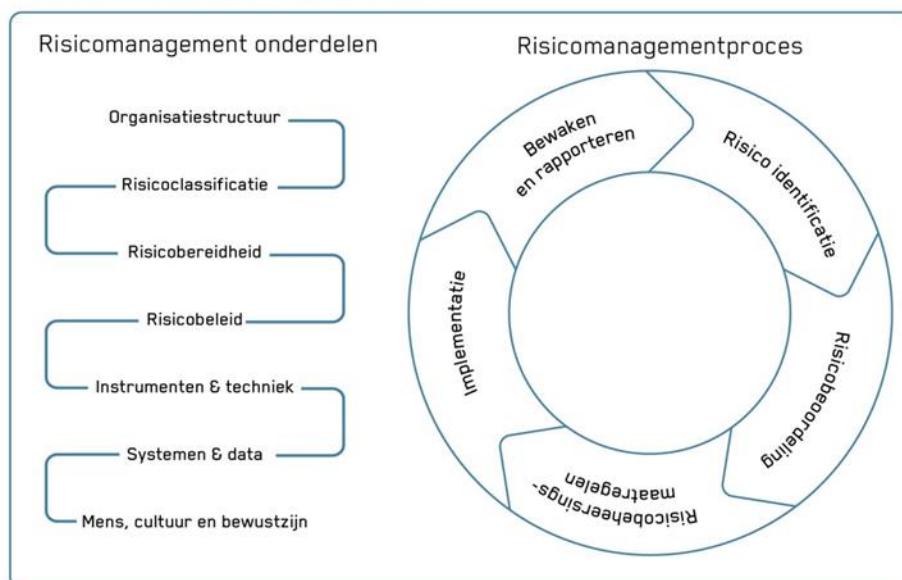
- Uitgangspunten ten aanzien van de risicobereidheid zoals het hebben van een solide kapitaals- en liquiditeitspositie waarmee Achmea Schadeverzekeringen N.V. nu en in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen.
- Uitgangspunten ten aanzien van de inrichting van risicomanagement en de gekozen integrale benadering voor het beheersen van de risico's, waarbij de diverse risicotypes en risico's van verschillende bedrijfsonderdelen en onder toezicht staande entiteiten in onderlinge samenhang worden beheerst.
- Uitgangspunten ten aanzien van de cultuur zoals het door de Raad van Bestuur en het management van Achmea en het bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V. stimuleren van een open cultuur waarin risico's openlijk kunnen worden besproken en het baseren van besluitvorming op een evenwichtige balans tussen risico, kapitaal en verwacht rendement.

Het Integrale Risico Management Framework (IRMF) van Achmea beschrijft het risicomanagement systeem van Achmea waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. en geeft een nadere invulling van de uitgangspunten ten aanzien van de risicostrategie.

Integrale risico management framework (IRMF)

Het IRMF beschrijft hoe de risico's bij Achmea waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. worden beheerst bij het streven naar de realisatie van de bedrijfsdoelstellingen. Het IRMF draagt ertoe bij dat risico-informatie op een goede manier tot stand komt, wordt gerapporteerd en wordt gebruikt als basis voor besluitvorming en verantwoording op alle relevante organisatieniveaus. Ook ondersteunt het IRMF Achmea bij het effectief beheersen van haar risico's door het risicomanagement proces toe te passen op verschillende niveaus en binnen specifieke contexten van de Achmea organisatie.

RISICOMANAGEMENT RAAMWERK

Het IRMF bestaat uit zeven risicomanagement onderdelen die het risicomanagement proces ondersteunen bij de noodzakelijke stappen om risico's van alle risicotypes continu te identificeren, te beoordelen, te beheersen, te bewaken en te rapporteren.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Three Lines of Defence model

Achmea's organisatiestructuur is gebaseerd op het 'Three Lines of Defence' model (drie verdedigingslijnen).

DRIE VERDEDIGINGSLINIËS

Achmea's lijnorganisatie, de eerste verdedigingslijn, is primair verantwoordelijk voor risicomanagement. De Raad van Bestuur draagt zorg voor een adequate inrichting en uitvoering van het risicomanagement systeem. De eerste lijn wordt hierbij ondersteund door de tweede lijn die ook de uitvoering door de eerste lijn bewaakt en periodiek rapporteert over het risicoprofiel van Achmea Schadeverzekeringen N.V. De derde lijn vult dit aan door periodiek de effectiviteit van interne beheersing, governance en risicomanagement te toetsen en hierover te rapporteren. Op het niveau van Achmea Schadeverzekeringen N.V. houdt de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. toezicht op het statutair bestuur.

Risico comités

Achmea heeft risico comités op zowel groepsniveau als binnen de bedrijfsonderdelen.

- Het Audit & Risk Committee ondersteunt de Raad van Commissarissen in haar toezicht op onder andere financiële, administratief organisatorische en compliance-aangelegenheden, alsmede over het risicoprofiel en de werking van het risicomanagement systeem. De Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft geen eigen Audit & Risk Committee, maar dit wordt ingevuld door het Audit & Risk Committee van Achmea B.V.
- Het Group Risk Committee (GRC) is een kaderstellend en adviserend comité van de Raad van Bestuur. Het is een platform voor de beleidsbepalers van Achmea bestaande uit leden van de Raad van Bestuur, de directies van enkele bedrijfs onderdelen en de sleutelfunctiehouders van Risk & Compliance voor het beheer, monitoring en advisering ten aanzien van het risicomanagement systeem van Achmea inclusief de interne beheersing en de belangrijkste risico's.
- Het GRC heeft als subcommissie de Model Goedkeurings Commissie (MGC) ingesteld, met gedelegeerde verantwoordelijkheid voor het goedkeuren van risicomodellen.
- Het Asset Liability Committee (ALCO) is een uitvoerend en adviserend comité van de Raad van Bestuur. Het is een platform voor de beleidsbepalers van Achmea bestaande uit leden van de Raad van Bestuur, de directies van enkele bedrijfsonderdelen en stafafdelingen voor het optimaliseren en monitoren van de samenstelling van de bezittingen ("Assets") en verplichtingen ("Liabilities") van Achmea binnen de hiervoor gestelde beleidskaders van het GRC en de Raad van Bestuur.
- Analoog met het GRC op groepsniveau zijn er binnen de bedrijfsonderdelen decentrale risico comités die zich richten op het beheersen van de risico's, eventueel aangevuld met specifieke comités zoals de Product Beoordelings Commissie voor de Product Approval en Review Processen (PARP).

Solvency II sleutelfuncties

In lijn met de Solvency II vereisten zijn de risicomanagement functie, de actuariële functie, de compliance functie en de interne audit functie op groepsniveau en voor de onder toezicht staande entiteiten ingericht.

- Op groepsniveau en voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. worden de risicomanagement functie, de actuariële functie en de compliance functie uitgevoerd binnen de stafafdeling Risk & Compliance. Deze functies rapporteren aan de Chief Risk Officer in de Raad van Bestuur, maar hebben ook directe toegang tot de business, de Raad van Bestuur, het Audit & Risk Committee en de Raad van Commissarissen, evenals een formele escalatielijnt tot de voorzitters van de Raad van Bestuur, het Audit & Risk Committee en de Raad van Commissarissen.
- De interne audit functie wordt op groepsniveau uitgevoerd door de afdeling Internal Audit. Deze functie rapporteert aan de voorzitter van de Raad van Bestuur, heeft een formele informatie- en escalatielijnt naar de voorzitters van het Audit & Risk Committee en de Raad van Commissarissen en heeft een directe, onbeperkte toegang tot alle bedrijfsonderdelen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Model governance

In het Model Management & Validatie Beleid is vastgelegd dat de ontwikkeling en het beheer van modellen (zoals waarde- en kapitaalmodellen) ten behoeve van onder andere risicometing, financiële en bedrijfseconomische berekeningen onder een strikt model governance valt. Dit zorgt ervoor dat de modellen adequaat worden beheerst. Hierbij worden de modellen beoordeeld waarbij modellen met een hoog bruto risico worden gedocumenteerd, geïmplementeerd, getest en periodiek gevalideerd door de onafhankelijke modelvalidatie afdeling binnen de stafafdeling Risk & Compliance en goedgekeurd door het MGC. Onderdeel van het beheer is dat wijzigingen conform een beheerst wijzigingenproces worden doorgevoerd en goedgekeurd. Deze model governance wordt geleidelijk voor alle modellen geïmplementeerd binnen Achmea.

Het partieel intern model is naast de behandeling in het MGC ook goedgekeurd door de Raad van Bestuur, statutaire bestuurders van de entiteiten die gebruik maken van het partieel intern model, het Audit & Risk Committee en de Raad van Commissarissen. Na het doorlopen van de interne governance worden een nieuw ontwikkeld model en grote modelwijzigingen ter goedkeuring voorgelegd aan het college van toezichthouders.

Risicobereidheid

De risicobereidheid ('risk appetite') geeft de houding aan van Achmea Schadeverzekeringen N.V. ten opzichte van het nemen van risico's en een indicatie van de bereidheid om een hoog of een laag risiconiveau te accepteren. De risicobereidheid bestaat uit een aantal uitgangspunten als onderdeel van de risicostrategie en een verdieping in kwalitatieve statements met bijbehorende Key Risiko Indicatoren (KRI's) waarmee wordt bewaakt of het risicoprofiel binnen de grenzen van de risicobereidheid blijft.

In onderstaande kaders is een overzicht opgenomen van de uitgangspunten voor de risicobereidheid als onderdeel van de risicostrategie van Achmea en de doorvertaling hiervan in KRI's voor Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Financieel	Uitgangspunten	KRI's
Kapitaal	Achmea heeft een solide kapitaalpositie.	- Solvabiliteitsratio Solvency II
Liquiditeit	Achmea's liquiditeitspositie is nu en in de toekomst voldoende om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen.	- Liquiditeitscapaciteit na een stress situatie
Financieel risicobeleid	Achmea kent als verzekeraar haar financiële risico's en voert een adequaat financieel risicobeleid dat erop gericht is om ongewenste risico concentraties te voorkomen. Achmea wendt een belangrijk deel van haar risicokapitaal aan voor het verzekeringsrisico.	- Afwijking marktrisicobudget - Impact renteschok Solvency II - Limietoverschrijdingen bij tegenpartijen - Omvang vereist kapitaal voor de verzekeringsrisico's - Afwijking verwacht jaarresultaat door catastrofegebeurtenissen
Niet-financieel	Uitgangspunten	KRI's
Kwaliteit van producten en diensten	Achmea biedt een zekere en transparante oplossing aan klanten die voortdurend past bij de klantbehoefte, inclusief een faire prijsstelling.	- Keurmerk Klantgericht Verzekeren - Achmea Klantbelang Centraal Dashboard
Operationeel risico/ Interne beheersing	Achmea kent als verzekeraar en dienstverlener haar operationele risico's en voert een adequaat Operationeel risicobeleid dat gericht is op het voorkomen van materiële financiële schade als gevolg van ontoereikende of falende interne processen of mensen en systemen of van externe gebeurtenissen.	- Internal Control Framework - Reputatiescore - Financiële schade door operationele risico's - Very urgent issues - Uitval bedrijfskritische ketens
Compliance	Achmea heeft een adequaat Compliance beleid om te voldoen aan wet- en regelgeving. Medewerkers, klanten, leveranciers en overige samenwerkingspartners van Achmea handelen integer.	- Overtredingen wet- en regelgeving - Implementatie wet- en regelgeving - Integriteitsschendingen

De risicobereidheid is hierbij langs de perspectieven van financiële en niet-financiële statements uitgewerkt, waarbij de uitgangspunten van de financiële statements invulling geven aan het financiële perspectief en de uitgangspunten van de niet-financiële statements aan de andere perspectieven van de Strategiekaart van Achmea. Verder worden met de risicobereidheid ook alle hoofd risico's van de risicoclassificatie van Achmea afgedekt.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Risicomanagement proces

In het risicomanagement proces worden op individueel niveau per risico en op geaggregeerd risiconiveau de risico's geïdentificeerd, beoordeeld, beheerst, bewaakt en gerapporteerd. In deze paragraaf is een toelichting opgenomen op de risicobeoordelingen die gedurende het jaar worden uitgevoerd en is een toelichting opgenomen op de bewaking en rapportages. De risicobeheersingsmaatregelen worden beschreven in de volgende paragrafen waarin een toelichting is opgenomen op de diverse hoofd risico's.

Gedurende het jaar worden diverse risicobeoordelingen uitgevoerd:

- Risk Self Assessments zijn gericht op onder meer de strategie, projecten en operationele risico's. Dit betreft onder meer een kwalitatieve risicoanalyse met de bestuurders van de bedrijfsonderdelen, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. en de Raad van Bestuur waarin de belangrijkste risico's worden geïdentificeerd en beoordeeld.
- Achmea, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruikt risicomodellen voor het maken van een kwantitatieve inschatting van het risicoprofiel, waaronder het Solvency II partieel intern model. Deze risicomodellen worden onder meer gebruikt in de planning & control cyclus, productontwikkeling en premiestelling, bij het bepalen van het herverzekeringsprogramma, bij het opstellen van het beleggingsplan en bij balansmanagement.
- Tot slot bieden scenario en stress testen inzicht in wat er gebeurt onder extreme omstandigheden of in het geval dat een aantal factoren zich gelijktijdig voordoet. Deze scenario- en stress testen worden gebruikt in de reguliere bewaking van het risicoprofiel en jaarlijks worden de belangrijkste risico's hiermee nader geanalyseerd.

Jaarlijks worden op groepsniveau en voor de bedrijfsonderdelen waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. de Strategische Risico Analyse uitgevoerd met een kwalitatieve inschatting door management van de belangrijkste risico's. De inzichten uit deze Strategische Risico Analyse worden gebruikt voor het beheersen van de specifiek geïdentificeerde belangrijkste risico's, het herijken van de stress- en scenario set voor de ORSA en het Recovery plan van Achmea en kan aanleiding zijn voor de evaluatie van de strategie.

Periodiek worden rapportages opgesteld voor de Raad van Bestuur, het statutair bestuur, het Audit & Risk Committee en de Raad van Commissarissen. Voor de hoofd risico's verifieert het lijnmanagement periodiek of het risico nog binnen de vastgestelde limieten van de risicobereidheid ligt. Aanvullend bewaakt het management beheersing van de belangrijkste risico's. Tot slot wordt een raamwerk voor interne beheersing (Internal Control Framework) gebruikt om de belangrijkste beheersingsmaatregelen binnen de hele organisatie systematisch te bewaken. Binnen het raamwerk zijn referenties opgenomen naar onder meer het toetsingskader informatiebeveiliging en Solvency II.

Naast de periodieke bewaking van het risicoprofiel worden jaarlijks het groepsbrede risico- en solvabiliteits-beoordelingsrapport ORSA voor de verzekeringsactiviteiten opgesteld. Deze rapportage geeft inzicht in en een beoordeling van de ontwikkeling van het risicoprofiel, solvabiliteit en liquiditeit in de planperiode, zowel onder normale als onder stressomstandigheden. Deze rapportages worden jaarlijks verstrekt aan het college van toezichthouders en de lokale toezichthouders van de buitenlandse entiteiten. In de ORSA rapportage wordt vastgesteld in hoeverre de huidige en toekomstige kapitaal- en liquiditeitspositie voldoende worden geacht onder normale en onder extreme omstandigheden. Tevens wordt in de ORSA de geschiktheid van het partieel intern model beoordeeld.

Het Recovery plan van Achmea bevat informatie over de mate waarin Achmea als Groep is voorbereid op en kan herstellen van ernstige (financiële) ontwikkelingen die leiden tot een financiële crisissituatie.

E. VERZEKERINGSRISICO

Uit het perspectief van Achmea Schadeverzekeringen N.V. als verzekeraar is verzekeringsrisico het risico op verlies of op een negatieve ontwikkeling van de waarde van verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten, als gevolg van ontoereikende premiestelling en noodzakelijke wijzigingen in aannames met betrekking tot de voorzieningen en omvat schade- en zorgrisico's.

Het verzekeringsrisicobeleid beschrijft hoe onze verzekeringsrisico's worden beheerst. Een belangrijk onderdeel hiervan is de levenscyclusbenadering van producten (Product Life Cycle approach), waarin de volgende fasen worden onderscheiden: businessplanning – productontwikkeling – acceptatie – herverzekering – polisbeheer – schadebehandeling – vaststellen van grondslagen – reservering – productreview – rapportage en analyse.

De verschillende fasen van de levenscyclusbenadering van producten dragen bij aan de beheersing van het verzekeringsrisico. Hieronder en in de volgende paragrafen volgt een nadere toelichting.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Productontwikkeling en productreview

Voor het introduceren van nieuwe en de periodieke review van bestaande verzekeringsproducten heeft Achmea een productgoedkeurings- en reviewbeleid ('Product Approval & Review Process Policy') opgesteld. Achmea wil aan klanten een zekere en transparante oplossing bieden die voortdurend aansluit bij de klantbehoefte, inclusief een eerlijke prijsstelling. Producten mogen niet op de markt gebracht of gedistribueerd worden, zonder een zorgvuldige afweging van de risico's en een zorgvuldige toetsing van andere relevante aspecten, waaronder de zorgplicht jegens de klant. Ook bestaande producten worden periodiek gereviseerd om te borgen dat deze blijvend in het belang zijn van de klant. Daarnaast richt de periodieke review zich op het strategische belang van een product, de business case van een portefeuille, de premieopbouw, de winstgevendheid en de verhouding tot normrendement van het product.

Herverzekering

Achmea heeft een herverzekeringsbeleid waarin alle verantwoordelijkheden met betrekking tot het herverzekeringsproces zijn vastgelegd. Achmea Reinsurance Company N.V. (hierna te noemen: Achmea Reinsurance) is de herverzekeringsmaatschappij van de Groep waar het vanuit de drie rollen adviseur, risicodrager en inkoper de herverzekering voor de entiteiten van Achmea, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V., verzorgt. Zij sluit hiervoor herverzekeringscontracten met Achmea Schadeverzekeringen N.V. De contracten worden door Achmea Reinsurance via retrocessie gedeeltelijk geplaatst bij externe herverzekeraars.

Reservering

In het reserveringsproces wordt de waarde van de verplichtingen bepaald voor de lopende verzekeringscontracten. De methodologie die hiervoor wordt gebruikt kan per regime verschillen: IFRS verslaggeving, waaronder IFRS toereikendheidstoets en Solvency II.

De verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten worden tenminste vier keer per jaar bepaald, waarbij deze aanvullend tenminste twee keer per jaar worden getoetst op toereikendheid, en vaker als dit noodzakelijk wordt geacht of wanneer dit wettelijk vereist is.

Schaderisico

Het schaderisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door:

- fluctuaties in het tijdstip, de frequentie en de hoogte van schades van verzekerde gebeurtenissen en in het tijdstip en het bedrag van de schadeafhandeling.
- grote onzekerheid van premiestelling en aannames voor de voorzieningen met betrekking tot extreme of uitzonderlijke gebeurtenissen.

Hieronder vallen premie- en reserverisico, vervalrisico en catastroferisico.

Risicoprofiel

Nederland is de grootste markt waar Achmea Schadeverzekeringen N.V. schaderisico loopt met een volledig aanbod van schadeverzekeringen. Australië is de andere schadeverzekeringmarkt waar Achmea Schadeverzekeringen N.V. actief is. In Australië worden producten aangeboden voor de agrarische sector.

De risico's die door Achmea Schadeverzekeringen N.V. worden gedekt vallen onder de schadeverzekeringsactiviteiten, zoals motorrijtuigen (casco en aansprakelijkheid), transport/luchtvaart, brand en natuurrampen, algemene aansprakelijkheid en rechtsbijstand.

Het vereist kapitaal onder Solvency II geeft op kwantitatieve wijze inzicht in de samenstelling van het schaderisico.

SCHADERISICO (VEREIST SOLVENCY II KAPITAAL)

	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Verval	93	124
Premie en reserve	479	434
Catastrofe	217	230
Diversificatie	-209	-234
Vereist kapitaal Schaderisico	580	554

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Het vereist kapitaal van het schaderisico is ultimo 2018 gestegen met €26 miljoen tot €580 miljoen (2017: €554 miljoen). Het vereist kapitaal is hierbij berekend met een door het college van toezichthouders goedgekeurd partieel intern model. De toename komt met name door stijging van het premie- en reserverisico door kalibratie van kapitaalmodellen en mutaties in volumematen. Daartegenover staat een afname van het catastrofe risico door aanpassing van de berekening met het eigen behoud in het catastrofe model en van het vervalrisico door rekening te houden met de opzegtermijn en gebonden contracten.

Binnen Achmea Schadeverzekeringen N.V. is catastroferisico een groot risico. Met name de objecten gedekt onder brandverzekeringen en casco motorrijtuigen zijn blootgesteld aan catastroferisico's. Storm en hagel vormen de belangrijkste bronnen van risico in Nederland. In Nederland wordt onder casco motorrijtuigen ook het risico van overstromingen gedekt. Voor de schadeverzekeringsactiviteiten zijn de concentratierisico's grote schades als gevolg van de genoemde natuurlijke rampen en grote branden.

Risicobeheersingsmaatregelen

Acceptatierichtlijnen zorgen voor een goede beoordeling van het risico, acceptatie (onder mogelijke voorwaarden) en premiestelling. Achmea Schadeverzekeringen N.V. accepteert geen grote industriële risico's zoals van luchthavens of krachtcentrales.

Herverzekering wordt gebruikt om de exposure aan weersomstandigheden, natuurrampen, ongevallen met meerdere slachtoffers, grote branden, grote aansprakelijkheidsclaims en wettelijke aansprakelijkheidsverzekering (WA-verzekering) voor motorrijtuigen te beheersen, waarbij een deel van het eigen behoud wordt aangehouden bij Achmea Reinsurance. Het herverzekeringsprogramma bevat de volgende dekkingen:

- Catastrofeprogramma: Dit programma is een 'excess-of-loss' programma voor de gecumuleerde (hoofdzakelijk natuurlijke) catastrofeschades van de portefeuilles brand/technische verzekeringen (residential, commercial, agro farmers), glastuinbouw (horticulture) en motorrijtuigen (hull - casco). Deze portefeuilles worden gepoold in een extern programma met verschillende eigen behouden.
- Property: Dit programma is een 'excess-of-loss' programma voor de individuele (voornamelijk brand) schades van de betreffende portefeuilles.
- General Liability and Motor Third Party Liability: Dit is een herverzekeringsprogramma voor algemene en motor aansprakelijkheidsrisico's en grote letselschades.

De ontwikkelingen rond klimaatverandering worden gevolgd. In Nederland heeft klimaatverandering vooral impact op het risico van extreme neerslag en hagel. Klimaatverandering wordt meegenomen bij premiestelling en herverzekering. De afgelopen jaren zijn premieverhogingen doorgevoerd en is het eigen behoud van het catastrofeprogramma verlaagd. Voor de lange termijn worden bij verzekerden en in samenwerking met gemeenten preventieve maatregelen gestimuleerd.

Bij producten zoals algemene aansprakelijkheid en aansprakelijkheid voor motorrijtuigen (hoofdzakelijk lichamelijk letsel) met langdurige schadeafhandelingen, is er een inflatierisico op de schadevoorziening. Dit risico wordt als onderdeel van het marktrisico beheerst waarbij periodiek de afweging wordt gemaakt of dit risico afgedekt moet worden.

Zorgrisico

Het zorgrisico komt voor in de branches arbeidsongeschiktheid (lange termijn, health Similar to Life Techniques (health SLT)) en ziekteverzuim- en ongevallenverzekering (korte termijn, health Not Similar to Life Techniques (health NSLT)).

Het zorgrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door:

- veranderingen in het niveau, trend of volatiliteit van de onderliggende risicofactoren (langlevens-, invalidering-, verval-, kosten-, revalidering- en herzieningspercentages) voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (health SLT);
- fluctuaties in het tijdstip, de frequentie en de hoogte van verzekerde gebeurtenissen en in het tijdstip en het bedrag van de schadeafhandeling (health NSLT);
- grote onzekerheid bij de premiestelling en de aannames voor de voorzieningen in verband met het risico van de uitbraak van grote epidemieën evenals de ongebruikelijke accumulatie van risico's onder dergelijke extreme omstandigheden (health CAT).

Risicoprofiel

De risico's van de ziekteverzuim- en ongevallenverzekering zijn vergelijkbaar met het schaderisico en worden overeenkomstig beheerst, zie de paragraaf over het schaderisico. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de branches zorgkosten en arbeidsongeschiktheid.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Arbeidsongeschiktheidsproducten dekken het risico van inkomensverlies door arbeidsongeschiktheid (lange termijn, health SLT). In Nederland biedt Achmea arbeidsongeschiktheidsproducten aan op basis van lokaal geldende wet- en regelgeving. In de Nederlandse wet- en regelgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen werkgevers (inclusief zelfstandigen) en werknemers. Voor werkgevers en zelfstandigen is er geen algemene verzekering en is een volledige particuliere verzekering beschikbaar (AOV). Voor werknemers is er een algemene verzekering, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) die uit twee dekkingen bestaat: de inkomensvoorziening volledig duurzaam arbeidsongeschikten (IVA) bij volledige en permanente arbeidsongeschiktheid en de werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) bij gedeeltelijke of niet permanente arbeidsongeschiktheid. Er zijn twee typen particuliere verzekeringen: aanvullingen op de algemene verzekering en (her)verzekering van de WGA, omdat een bedrijf ervoor kan kiezen om zelf het WGA-risico te dragen en uit de algemene verzekering te stappen. Grote onzekerheden in de WGA verzekeringen zijn de instroom en de duur van de arbeidsongeschiktheid.

De risico's bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen zijn veranderingen in de wetgeving, het verzuimniveau vanwege ziekte, de frequentie en de mate waarin mensen arbeidsongeschikt worden, de mate van herstel bij arbeidsongeschiktheid en het rente- en inflatieniveau.

Het vereist kapitaal onder Solvency II geeft op kwantitatieve wijze inzicht in de samenstelling van het zorgrisico.

ZORGRISICO (VEREIST SOLVENCY II KAPITAAL)

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
ZorgrisicoSLT	235	213
ZorgrisicoNSLT	113	108
Zorgcatastrofe	30	31
Diversificatie	-61	-59
Vereist kapitaal Zorgrisico	317	293

Het vereist kapitaal van het zorgrisico stijgt met €24 miljoen naar €317 miljoen (2017: €293 miljoen). Het vereist kapitaal is voor het verzekeringstechnisch risico's Zorg berekend met een door het college van toezichthouders goedgekeurd intern model. Zorgrisico SLT neemt toe door kalibratie van kapitaalmodellen en mutaties in volumematen. Zorgrisico NSLT neemt met €5 miljoen toe vanwege stijgende voorzieningen bij verzuim en ongevallen en wijzigingen in de risicofactoren.

Risicobeheersingsmaatregelen

Bij arbeidsongeschiktheid volgt een klant na de eerste melding een re-integratietraject waarin wordt beoordeeld of begeleiding door een externe dienstverlener nuttig kan zijn. Dit bestaat uit een aanpassing van de werkplek of wachtlijstbemiddeling. Bij het merendeel van de overeenkomsten met een looptijd van langer dan een jaar kan de premie worden aangepast conform een bepaling in de polisvoorwaarden. De kans op hoge claims per risico wordt verkleind door het verzekerde inkomen te beperken en, in een aantal gevallen, door herverzekering toe te passen.

F. MARKTRISICO

Marktrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van schommelingen in de marktprijzen van activa, verplichtingen en financiële instrumenten. Hieronder vallen renterisico, aandelenrisico, vastgoedrisico, spreadrisico, valutarisico en marktconcentratierisico. Inflatie- en renterisico wordt hierbij meegenomen als onderdeel van het renterisico.

Risicoprofiel

Als financiële dienstverlener loopt Achmea Schadeverzekeringen N.V. marktrisico, vanwege haar beleggingsportefeuille en verzekeringsproducten. Inzicht in de samenstelling van de beleggingsportefeuille wordt gegeven in Toelichting 4 Beleggingen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

MARKTRISICO (VEREIST SOLVENCY II KAPITAAL)

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Rente	121	159
Aandelen	259	175
Vastgoed	23	21
Spread	264	278
Valuta ¹	17	11
Diversificatie	-184	-173
Vereist kapitaal marktrisico	500	471

^{1.} Standaardformule

Het vereist kapitaal voor marktrisico is in 2018 toegenomen met €29 miljoen tot €500 miljoen (2017: €471 miljoen). Het vereiste kapitaal is hierbij berekend met een door het college van toezichthouders goedgekeurd partieel intern model dat vanaf 1 juli 2018 wordt gebruikt. De stijging wordt vooral veroorzaakt doordat in het partieel interne model voor marktrisico hypotheken worden meegenomen onder het spreadrisico en in tegenstelling met de standaardformule ook voor staatsobligaties kapitaal wordt aangehouden. Het aandelenrisico is toegenomen door de toegenomen volatiliteit in aandelenmarkten waarmee het partieel intern model voor marktrisico rekening houdt. Ultimo 2017 is het marktrisico bepaald met de standaardformule van Solvency II.

Ook verschillen bij de overige subrisico's hebben te maken met de overgang naar het partieel interne model. Bij renterisico zijn andere scenario's van toepassing en bij aandelen wordt rekening gehouden met een hogere volatiliteit dan bij de standaardformule van Solvency II.

De Solvency II solvabiliteitspositie is gevoelig voor marktschommelingen. De onderstaande tabel geeft inzicht in die gevoeligheden ten opzichte van de solvabiliteitspositie ultimo jaar.

SOLVENCY II GEVOELIGHEDEN

	2018			2017		
	IMPACT TOEGESTAAN SII EIGEN VERMOGEN	IMPACT VEREIST KAPITAAL	IMPACT RATIO (%)	IMPACT TOEGESTAAN SII EIGEN VERMOGEN	IMPACT VEREIST KAPITAAL	IMPACT RATIO (%)
Aandelen -20%	-67	-21	-5%	-73	-29	-5%
Rente -50 basispunten	4	13	-2%	-10	-7	0%
Rente +50 basispunten	-2	-11	2%	11	6	0%
Vastgoed -20%	-16		-2%	-13	-2	-1%

De uitkomsten hangen samen met een gewijzigde samenstelling van de balans en kasstromen. De gevoeligheden ultimo 2018 zijn berekend met het door het college van toezichthouders goedgekeurd partieel intern model.

Risicobeheersingsmaatregelen

Het marktriscobeleid beschrijft de stappen van het marktriscomanagementproces:

- De limiet op het marktrisico wordt jaarlijks vastgesteld binnen de grenzen van de risicobereidheid als een vast bedrag voor Achmea groep en de onder toezicht staande entiteiten, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V.
- In het beleggingsplan van Achmea Schadeverzekeringen N.V. wordt vervolgens een optimale portefeuille (de strategische beleggingsmix) bepaald die voldoet aan het vastgestelde marktriscobudget en het hoogste rendement biedt, gegeven additionele restricties voor bijvoorbeeld liquiditeit en minimum omvang per beleggingscategorie. Het marktrisico wordt periodiek bewaakt, waarbij specifiek gelet wordt op afwijkingen van de strategische mix en het beheersen van het renterisico.

In 2018 is voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. het partieel interne model voor het marktrisico onder Solvency II goedgekeurd door De Nederlandsche Bank. Dit intern model is vanaf juli 2018 in gebruik genomen voor kapitaal- en risicomanagement doeleinden.

Renterisico

Renterisico is het risico op verlies dat voortkomt uit de gevoeligheid van de waarde van activa en verplichtingen voor veranderingen in de rentetermijnstructuur (zowel nominaal als reëel) of rentevolatiliteit.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Het resultaat en de solvabiliteitsratio onder Solvency II worden beïnvloed door de impact van de rentecurve die wordt gebruikt bij waardering van de verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten.

Het marktrisicobeleid beschrijft hoe het renterisico wordt beheerst. Het rentebeleid is gericht op het beheersen van het renterisico van de beleggingen en verplichtingen aan de hand van verschillende rentescenario's. Voor deze beoordeling worden renteschokken toegepast op de replicerende portefeuilles en de gerelateerde bestaande beleggingsportefeuilles. De rentegevoeligheid van de netto positie wordt maandelijks beoordeeld. Voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. wordt voor de beheersing van het renterisico gekeken naar de rentegevoeligheid van het economische renterisico bij parallelle renteschokken van 50 basispunten.

Het afdekken van het renterisico gebeurt door middel van een maandelijks rentebeheersingsproces dat gebruik maakt van rentederivaten (swaps en swaptions). De waarde van de rentederivatenpositie is €-7 miljoen (2017: €-7 miljoen) met een nominaal bedrag van €433 miljoen (2017: €439 miljoen).

Aandelenrisico

Aandelenrisico is het risico op verlies dat voortkomt uit de gevoeligheid van de waarde van de activa en verplichtingen voor veranderingen in het niveau of in de volatiliteit van marktprijzen van aandelen.

Voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. is het doel van het beleggen in aandelen om de gemiddelde lange termijn risicopremie te verdienen. Aandelen geven de mogelijkheid om een hoger rendement te halen dan vastrentende waarden en geven diversificatiemogelijkheden. De aandelen worden gespreid over een aantal beleggingscategorieën, waarmee diversificatievoordelen worden behaald. Voor het beheersen van het aandelenrisico worden geen derivaten ingezet. Achmea Schadeverzekeringen N.V. hanteert geen specifieke limieten voor aandelenrisico, maar wel op het niveau van marktrisico.

Vastgoedrisico

Het vastgoedrisico is het risico op verlies dat voortkomt uit de gevoeligheid voor veranderingen in het niveau of de volatiliteit van de marktprijzen van vastgoed. Achmea Schadeverzekeringen N.V. loopt met name vastgoedrisico door haar 33,15% belang in N.V. Interpolis Onroerend Goed.

Vastgoed maakt onderdeel uit van de beleggingsmix waarbij rekening wordt gehouden met verwacht rendement, volatiliteit en een correlatie met obligaties en aandelen. Diversificatie binnen de vastgoedportefeuille bestaat uit: diversificatie tussen verschillende regio's en subbeleggingscategorieën, maar ook binnen de verschillende regio's en subbeleggingscategorieën.

Spreadrisico

Het spreadrisico is het risico op verlies dat voortkomt uit de gevoeligheid voor veranderingen in het niveau of de volatiliteit van kredietopslagen ('credit spreads') in de rente.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. loopt spreadrisico op haar vastrentende beleggingen. Voor een verdeling van de vastrentende beleggingen over de credit ratings wordt verwezen naar Toelichting 24 Kredietkwaliteit financiële activa en toelichting uitstel IFRS 9.

Spreadrisico wordt beheerst en gemonitord als onderdeel van het tegenpartijrisicobeleid en het marktrisicobeleid (zie paragraaf G voor een meer uitgebreide beschrijving van het raamwerk). Achmea Schadeverzekeringen N.V. beperkt het spreadrisico met een conservatieve beleggingsstrategie die zorgt voor de juiste balans tussen de verschillende typen instrumenten (bedrijfsobligaties, obligaties van financiële instellingen (financials), gedekte obligaties, staatsgerelateerde obligaties en asset backed securities), de credit rating, het looptijdenprofiel en de regionale verdeling. Op basis van het goedgekeurde intern model voor marktrisico wordt de beleggingsportefeuille verder geoptimaliseerd.

Valutarisico

Valutarisico is het risico op verlies dat voortkomt uit de gevoeligheid van de waarde van de activa en verplichtingen voor veranderingen in het niveau of volatiliteit van valutakoersen. Achmea Schadeverzekeringen N.V. loopt valutarisico, met name in US dollars, als onderdeel van de reguliere beleggingsportefeuille (aandelen, vastrentende beleggingen en beursgenoteerde vastgoedondernemingen).

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

De onderstaande tabel over het valutarisico toont de totale blootstelling aan de belangrijkste valuta per balansdatum.

VALUTARISICIO

(€ MILJOEN)

	2018			2017		
	TOTALE BLOOT-STELLING	NOMINAAL BEDRAG VAN AFDEKKINGS-INSTRUMENTEN	NETTO BLOOT-STELLING	TOTALE BLOOT-STELLING	NOMINAAL BEDRAG VAN AFDEKKINGS-INSTRUMENTEN	NETTO BLOOT-STELLING
Netto positie						
Australische dollar	7	7		5	3	2
Amerikaanse dollar	374	411	-37	685	701	-16
Pond Sterling	122	123	-1	114	116	-2
Japanse yen	32	31	1	26	26	
Overige	55	29	26	41	23	18
Totaal	590	601	-11	871	869	2

De exposure in de beleggingsportefeuille wordt afgedekt met valutatermijncontracten.

Marktconcentratierisico

Marktconcentratierisico is het risico op verlies dat voortkomt uit het gebrek aan diversificatie van beleggingen en verplichtingen binnen marktrisico of vanwege grote gevoeligheid voor faillissement van een individuele tegenpartij of groep van verwante tegenpartijen. De beleggingsportefeuille van Achmea Schadeverzekeringen N.V. bevat geen materiële concentratierisico's.

G. TEGENPARTIJRISICO

Tegenpartijrisico is het risico op verlies dat voortkomt uit onverwachte faillissementen of een verslechtering van de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en debiteuren van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Risicoprofiel

Achmea Schadeverzekeringen N.V. is blootgesteld aan tegenpartijrisico op het gebied van derivaten, banktegoeden, herverzekeringen, tussenpersonen en polishouders.

Een overzicht van de financiële beleggingen naar credit rating, een overzicht van activa en verplichtingen waarop verrekening en vergelijkbare overeenkomsten van toepassing zijn en een overzicht van financiële activa met betalingsachterstanden of waarop bijzondere waardevermindering is toegepast zijn opgenomen in Toelichting 24 Kredietkwaliteit financiële activa en toelichting uitstel IFRS 9.

Het vereist kapitaal onder Solvency II geeft op kwantitatieve wijze inzicht in de hoogte van het tegenpartijrisico. In 2018 is het vereist kapitaal gedaald met €24 miljoen tot €73 miljoen (2017: €97 miljoen). De daling is het gevolg van de introductie van het partieel intern model voor marktrisico waardoor hypotheken niet meer onder het tegenpartijrisico worden meegenomen.

Risicobeheersingsmaatregelen

Het tegenpartijrisicobeheersingsraamwerk op groepsniveau is uitgewerkt in het tegenpartijrisicobeleid waarin onder meer het proces voor het aangaan van transacties met nieuwe tegenpartijen, de limieten en verdeling per tegenpartij binnen de afdelingen en entiteiten van Achmea, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V., en het proces van herziening van de limieten en het bewaken hiervan is beschreven. Het belangrijkste 'preventiedoel' bij het beheren van het tegenpartijrisico op groepsniveau is het voorkomen van ongewenste concentraties, het waarborgen dat de portefeuilles goed gediversifieerd zijn. Daarnaast zijn belangrijke maatregelen bij het beheren van het tegenpartijrisico ingeregeld zoals gedegen terugvorderingsprocedures om kredietproblemen op te vangen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

De limieten per rating in het tegenpartijrisicobeleid zijn opgenomen in onderstaande tabel:

MAXIMALE BLOOTSTELLING OP ACHMEA GROEP

(€ MILJOEN)

	SUPRA-NATIONALE INSTELLINGEN EN OVERHEDEN	OVERIGE TEGENPARTIJEN
AAA	(geen limiet)	500
AA+, AA, AA-	500	350
A+, A, A-	300	225
BBB+	200	150
BBB	150	100
BBB-	75	50

Voor tegenpartijen met een lagere rating of zonder een rating wordt dit per tegenpartij beoordeeld. Als er meerdere ratings beschikbaar zijn voor hetzelfde financiële instrument dan wordt de tweede beste beoordeling gebruikt. Zie Toelichting 24 Kredietkwaliteit financiële activa en toelichting uitstel IFRS 9.

Voor herverzekeraars geldt een hogere kredietbeoordeling met een minimum rating restrictie op het niveau A-.

Derivaten

Derivatentransacties worden alleen aangegaan met tegenpartijen die voldoen aan de rating- en onderpandvereisten van Achmea. ISDA-raamovereenkomsten (International Swaps and Derivative Association) zijn van kracht tussen de entiteiten van Achmea, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V., en de tegenpartijen voor derivaten. In het beleid zijn de onderpandvereisten gedefinieerd die moeten worden opgenomen in de individueel overeengekomen Credit Support Annexes (CSA). Alleen 'prime collateral' wordt geaccepteerd en bestaat uit staatsobligaties die zijn uitgegeven door landen met een hoge rating en liquide onderpand in Euro's, Amerikaanse dollars, Britse ponden en Zwitserse francs. Onafhankelijke waardering van derivaten, dagelijkse afwikkeling van onderpand en verdergaande waarderingscorrecties met betrekking tot de resterende looptijd van het ontvangen onderpand, beperken verder het tegenpartijrisico.

Polishouders

Het tegenpartijrisico van vorderingen met betrekking tot polishouders wordt beheerst door maatregelen rondom het incasseren van de premies. Voor schadeverzekeringen, kan in geval van wanbetaling de dekking worden opgeschort of beëindigd.

H. LIQUIDITEITSRISICO

Liquiditeitsrisico is het risico op verlies dat voortkomt uit het niet efficiënt kunnen voldoen aan de verwachte en onverwachte huidige en toekomstige kasstromen en behoefte voor onderpand zonder hiermee de dagelijkse bedrijfsvoering of de financiële positie van een juridische entiteit negatief te beïnvloeden.

Risicoprofiel

Achmea loopt liquiditeitsrisico op groepsniveau en bij de juridische entiteiten, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Vanuit het perspectief van de verzekeringsactiviteiten is dit verbonden aan catastrofes zoals extreme stormen en hagelbuien. Looptijdanalyses van de verzekeringsverplichtingen worden gegeven in Toelichting 6 Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten en aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen.

Risicobeheersingsmaatregelen

Het liquiditeitsbeleid beschrijft hoe het liquiditeitsrisico wordt beheerst. Achmea heeft maatstaven gedefinieerd voor al haar juridische entiteiten waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. evenals voor de holding. De maatstaven geven inzicht in de liquiditeitspositie van Achmea Schadeverzekeringen N.V. en de blootstelling aan het liquiditeitsrisico voor verschillende tijdshorizonten onder normale omstandigheden, evenals voor een reeks stress scenario's.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

In aansluiting op het businessplan vindt de liquiditeitsplanning zowel op het niveau van Achmea Schadeverzekeringen N.V. als de holding plaats. Aanvullend zijn in het liquiditeitsnoodplan de procedures en maatregelen beschreven om te voorzien in liquide middelen in tijden van stress. Dit plan beschrijft mogelijke acties en financieringsbronnen waarbij ook rekening wordt gehouden met het gedrag van andere tegenpartijen.

Het verzekeringsspecifieke liquiditeitsrisico wordt door Achmea Schadeverzekeringen N.V. beheerd. In de liquiditeitsplanning wordt rekening gehouden met inkomende en uitgaande kasstromen van verzekeringsactiviteiten. Ernstige verstoringen kunnen zich voordoen wanneer bij een catastrofe betalingen aan klanten moeten worden gedaan, terwijl de gerelateerde betalingen nog niet zijn ontvangen van herverzekeraars. Het liquiditeitsrisico binnen de verzekeringsactiviteiten wordt beperkt door de beschikbaarheid van liquide middelen en een hoog niveau van beleggingen in liquide activa.

I. OPERATIONEEL RISICO

Operationeel risico wordt gedefinieerd als het risico op verlies dat voortkomt uit ontoereikende of falende interne processen, medewerkers of systemen, of door externe gebeurtenissen. Dit kan leiden tot een financieel verlies, maar ook tot reputatieschade. Reputatierisico wordt hierbij niet gezien als een aparte risicocategorie, maar als een vorm van schade die kan voortvloeien uit de risico's die Achmea loopt.

Risicoprofiel

Tot de belangrijkste operationele risico's behoren de risico's rond informatiebeveiliging en cybercriminaliteit, risico's samenhangend met het digitaliseren van onze dienstverlening en aansprakelijkheidsclaims uit producten en diensten. De risico's voor cybercriminaliteit zijn hoog, als gevolg van malware en ransomware aanvallen door cybercriminelen waarbij gebruik wordt gemaakt van veranderende technieken. Risico's rond de beveiliging van websites en privacygevoelige informatie blijven tevens hoog. Dit als gevolg van de digitalisering van onze diensten waarbij wijzigingen in onze websites en IT-omgeving worden doorgevoerd. Het risico van onverantwoord omgaan met big data neemt toe in een wereld waarin data een steeds belangrijker rol spelen. De reputatie van verzekeraars als onderdeel van de financiële sector staat nog steeds onder druk. Alles wat een verzekeraar doet, wordt beoordeeld in een maatschappelijke context.

Risicobeheersingsmaatregelen

Het operationeel risicobeleid beschrijft hoe het operationeel risico wordt beheerst. Voor specifieke risicogebeurtenissen zijn daarnaast aanvullend beleid en procedures van kracht zoals voor informatiebeveiliging, business continuïteit en uitbestedingen:

- Informatiebeveiliging: Het geheel van activiteiten dat zich richt op het blijvend realiseren van een optimaal niveau van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie en informatiesystemen om de bedrijfscontinuïteit niet in gevaar te brengen, klantbelang niet te schaden, financiële schade en imagoschade te voorkomen en te voldoen aan wet- en regelgeving. In het Internal Control Framework zijn hiervoor beheersmaatregelen opgenomen gericht op de volgende thema's: Cybersecurity, IT Architectuur, Datacenter Facilities, IT Operations, Logische Toegangsbeveiliging en Wijzigingsbeheer.
- Business Continuity Management (BCM): Dit omvat het onderkennen van dreigingen en de potentiële impact daarvan, het vaststellen van het minimaal vereiste dienstenniveau aan klanten en andere belanghebbenden, en het uitvoeren en testen van maatregelen waarmee majeure verstoringen van bedrijfskritieke ketens worden voorkomen en de impact van de verstoringen tot een aanvaardbare proportie wordt beperkt. In het Internal Control Framework zijn hiervoor beheersmaatregelen opgenomen gericht op het voorkomen van langdurige systeemuitval en back up en recovery van data en systemen.
- Uitbesteding: Uitbestedingsprocessen dienen zorgvuldig en beheerst plaats te vinden, gebaseerd op een risico/rendement afweging en schriftelijke documentatie van wederzijdse verplichtingen. In het Internal Control Framework zijn hiervoor beheersmaatregelen opgenomen gericht op contractering, naleving van Service Level Agreements en registratie uitbestedingen.

Jaarlijks worden risicoanalyses uitgevoerd om de operationele risico's en de hierbij behorende beheersmaatregelen te identificeren binnen Achmea. Ook gedurende het jaar worden op verschillende niveaus en op verschillende onderwerpen analyses uitgevoerd, bijvoorbeeld in de vorm van risicoanalyses op projecten.

Voor de geïdentificeerde risico's en beheersmaatregelen wordt een Internal Control Framework gebruikt dat is gebaseerd op het COSO-model en gangbare marktstandaarden en normeringen en gebruik maakt van key risks en key controls. Jaarlijks na de uitvoering van de risicoanalyses worden de key risks en key controls in het framework geactualiseerd waarna het wordt gebruikt om de effectiviteit van de beheersing systematisch binnen de gehele organisatie te bewaken. In het framework zijn referenties

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

opgenomen naar het toetsingskader informatiebeveiliging van De Nederlandsche Bank en Solvency II. Daarnaast is een organisatiebreed systematisch issue en incidenten management proces ingericht.

J. COMPLIANCE RISICO

Compliance risico is het risico van aantasting van de reputatie of bestaande of toekomstige bedreigingen van vermogen of resultaat van een organisatie als gevolg van een ontoereikende naleving van hetgeen bij of krachtens enig wettelijk voorschrift is voorgeschreven, alsmede die het gevolg kan zijn van een ontoereikende naleving van waarden, normen en (toezichts-)regels. Het niet naleven kan resulteren in juridische of bestuurlijke sancties, substantiële financiële verliezen of reputatieschade.

Risicoprofiel

Tot de belangrijkste compliance risico's behoren de risico's gerelateerd aan Consumentenbescherming, Ken uw Client, Privacy (naleving Algemene Verordening Gegevensbescherming), Integriteit en Fraudebeheersing en Mededinging. Bij afwegingen is het belangrijk dat het belang van de klant centraal staat met aandacht voor duidelijke polisinformatie voor de klant en mogelijkheden voor het verbeteren van het productontwikkelings- en klanten adviesproces. Een toenemend aantal incidenten heeft betrekking op privacy issues. Dit wordt enerzijds verklaard door de digitalisering en anderzijds de grotere maatschappelijke focus op kwesties rondom privacy.

Risicobeheersingsmaatregelen

Het compliance beleid beschrijft hoe het compliance risico wordt beheerst. Aanvullend beleid en regelingen zijn beschikbaar voor specifieke compliance onderdelen zoals CDD (Customers Due Diligence), privacy, mededinging, de klokkenluidersregeling en de insidersregeling.

Jaarlijks worden risicoanalyses uitgevoerd om de compliance risico's te identificeren. Ook gedurende het jaar worden op verschillende niveaus en op verschillende onderwerpen analyses uitgevoerd. Met betrekking tot het naleven van wet- en regelgeving en interne gedragscodes worden de belangrijkste juridische bepalingen hierbij uitgedrukt in risico's. Voor de interne beheersing van de geïdentificeerde risico's en beheersmaatregelen wordt conform het operationeel risico het Internal Control Framework en issue- en incidenten managementproces gebruikt.

De Commissie Wet- en regelgeving identificeert nieuwe en gewijzigde wetgeving en stelt vast wat de impact daarvan is op de organisatie. Implementatie is de verantwoordelijkheid van het management. Wanneer er sprake is van verstreckende gevolgen voor Achmea, adviseert de Commissie de Raad van Bestuur om een uitgebreid implementatieproject op te starten. Achmea Schadeverzekeringen N.V. monitort de implementatie van wet- en regelgeving met behulp van een specifieke module in het Internal Control Framework.

Onderzoeken van de toezichthouders hebben een grote invloed op de bedrijfsactiviteiten. De onderzoeken komen niet alleen voort uit lokale regelgeving, maar ook uit internationale wetgeving zoals FATCA, de Britse Bribery Act, Europese wetgeving over privacy. De bijdrage die wordt geleverd aan onderzoeken van de toezichthouders vergt veel inspanning en dit wordt gecoördineerd door de Commissie Wet- en regelgeving.

Compliance is nauw betrokken bij het bewaken van privacy issues en de naleving Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), inclusief initiatieven over big data. Het integriteitsrisico als onderdeel van het compliance risico is uitgewerkt in de Algemene Gedragscode Achmea (AGA) en het Integriteit- & Fraudebeleid. In de AGA zijn de kernwaarden, kernkwaliteiten en gedragsregels van Achmea opgenomen. Deze algemene gedragsregels gelden voor alle Achmea-medewerkers. Het Integriteit- & Fraudebeleid beschrijft op welke wijze invulling wordt gegeven aan de integriteitsrisico's in de bedrijfsvoering zoals: anti-corruptie, geschenken, nevenfuncties, contractering van derde partijen en de uitvoering van de Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA). De SIRA geeft inzicht in de belangrijkste integriteitsrisico's en inzicht in de hiervoor ingerichte beheersing.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

K. KAPITAALMANAGEMENT

Het doel van kapitaalmanagement is dat de Achmea Groep en alle entiteiten waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V. te allen tijde adequaat gekapitaliseerd te laten zijn om daarmee op de korte en lange termijn de belangen van alle stakeholders te waarborgen en het kapitaal voldoende efficiënt wordt ingezet. In deze paragraaf is een nadere toelichting opgenomen van de kapitaalpositie en het kapitaalbeleid.

Kapitaalpositie

Paragraaf B Kapitaalpositie bevat een toelichting op de solvabiliteitsratio onder Solvency II en de samenstelling van het toegestaan Solvency II eigen vermogen. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de gehanteerde kapitaalinstrumenten en de toegekende ratings van rating agencies.

Toegang tot de kapitaal- en geldmarkten vindt plaats vanuit Achmea B.V. Financiering van de verzekeringsentiteiten, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V., vindt plaats vanuit de holding. Dit kan in de vorm van kapitaalstortingen of het verlenen van achtergestelde leningen.

Rating agencies hanteren hun eigen methodologie voor het beoordelen van de kredietwaardigheid van een onderneming. Hieronder zijn de ratings opgenomen die door de genoemde rating agencies aan Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn toegekend.

RATINGS

ENTITEIT	TYPE	S&P	FITCH
Achmea Schadeverzekeringen N.V.	FSR/IFS	A	A+

Kapitaalbeleid

In het kapitaalbeleid is de risicobereidheid ten aanzien van kapitaal nader uitgewerkt met interne kapitaalsnormen alsmede limieten ten aanzien van leverage en rendement.

- Het primaire uitgangspunt van het kapitaalbeleid is dat alle entiteiten, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V., adequaat gekapitaliseerd zijn, waarbij op entiteitsniveau een buffer aangehouden wordt boven het wettelijke minimum niveau dat voldoende is om tegenvallers te kunnen opvangen.
- Op groepsniveau wordt aanvullend een buffer aangehouden voor het opvangen van eventuele kapitaaltekorten van de entiteiten.
- Verder bevat het kapitaalbeleid een overzicht met de mogelijk te nemen maatregelen als interne limieten worden overschreden, waaronder verschillende mogelijkheden om het risicoprofiel te wijzigen.

De kapitaalpositie van Achmea Groep en de daaronder vallende entiteiten, waaronder Achmea Schadeverzekeringen N.V., worden beheerst door het monitoren van de actuele kapitaalpositie, het prognosticeren en analyseren van de toekomstige kapitaalpositie inclusief het doorrekenen van scenario's en stresstesten en door het verdelen van kapitaal binnen Achmea Groep.

3. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum bekend die tot vermelding in de jaarrekening moeten leiden.

TOELICHTING SIGNIFICANTE ONDERDELEN BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

4. BELEGGINGEN

BELEGGINGEN NAAR CLASSIFICATIE

(€ MILJOEN)

	BELEGGINGEN - MET WAARDEVERANDERINGEN DOOR DE WINST- EN VERLIESREKENING		BELEGGINGEN - BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP		TOTAAL	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Aandelen en soortgelijke beleggingen	10	62	559	518	569	580
Vastrentende beleggingen	50	32	5.674	5.705	5.724	5.737
Derivaten	13	21			13	21
Balans per 31 december	73	115	6.233	6.223	6.306	6.338

VERLOOPOVERZICHT BELEGGINGEN

(€ MILJOEN)

	2018	2017
Balans per 1 januari	6.338	6.113
Investerings en verstrekte leningen	3.558	3.847
Desinvesterings en verkopen	-3.448	-3.602
Mutaties in de reële waarde	-85	142
Valutakoersverschillen	-21	-99
Amortisatie	-53	-54
Te ontvangen rente	17	-9
Balans per 31 december	6.306	6.338

Beleggingen in aandelen en soortgelijke beleggingen van in totaal €569 miljoen (31 december 2017: €580 miljoen) betreffen genoteerde gewone aandelen €204 miljoen (31 december 2017: €221 miljoen), alternatieve beleggingen €79 miljoen (31 december 2017: €87 miljoen), beleggingen in vastgoedfondsen van €39 miljoen (31 december 2017: €9 miljoen), beleggingen in vastrentende waarde fondsen van €104 miljoen (31 december 2017: €104 miljoen) en overige beleggingen van €143 miljoen (31 december 2017: €159 miljoen).

Beleggingen waarvoor Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruik heeft gemaakt van de optie deze te classificeren als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening' per 31 december 2018 bedroegen €60 miljoen (31 december 2017: €115 miljoen). Derivaten worden voor hedging-doeleinden gebruikt. Achmea Schadeverzekeringen N.V. houdt geen financiële instrumenten aan voor handelsdoeleinden.

Op basis van de contractuele looptijd zal naar verwachting na twaalf maanden na balansdatum een bedrag van €4.948 miljoen (2017: €4.986 miljoen) aan Beleggingen worden gerealiseerd. Voor alle activa zonder contractuele vervaldatum wordt verondersteld dat deze naar verwachting na twaalf maanden na balansdatum zullen worden gerealiseerd.

VASTRENTENDE BELEGGINGEN NAAR SOORT

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Staatsobligaties en door de overheid gegarandeerde obligaties	2.455	2.443
Gesecuritiseerde obligaties ¹	232	205
Bedrijfsobligaties	2.289	2.384
Converteerbare obligaties	69	68
Leningen gedekt door hypotheek	663	576
Leningen en deposito's	16	61
	5.724	5.737

¹ Gesecuritiseerde obligaties bestaan voor €197 miljoen (2017: €194 miljoen) uit 'asset backed' (met onderpand) obligaties.

Achmea Schadeverzekeringen N.V.'s belang in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten zoals obligaties met als onderpand hypotheek, onderpand van vordering inzake autoleasing en overige onderpanden van activa worden opgenomen onder Beleggingen

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

– *Gesecuritiseerde obligaties*. De samenstelling van de portefeuilles van de belangen in gestructureerde entiteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is, bekeken vanuit de individuele waarde per entiteit, zeer divers. Voor het grootste deel belegt Achmea Schadeverzekeringen N.V. in effecten met een senior rating, op onderpand van activa, waardoor zij potentiële kredietverliezen beperkt. Voor de belangrijkste niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten toont onderstaande tabel de maximale blootstelling aan verlies voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. per 31 december 2018, die gelijk is aan de boekwaarde van de effecten per die datum. Bovendien toont de tabel een vergelijking van Achmea Schadeverzekeringen N.V.'s belang met het totaalbedrag van door de gestructureerde entiteit uitgegeven Notes (effecten). Het getoonde bedrag Totaal waarde van uitgegeven effecten op uitgiftedatum is gebaseerd op de omvang van de transactie bij uitgifte van de effecten.

BELEGGINGEN IN NIET-GECONSOLIDEERDE GESTRUCTUREERDE ENTITEITEN

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018		31 DECEMBER 2017	
	MAXIMALE BLOOTSTELLING AAN VERLIES	TOTALE WAARDE VAN UITGEGEVEN EFFECTEN OP UITGIFTEDATUM	MAXIMALE BLOOTSTELLING AAN VERLIES	TOTALE WAARDE VAN UITGEGEVEN EFFECTEN OP UITGIFTEDATUM
Effecten op onderpand van hypotheek	95	4.682	84	7.344
Effecten op onderpand van vorderingen inzake autoleasing	22	6.954	32	9.335
Overige effecten	80	3.208	78	2.735
Boekwaarde van belang in gestructureerde entiteiten per 31 december	197	14.844	194	19.414

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft geen financiële of andere steun gegeven aan niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten Achmea Schadeverzekeringen N.V. is ook niet voornemens om financiële of andere steun te geven aan niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten, waarin Achmea Schadeverzekeringen N.V. een belang heeft of een belang had.

DERIVATEN NAAR SOORT

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018		
	ACTIVA	VERPLICHTINGEN	
Rentederivaten	3	10	-7
Valutaderivaten	3	5	-2
Aandelenderivaten	7		7
	13	15	-2

	31 DECEMBER 2017		
	ACTIVA	VERPLICHTINGEN	
Rentederivaten	1	8	-7
Valutaderivaten	10		10
Aandelenderivaten	10		10
	21	8	13

ANALYSE OP BASIS VAN VERWACHTE TIJD TOT VERVALDATUM VAN DE NIET-VERDISCONTEERDE KASSTROMEN VAN DERIVATEN (VERPLICHTINGEN)

(€ MILJOEN)

31 DECEMBER 2018	BINNEN 1 JAAR	1 - 3 JAAR	3 - 5 JAAR	→ 5 JAAR	TOTAAL
Rentederivaten	4	5	1		10
Valutaderivaten	5				5
	9	5	1		15

31 DECEMBER 2017	BINNEN 1 JAAR	1 - 3 JAAR	3 - 5 JAAR	→ 5 JAAR	TOTAAL
Rentederivaten	8				8
Valutaderivaten					
	8				8

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

ANALYSE RENTE- EN VALUTADERIVATEN BELEGGINGEN EIGEN REKENING NAAR NOMINAAL BEDRAG VAN ONDERLIGGENDE WAARDE EN REËLE WAARDE

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018			31 DECEMBER 2017		
	NOMINALE WAARDE	REËLE WAARDE ACTIVA	REËLE WAARDE VERPLICHTINGEN	NOMINALE WAARDE	REËLE WAARDE ACTIVA	REËLE WAARDE VERPLICHTINGEN
Rentederivaten ¹	235	3	2	256	1	
Valutatermijncontracten	601	3	5	869	10	
Cross currency renteswaps ¹	198		8	183		8
	1.034	6	15	1.308	11	8

^{1.} De Cross currency renteswaps waren in 2017 gepresenteerd onder de rentederivaten. Omdat bij deze contracten sprake is van zowel rente als valutarisico, worden deze vanaf 2018 separaat gepresenteerd. Om beter inzicht te geven in de ontwikkeling van deze post, is het vergelijkend cijfer overeenkomstig aangepast.

BELANGRIJKSTE AANNAMES EN SCHATTINGEN BIJ HET BEOORDELEN VAN DE WAARDERING VAN BELEGGINGEN

Beoordelen van bijzondere waardeverminderingen op financiële activa

Op elke balansdatum beoordeelt Achmea Schadeverzekeringen N.V. of er sprake is geweest van een situatie die een bijzondere waardevermindering tot gevolg heeft voor een belegging. Wanneer de financiële situatie van de tegenpartij verandert beoordeelt Achmea Schadeverzekeringen N.V. of een tegenpartij zowel de hoofdsom- als rentebetalingen op een vastrentende belegging kan voldoen. Objectieve aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering van een belegging in aandelen, geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop' omvatten informatie over belangrijke veranderingen met een nadelig effect in de markt, technologische, economische of juridische omgeving waarin de tegenpartij actief is, en geven aan dat de kostprijs van de belegging in aandelen wellicht niet realiseerbaar is. Ook een aanzienlijke of langdurige daling van de reële waarde van een belegging in aandelen beneden de kostprijs vormt een objectieve aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering. Op aangehouden aandelenbeleggingen in een ongerealiseerde verliespositie die langer dan twaalf aaneengesloten maanden onder de kostprijs zitten of een reële waarde hebben die ver beneden de kostprijs (20%) is op balansdatum, wordt een bijzondere waardevermindering toegepast. Voordat deze grenzen worden bereikt bij het bepalen van de bijzondere waardevermindering worden ook kwalitatieve indicatoren gebruikt.

Reële waarde van beleggingen vastgesteld met behulp van waarderingstechnieken

Bij afwezigheid van een (actieve) markt wordt de reële waarde van niet-beursgenoteerde beleggingen geschat op basis van de contante waarde van de kasstromen of andere waarderingstechnieken. Voor een gedetailleerde beschrijving van de gebruikte methodes wordt verwezen naar Toelichting 7 Reële waarde hiërarchie. Waarderingstechnieken zijn van nature subjectief van aard en kunnen een significante impact hebben op de bepaling van de reële waarden voor bepaalde beleggingen. Waarderingstechnieken bevatten verschillende aannames voor de prijsbepalende factoren. De toepassing van verschillende waarderingstechnieken en aannames kunnen effect hebben op de reële waarde.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN BELEGGINGEN

Classificatie beleggingen

Algemeen uitgangspunt bij de classificatie van de beleggingen, en daarmee de waarderinggrondslagen van de beleggingen, is dat deze wordt afgestemd op de waardering van gerelateerde verplichtingen. Hierbij volgt Achmea Schadeverzekeringen N.V. het volgende raamwerk:

- Beleggingen die worden aangehouden voor verzekeringsverplichtingen waarvan de kasstromen contant zijn gemaakt op basis van actuele rentepercentages, worden geclassificeerd als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening';
- Beleggingen die worden aangehouden voor handelsdoeleinden, voornamelijk derivaten, en beleggingen in Private equity (durfkapitaal) in de vorm van kapitaalbelangen in beleggingsfonds(en) worden geclassificeerd als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening'. Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruikt derivaten om haar blootstelling aan marktrisico's die voortvloeien uit operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en/of financieringsactiviteiten te beheersen;
- Overige beleggingen worden geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop'.

Waardering bij eerste opname in de balans

Een belegging wordt bij eerste opname gewaardeerd op reële waarde verhoogd met transactiekosten die direct gerelateerd zijn aan de aankoop of uitgifte van een belegging tenzij een belegging wordt geclassificeerd als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening'. In dat geval is de eerste waardering gelijk aan de reële waarde en worden transactiekosten direct in de Winst- en verliesrekening verwerkt.

In sommige gevallen kan het voorkomen dat de reële waarde bij de eerste opname afwijkt van de transactieprijs (zogenaamd 'day 1 winst of verlies'). In het geval dat de reële waarde is onderbouwd met observeerbare marktgegevens zal het 'day 1 resultaat' verantwoord worden in de Winst- en

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

verliesrekening als Beleggingsopbrengsten - *Gerealiseerde waardeveranderingen*. In alle andere gevallen wordt de waardering bij eerste opname aangepast om het verschil tussen de reële waarde en eerste waardering aan toekomstige perioden toe te rekenen.

Het 'day 1 resultaat' wordt in de Winst- en verliesrekening verantwoord voor zover wijzigingen van een factor (inclusief tijd) die een marktparticipant in acht zou nemen optreden.

Vervolgwaardering:

Beleggingen geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop'

Beleggingen geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop' worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van overige veranderingen in de reële waarde in de Herwaarderingsreserve onder Totaal eigen vermogen, onder aftrek van latente belastingen. Valutakoersverschillen die voortvloeien uit veranderingen van de geamortiseerde kostprijs van vastrentende beleggingen worden verantwoord in de Winst- en verliesrekening. Bij het niet langer opnemen in de balans van de belegging worden cumulatieve ongerealiseerde winsten of verliezen zoals opgenomen onder Totaal eigen vermogen als gerealiseerd overgeboekt naar de Winst- en verliesrekening. Rentebaten uit vastrentende beleggingen worden bepaald op basis van de effectieve rentemethode. Wanneer keuzedividenden worden opgenomen als aandelen, wordt een bedrag gelijk aan het dividend in contanten opgenomen in de Winst- en verliesrekening.

Beleggingen geclassificeerd als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening'

Beleggingen geclassificeerd als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening' worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van veranderingen in de reële waarde en valutaomrekeningsverschillen in de Winst- en verliesrekening. Wanneer keuzedividenden worden opgenomen als aandelen, wordt de dividendopbrengst gelijk aan het dividend in contanten opgenomen in de Winst- en verliesrekening.

Derivaten die deel uitmaken van andere financiële instrumenten worden daarvan afgezonderd en apart gewaardeerd indien zij niet nauw verbonden zijn met het onderliggende instrument. Een converteerbare obligatie wordt gescheiden in een obligatiedeel dat wordt geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop' en een conversierecht dat wordt geclassificeerd als derivaat. Het obligatiedeel wordt gewaardeerd volgens de waarderingstechniek van een vergelijkbare obligatie met dezelfde karakteristieken. Afhankelijk van hun waarde worden derivaten ofwel opgenomen onder Beleggingen (activa) of Derivaten (verplichtingen). Derivaten activa en passiva die betrekking hebben op dezelfde tegenpartij worden in de meeste gevallen niet gesaldeerd in de balans opgenomen aangezien niet aan de IFRS vereisten voor saldering is voldaan.

5. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Vorderingen uit directe verzekeringen		
Polishouders	734	728
Tussenpersonen	16	10
Vorderingen uit indirecte verzekeringen	139	111
Vorderingen uit herverzekeringen	1	
Vorderingen op groepsmaatschappijen	98	44
Te ontvangen inkomsten en overige vooruitbetalingen	115	100
Belastingen en sociale premies	15	13
Niet-verzekeringsactiva verworven door uitoefenen van rechten op terugvordering	107	103
Overig	14	14
Balans per 31 december	1.239	1.123

De Vorderingen en overlopende activa zullen naar verwachting binnen twaalf maanden na balansdatum worden afgewikkeld. Voor Vorderingen en overlopende activa is de boekwaarde een redelijke schatting van de reële waarde.

Bijzondere waardeverminderingen die in 2018 zijn opgenomen met betrekking tot Vorderingen en overlopende activa bedroegen €2 miljoen (31 december 2017: €5 miljoen) en zijn opgenomen onder Overige lasten.

Voor een overzicht van de Vorderingen op groepsmaatschappijen wordt verwezen naar Toelichting 27 Transacties met verbonden partijen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

Vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd op basis van de geamortiseerde kostprijs, die meestal gelijk is aan de nominale waarde, gecorrigeerd voor cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

6. VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGS-CONTRACTEN EN AANDEEL HERVERZEKERAARS IN VERZEKERINGSVERPLICHTINGEN

	31 DECEMBER 2018		31 DECEMBER 2017	
	VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGS-CONTRACTEN	AANDEEL HER-VERZEKERAARS IN VERZEKERINGS-VERPLICHTINGEN	VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGS-CONTRACTEN	AANDEEL HER-VERZEKERAARS IN VERZEKERINGS-VERPLICHTINGEN
Niet-verdiende premies	1.018	37	989	37
Voorziening voor lopende risico's	36		42	
Te betalen schaden (inclusief IBNR)	5.459	182	5.423	174
Winstdeling en kortingen voor polishouders	23		22	
Totaal	6.536	219	6.476	211

Onderstaande tabel toont de Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten geanalyseerd op basis van geschatte tijd tot vervaldatum. De Inkomensverzekeringscontracten zijn geanalyseerd op basis van de contant gemaakte in en uitgaande kasstromen; Schade- en Ongevallenverzekering zijn geanalyseerd op basis van niet contant gemaakte kasstromen.

ANALYSE OP BASIS VAN DE GESCHATTE TIJD TOT VERVALDATUM VAN VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGS-CONTRACTEN

2018	31 DECEMBER 2018				TOTAAL
	BINNEN 1 JAAR	1 - 5 JAAR	5 - 15 JAAR	MEER DAN 15 JAAR	
Inkomensverzekeringen	612	1.233	1.036	261	3.142
Schadeverzekeringen	1.642	1.263	459	30	3.394
Balans per 31 december	2.254	2.496	1.495	291	6.536

2017	31 DECEMBER 2017				TOTAAL
	BINNEN 1 JAAR	1 - 5 JAAR	5 - 15 JAAR	MEER DAN 15 JAAR	
Inkomensverzekeringen	602	1.249	999	255	3.105
Schadeverzekeringen	1.405	1.386	537	43	3.371
Balans per 31 december	2.007	2.635	1.536	298	6.476

ANALYSE SCHADEPORTEFEUILLE

	31 DECEMBER 2018		31 DECEMBER 2017	
	VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGS-CONTRACTEN	%	VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGS-CONTRACTEN	%
Ongevallen	3.142	48%	3.105	48%
Motorrijtuigen aansprakelijkheid	1.523	23%	1.496	23%
Motorrijtuigen casco	281	4%	275	4%
Transport/luchtvaart aansprakelijkheid	25	0%	25	0%
Brand en andere roerende zaken	641	10%	653	10%
Algemene aansprakelijkheid	743	12%	738	11%
Rechtsbijstand	181	3%	184	3%
Totaal	6.536	100%	6.476	100%

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

VERLOOPOVERZICHT SCHADE

(€ MILJOEN)

	2018		2017	
	VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGS- CONTRACTEN	AANDEEL HER- VERZEKERAARS IN VERZEKERINGS- VERPLICHTINGEN	VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGS- CONTRACTEN	AANDEEL HER- VERZEKERAARS IN VERZEKERINGS- VERPLICHTINGEN
VOORZIENING VOOR NIET-VERDIENDE PREMIES				
Balans per 1 januari	989	37	965	1
Toegevoegd tijdens het boekjaar	3.324	104	3.250	148
Overgeboekt naar de Winst- en verliesrekening	-3.295	-104	-3.226	-112
Balans per 31 december	1.018	37	989	37
VOORZIENING VOOR LOPENDE RISICO'S				
Balans per 1 januari	42		48	
Toegevoegd tijdens het boekjaar			1	
Overgeboekt naar de Winst- en verliesrekening	-6		-7	
Balans per 31 december	36		42	
NOG TE BETALEN SCHADEN/UITKERINGEN (INCLUSIEF IBNR)				
Balans per 1 januari	5.423	174	5.278	174
Gemelde schade huidige periode	2.479	70	2.351	53
Wijziging in gemelde schade voorgaande perioden	-174	17	-150	10
Plus gemelde schade	2.305	87	2.201	63
Schade uitkering huidige periode	1.193	41	1.044	7
Schade uitkering voorgaande perioden	1.154	38	1.105	56
Minus schade uitkeringen	2.347	79	2.149	63
Oprenting	73		65	
Effect van wijzigingen in aannames			28	
Wijzigingen als gevolg van herrubriceringen	5			
Balans per 31 december	5.459	182	5.423	174
WINSTDELING EN KORTINGEN VOOR POLISHOUDERS				
Balans per 1 januari	22		26	
Toegevoegd tijdens het boekjaar	5		8	
Overgeboekt naar de Winst- en verliesrekening	-4		-12	
Balans per 31 december	23		22	
Totaal verzekeringsverplichtingen schade	6.536	219	6.476	211

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Onderstaande tabellen tonen de schadeontwikkeling voor Schadeverzekeringen voor en na aftrek van herverzekering.

TABEL SCHADE-ONTWIKKELING VOOR SCHADE

(€ MILJOEN)

(VOOR HERVERZEKERINGEN)	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	TOTAAL
Schatting van cumulatieve schaden:											
Aan het eind van het verzekeringsjaar	2.479	2.351	2.480	2.298	2.198	2.365	2.264	2.322	2.381	2.366	
Na één jaar		2.309	2.473	2.341	2.224	2.353	2.262	2.278	2.428	2.356	
Na twee jaar			2.433	2.375	2.278	2.357	2.239	2.283	2.323	2.330	
Na drie jaar				2.366	2.273	2.367	2.240	2.254	2.318	2.349	
Na vier jaar					2.212	2.344	2.195	2.253	2.309	2.359	
Na vijf jaar						2.331	2.177	2.236	2.315	2.371	
Na zes jaar							2.174	2.215	2.293	2.363	
Na zeven jaar								2.232	2.307	2.360	
Na acht jaar									2.299	2.363	
Na negen jaar										2.355	
Schatting van cumulatieve schaden	2.479	2.309	2.433	2.366	2.212	2.331	2.174	2.232	2.299	2.355	23.190
Cumulatieve betalingen	1.193	1.543	1.861	1.834	1.810	2.066	1.946	1.987	2.098	2.137	18.475
	1.286	766	572	532	402	265	228	245	201	218	4.715
Verzekeringsverplichtingen schaden voorgaande jaren (<2009)											1.341
Effect van discontering											-597
Openstaande schaden per 31 december 2018											5.459

TABEL SCHADE-ONTWIKKELING VOOR SCHADE

(€ MILJOEN)

(NA HERVERZEKERINGEN)	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	TOTAAL
Schatting van cumulatieve schaden:											
Aan het eind van het verzekeringsjaar	2.409	2.298	2.383	2.263	2.187	2.294	2.260	2.296	2.347	2.317	
Na één jaar		2.260	2.369	2.308	2.208	2.282	2.248	2.260	2.407	2.307	
Na twee jaar			2.330	2.340	2.259	2.285	2.224	2.258	2.292	2.278	
Na drie jaar				2.318	2.252	2.294	2.223	2.228	2.283	2.300	
Na vier jaar					2.190	2.272	2.177	2.228	2.275	2.308	
Na vijf jaar						2.258	2.159	2.210	2.281	2.321	
Na zes jaar							2.155	2.189	2.258	2.313	
Na zeven jaar								2.204	2.271	2.309	
Na acht jaar									2.263	2.313	
Na negen jaar										2.305	
Schatting van cumulatieve schaden	2.409	2.260	2.330	2.318	2.190	2.258	2.155	2.204	2.263	2.305	22.692
Cumulatieve betalingen	1.152	1.522	1.776	1.811	1.803	2.000	1.937	1.967	2.065	2.088	18.121
	1.257	738	554	507	387	258	218	237	198	217	4.571
Verzekeringsverplichtingen schaden voorgaande jaren (<2009)											1.303
Effect van discontering											-597
Openstaande schaden per 31 december 2018											5.277

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

BELANGRIJKSTE AANNAMES EN SCHATTINGEN BIJ DE BEPALINGEN VAN DE VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGSCONTRACTEN

De waardering van Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten is een inherent onzeker proces dat aannames omvat voor wijzigingen in wetgeving, sociale, economische en demografische trends, inflatie, rendementen, gedrag van de polishouder en andere factoren. In het bijzonder vallen onder de aannames met betrekking tot deze aspecten, rentetarieven, ziekte- en sterftcijfers en trends hierin, trends in schade-uitkeringen en aannames die in de toereikendheidstoets worden gebruikt. Waar mogelijk maakt Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruik van waarneembare marktvariabelen en modellen/technieken die algemeen worden gebruikt in de markt. Niet in de marktwaarneembare aannames zijn gebaseerd op een combinatie van de ervaringen binnen Achmea Schadeverzekeringen N.V. en benchmarks vanuit de markt, zoals verstrekt door de afdeling statistiek van het Verbond van Verzekeraars en het Actuariel Genootschap. De toepassing van verschillende aannames bij deze evaluatie kan effect hebben op de Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten en de Netto lasten uit verzekeringscontracten.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. beoordeelt de toereikendheid van de verzekeringsverplichtingen en daaraan gerelateerde activa op elke rapportagemoment (zie Waarderingsgrondslagen van Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten). Voor het beoordelen van de toereikendheid worden actuele schattingen betrokken van alle contractuele kasstromen van de verzekeringsverplichtingen, waarbij deze voor het arbeidsongeschiktheidsverzekeringen contant worden gemaakt. De curve gehanteerd in de toereikendheidstoets voor de betreffende arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is gebaseerd op de tariefgrondslagen.

In de Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringen is ook rekening gehouden met het effect van minimumgaranties die in bepaalde verzekeringscontracten zijn opgenomen. De waardering van deze garanties is afhankelijk van het verschil tussen het potentiële minimumbedrag aan uit te keren vergoedingen en de opgebouwde waarde, het verwachte sterftcijfer en de afkooptarieven. Bij het bepalen van het potentiële minimumbedrag aan uit te keren vergoedingen worden ook aannames gebruikt over inflatie, rendementen, gedrag van de polishouder en ziekte- en sterftcijfers. De toepassing van verschillende aannames bij deze factoren kan effect hebben op de Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten en Netto lasten uit verzekeringscontracten.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VAN VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGSCONTRACTEN

Algemene waarderingsprincipes

Verzekeringscontracten worden gedefinieerd als contracten die een significant verzekeringsrisico overdragen. Er is sprake van een verzekeringsrisico als er een scenario bestaat met commerciële betekenis waarbij er op basis van een verzekerde gebeurtenis, aanvullende betalingen moeten worden gedaan. Het verzekeringsrisico wordt als significant aangemerkt als er tussen betaling in geval van het optreden van een verzekerde gebeurtenis en betaling bij het uitblijven van de gebeurtenis, een verschil van minimaal 10% is. Opties, garanties en derivaten inbegrepen in een verzekeringscontract die zelfstandig geen verzekeringsrisico bevatten en niet nauw zijn verbonden aan het onderliggend verzekeringscontract worden apart opgenomen als derivaat. Opties en garanties die nauw zijn verbonden aan het verzekeringscontract worden in de berekening van de verzekeringsverplichtingen meegenomen.

Voor deelname aan verzekeringspools van co-assurantie of een garantiefonds wordt een bedrag verantwoord dat overeenkomt met het aandeel in deze overeenkomsten, doorgaans vastgesteld op basis van de specifieke bepalingen in deze overeenkomsten. De informatie die hiervoor wordt gebruikt is afkomstig van de beheerder van deze overeenkomsten.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. beoordeelt de toereikendheid van de verzekeringsverplichtingen en daaraan gerelateerde activa op elke rapportagemoment en vaker indien noodzakelijk. In de toetsing worden actuele schattingen betrokken van alle contractuele kasstromen van de verzekeringsverplichtingen, inclusief de verwachte kosten voor het afhandelen van schaden, garanties en opties. Als uit de toetsing blijkt dat de verzekeringsverplichtingen niet toereikend zijn, wordt het tekort gecompenseerd door het verhogen van de gerelateerde verzekeringsverplichtingen.

Winstdeling en kortingen voor polishouders

Een voorziening is opgenomen voor iedere winstdeling waartoe polishouders of begunstigen gerechtigd zijn. Verworven rechten die nog niet zijn bijgeschreven op rekening van een polishouder worden hierbij opgeteld. De voorziening bestaat uit bedragen die conform de relevante lokale wet- of regelgeving of contractuele bepalingen worden toegewezen aan de polishouders.

Voorzieningen voor niet-verdiende premies

Bruto premies die betrekking hebben op toekomstige perioden worden toegevoegd aan de Voorziening voor niet-verdiende premies. De Voorziening voor niet-verdiende premies wordt bepaald in evenredigheid tot de resterende looptijd van het contract.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Voorziening voor lopende risico's

De Voorziening voor lopende risico's wordt berekend op basis van schattingen voor toekomstige uitkeringen, kosten, verdiende premies en proportionele beleggingsopbrengsten. Voor verzekeringspolissen die een risico dekken dat toeneemt gedurende de looptijd van de polis waarbij de premiebedragen onafhankelijk zijn van de leeftijd, wordt met dit risico rekening gehouden bij het bepalen van de voorziening.

Voorziening voor te betalen schaden inclusief opgetreden, maar nog niet gemelde schaden

De Voorziening voor te betalen schaden heeft betrekking op verzekeringsschaden die al zijn opgetreden maar op balansdatum nog niet zijn afgewikkeld. De hoogte van deze voorziening wordt ofwel per schade of statistisch vastgesteld. De voorziening bevat ook bedragen voor per balansdatum opgetreden, maar nog niet gemelde schade. De Voorziening voor te betalen schaden is gebaseerd op schattingen van verwachte schadeuitkeringen. Bij het bepalen van de voorziening inzake arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen wordt rekening gehouden met herstelkansen op basis van gemiddelden en worden wachttijden meegenomen. Voor sommige risico's zijn er geen toereikende statistische gegevens voorhanden, zoals milieu- en asbestschadeclaims en grootschalige individuele schaden, omdat een aantal aspecten van dit type claims nog steeds in ontwikkeling is. Voorzieningen voor dit soort schaden zijn bepaald op basis van een analyse van de portefeuille waarin deze risico's zich voordoen.

Bij het vaststellen van de voorzieningen wordt ook rekening gehouden met de kosten voor het afhandelen van de schade. Er vinden geen correcties plaats voor rechten uit hoofde van salvage, subrogatie en ander verwacht verhaal bij derden voor gemelde claims. Deze rechten worden verantwoord onder niet-verzekeringsactiva verworven door het uitoefenen van verhaalrecht, onder Vorderingen en overlopende activa.

Verwachte uitkeringen die zijn opgenomen in de Voorziening voor te betalen schaden zijn niet contant gemaakt, met uitzondering van de verwachte uitkeringen voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringcontracten. Voor dit type verzekeringcontracten geeft de voorziening de contante waarde van de verwachte uitkeringen weer, zoals is berekend op basis van de vaste rente begrepen in het tarief (veelal 3%).

Aandeel herverzekeraars in verplichtingen gerelateerd aan verzekeringcontracten

Uitgaande herverzekeringpremies en de van herverzekeraars te ontvangen aandelen in verrichte uitkeringen en schades worden in mindering gebracht op de desbetreffende opbrengsten- en kostenrekeningen. Vooraf betaalde herverzekeringpremies vertegenwoordigt het in herverzekering gegeven deel van niet-verdiende premies. De bedragen die verhaald kunnen worden op herverzekeraars worden geschat op een wijze die consistent is met de bepaling van verplichtingen gerelateerd aan verzekeringcontracten verbonden aan het herverzekerde risico. Een bijzondere waardevermindering wordt verantwoord als objectief kan worden aangetoond dat als gevolg van een opgetreden gebeurtenis Achmea Schadeverzekeringen N.V. niet alle bedragen ontvangt die haar contractueel toekomen en als dit bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld. Op deze wijze worden opbrengsten en kosten met betrekking tot herverzekeringsovereenkomsten consistent verantwoord met het onderliggende risico van de herverzekerde bedrijfsactiviteiten.

7. REËLE WAARDE HIËRARCHIE

Reële waarde hiërarchie en reële waarde bepaling

Deze toelichting geeft een analyse van activa en verplichtingen die na eerste opname worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze activa en verplichtingen worden ingedeeld in drie categorieën op basis van het belang van de gebruikte inputs om de reële waarde te bepalen (reële waarde hiërarchie). De hiërarchie bestaat uit de volgende categorieën:

- Categorie 1: Genoteerde prijzen (niet-gecorrigeerd) op actieve markten voor identieke activa of schulden.
- Categorie 2: Waarderingstechnieken op basis van waarneembare inputs, hetzij direct (dat wil zeggen als prijzen), hetzij indirect (afgeleid van prijzen). Deze categorie heeft betrekking op activa en verplichtingen die worden gewaardeerd op basis van genoteerde prijzen op actieve markten voor vergelijkbare activa en verplichtingen, genoteerde prijzen voor identieke of vergelijkbare activa en verplichtingen op minder actieve markten of waarderingstechnieken waar alle belangrijke inputs direct of indirect waarneembaar zijn vanuit de marktgegevens.
- Categorie 3: Waarderingstechnieken gebaseerd op belangrijke niet-waarneembare inputs. Deze categorie omvat alle activa en verplichtingen waarvoor de waarderingstechniek inputs omvat die niet zijn gebaseerd op waarneembare gegevens en waarbij de niet-waarneembare inputs een belangrijk effect hebben op de waardering van de activa en verplichtingen, zoals beleggingen in durfkapitaal en private equity en hypothecaire leningen.

Liquide middelen worden geclassificeerd als categorie 1 wanneer hierop geen restricties van toepassing zijn. Overige deposito's bij kredietinstellingen worden over het algemeen geclassificeerd als categorie 2 doordat deze niet worden verhandeld en hierop restricties van toepassing zijn.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

ACTIVA EN VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE OP TERUGKERENDE EN INCIDENTELE BASIS PER 31 DECEMBER 2018

(€ MILJOEN)

	CATEGORIE 1	CATEGORIE 2	CATEGORIE 3	31 DECEMBER 2018 TOTAAL
Activa				
Terugkerende reële waardebeoordeling				
Beleggingen				
Aandelen en soortgelijke beleggingen	339	152	78	569
Vastrentende beleggingen	4.834	225	665	5.724
Derivaten	3	10		13
Liquide middelen	133			133
Totaal activa gewaardeerd tegen reële waarde op een terugkerende basis	5.309	387	743	6.439
Verplichtingen				
Terugkerende reële waardebeoordeling				
Derivaten	2	13		15
Totaal verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde op een terugkerende basis	2	13		15

ACTIVA EN VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE OP TERUGKERENDE EN INCIDENTELE BASIS PER 31 DECEMBER 2017

(€ MILJOEN)

	CATEGORIE 1	CATEGORIE 2	CATEGORIE 3	31 DECEMBER 2017 TOTAAL
Activa				
Terugkerende reële waardebeoordeling				
Beleggingen				
Aandelen en soortgelijke beleggingen	374	155	51	580
Vastrentende beleggingen	4.658	501	578	5.737
Derivaten		21		21
Liquide middelen	157			157
Totaal activa gewaardeerd tegen reële waarde op een terugkerende basis	5.189	677	629	6.495
Verplichtingen				
Terugkerende reële waardebeoordeling				
Derivaten		8		8
Totaal verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde op een terugkerende basis		8		8

Belangrijkste wijzigingen in de reële waarde hiërarchie in 2018

Ieder rapportagemoment beoordeelt Achmea Schadeverzekeringen N.V. de classificatie van activa en verplichtingen die zijn gewaardeerd tegen de reële waarde. Voor de bepaling van de classificatie in de reële waarde hiërarchie is een belangrijke mate van inschatting vereist, bijvoorbeeld het belang van (niet-)waarneembare inputs die worden gebruikt voor het bepalen van de reële waarde of met betrekking tot de marktactiviteit. Bij inactieve markten is een beoordeling vereist van de waarderingstechnieken die worden gebruikt om de reële waarde te bepalen, evenals van de interpretatie van de categorie van de (markt)gegevens die wordt gebruikt. De uitkomst van het classificatieproces kan daardoor verschillen per boekjaar. Het beleid van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is om de categorie binnen de reële waarde hiërarchie ieder boekjaar te bepalen en overboekingen naar en van de categorieën binnen de reële waarde hiërarchie aan het begin van het boekjaar in de balans te verantwoorden. In 2018 zijn geen omvangrijke wijzigingen aangebracht in de categorisering.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

VERLOOPOVERZICHT VAN CATEGORIE 3 ACTIVA EN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE OP EEN TERUGKERENDE BASIS

(€ MILJOEN)			
	AANDELEN EN SOORTGELIJKE BELEGGINGEN	VASTRENTENDE BELEGGINGEN	TOTAAL 2018
Activa			
Balans per 1 januari	51	578	629
Investerings en verstrekte leningen	31	133	164
Desinvesteringen en verkopen	-8	-44	-52
Mutaties in de reële waarde opgenomen in de Winst- en verliesrekening		-1	-1
Mutaties in de reële waarde opgenomen in Overig totaalresultaat	4	-1	3
Balans per 31 december	78	665	743
(€ MILJOEN)			
	AANDELEN EN SOORTGELIJKE BELEGGINGEN	VASTRENTENDE BELEGGINGEN	TOTAAL 2017
Activa			
Balans per 1 januari	61	337	398
Investerings en verstrekte leningen	1	259	260
Desinvesteringen en verkopen	-13	-24	-37
Mutaties in de reële waarde opgenomen in Overig totaalresultaat	2	5	7
Mutaties als gevolg van herrubricering		1	1
Balans per 31 december	51	578	629

BELANGRIJKE NIET-WAARNEEMBARE INPUTS VOOR ALS CATEGORIE 3 GECLASSIFICEERDE ACTIVA EN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE

(€ MILJOEN)					
	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2018	GEBRUIKTE WAARDERINGS- TECHNIEK	NIET- WAARNEEMBARE INPUTS	RANGE (GEWOGEN GEMIDDELDE)	RELATIE VAN NIET- WAARNEEMBARE INPUTS MET REËLE WAARDE
Aandelen en soortgelijke beleggingen	78	Netto- vermogens- waarde	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vastrentende beleggingen	665	Contant gemaakte kasstromen	Totale spread	124-301(bp)	Toename leidt tot waarde- daling
(€ MILJOEN)					
	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2017	GEBRUIKTE WAARDERINGS- TECHNIEK	NIET- WAARNEEMBARE INPUTS	RANGE (GEWOGEN GEMIDDELDE)	RELATIE VAN NIET- WAARNEEMBARE INPUTS MET REËLE WAARDE
Aandelen en soortgelijke beleggingen	51	Netto- vermogens- waarde	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vastrentende beleggingen	578	Contant gemaakte kasstromen	Totale spread	135-345 (bp)	Toename leidt tot waarde- daling

Aandelen en soortgelijke beleggingen bestaan voornamelijk uit beleggingen in private equity, ter waarde van €27 miljoen (31 december 2017: €35 miljoen), vastgoedfondsen ter hoogte van €33 miljoen (31 december 2017: €2 miljoen) en Infrastructuur fondsen ter hoogte van €11 miljoen (31 december 2017: €7 miljoen). De private equity beleggingen hebben een hoge diversificatie wat betreft sector, geografische regio en type belegging. Omdat voor het grootste deel van deze investeringen de reële waarde van deze beleggingen wordt bepaald met behulp van de intrinsieke waarde (netto vermogenswaarde) zoals gerapporteerd door de fondsbeheerder of de beherend vennoot, is er geen belangrijke niet-waarneembare input of combinatie van inputs die kan worden gebruikt om een gevoeligheidsanalyse uit te voeren voor deze portefeuille. De vastrentende waarden bestaan voor het grootste deel uit hypotheekleningen.

GEBRUIKTE WAARDERINGSTECHNIKEN EN WAARDERINGSPROCESSEN BINNEN ACHMEA VOOR CATEGORIE 2 EN 3 WAARDERINGEN.

Afhankelijk van de specifieke activa en verplichtingen heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. waarderingsrichtlijnen en -procedures opgesteld voor het bepalen van de reële waarde. Voor elk type activa of verplichting wordt hieronder een samenvatting gegeven van het waarderingsproces, een beschrijving van de gebruikte techniek en de relevante inputs.

Beleggingen - Aandelen en soortgelijke beleggingen

Voor zover beschikbaar maakt Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruik van genoteerde marktprijzen op actieve markten om de reële waarde te bepalen van aandelen en soortgelijke beleggingen. De reële waarde van beleggingen die worden gehouden in niet-genoteerde beleggingsfondsen wordt bepaald door het management waarbij informatie die door de fondsbeheerders wordt verstrekt, wordt meegewogen. Indien er geen marktprijzen beschikbaar zijn, worden interne modellen gebruikt om de reële waarde te bepalen.

De als categorie 2 geclassificeerde Aandelen en soortgelijke beleggingen bestaan uit commodityfondsen (grondstoffenfondsen) en vastgoedfondsen. De reële waarde van commodityfondsen, geclassificeerd als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening' vertegenwoordigt een geschat te ontvangen bedrag van of te betalen bedrag aan een derde partij bij de afwikkeling van deze instrumenten. Deze instrumenten worden gewaardeerd door de broker gebruikmakend van marktprijzen indien beschikbaar. De reële waarde van vastgoedfondsen, geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop', vertegenwoordigt de netto vermogenswaarde van fondsen die worden beheerd door Achmea Schadeverzekeringen N.V. Achmea Schadeverzekeringen N.V. beoordeelt de reële waarden en voert analytische procedures en trendanalyses uit om ervoor te zorgen dat de reële waarden juist zijn.

De als categorie 3 geclassificeerde Aandelen en soortgelijke beleggingen bestaan uit private equity en alternatieve beleggingen die hoofdzakelijk zijn geclassificeerd als beleggingen 'Beschikbaar voor verkoop'. De private equity-beleggingsportefeuille bestaat hoofdzakelijk uit beleggingen met een hoge diversificatie wat betreft sector, geografische regio en type belegging. De alternatieve beleggingsportefeuille, geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop', bestaat hoofdzakelijk uit beleggingen met betrekking tot infrastructuur. De reële waarde van deze portefeuilles wordt bepaald op basis van de netto vermogenswaarde, zoals gerapporteerd door de fondsbeheerder of general partner. Dit wordt beschouwd als de beste benadering voor reële waarde van de belegging. Als er een correctie moet worden aangebracht in de gerapporteerde netto vermogenswaarde, komt dit tot uitdrukking in de reële waarde. Een deel van de private equity-beleggingsportefeuille heeft betrekking op het durfkapitaal van Achmea Schadeverzekeringen N.V. en wordt geclassificeerd als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening'. De waarderingsmodellen zijn gebaseerd op modellen die worden aanbevolen in de International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines (IPEV-waarderingsrichtlijnen). Achmea beoordeelt de waarderingsmodellen en voert analytische procedures en trendanalyses uit om ervoor te zorgen dat de reële waarden plausibel zijn.

Beleggingen - Vastrentende beleggingen

In de regel wordt de reële waarde van deze vastrentende beleggingen door middel van een netto contante waarde-methode bepaald op basis van geschatte toekomstige kasstromen, waarbij rekening wordt gehouden met actuele rentevoeten die van toepassing zijn op financiële instrumenten die vergelijkbaar zijn qua rendement-, kredietkwaliteit- en looptijdkenmerken.

De als categorie 2 geclassificeerde Obligaties en overige vastrentende beleggingen hebben hoofdzakelijk betrekking op het obligatiedeel van een converteerbare obligatie. Het gerelateerde derivatendeel van het instrument wordt gepresenteerd als onderdeel van derivaten. In het algemeen is de converteerbare obligatie genoteerd en de waarde van het instrument is daardoor op de markt waarneembaar. Voor het aparte obligatiedeel is dit echter niet het geval. De reële waarde wordt geschat aan de hand van de waardering van een vergelijkbare obligatie met dezelfde kenmerken, of wanneer die niet beschikbaar is, op basis van geschatte toekomstige kasstromen, waarbij rekening wordt gehouden met actuele rentevoeten die van toepassing zijn op financiële instrumenten die vergelijkbaar zijn qua rendement-, kredietkwaliteit- en looptijdkenmerken.

De als categorie 2 geclassificeerde Leningen en hypotheekleningen bestaan hoofdzakelijk uit investeringskredieten. De reële waarde van deze investeringskredieten wordt door middel van een netto contante waarde-methode bepaald op basis van een intern berekend rendement waarbij rekening wordt gehouden met actuele rentevoeten die van toepassing zijn op financiële instrumenten die vergelijkbaar zijn qua rendement-, kredietkwaliteit- en looptijdkenmerken.

De als categorie 3 geclassificeerde Leningen en hypotheekleningen bestaan uit hypothecaire leningen. De reële waarde van deze hypotheekleningen wordt bepaald aan de hand van waarderingsmodellen die zijn gebaseerd op de contant gemaakte waarde van geschatte toekomstige kasstromen, gebruik makend van actuele rentevoeten. De rentevoet is gebaseerd op de tarieven in de consumentenmarkt aangepast met een totale spread voor het prijsrisico tijdens de offerte periode. Een deel van de aannames die zijn gebruikt bij het bepalen van de reële waarde zijn niet-waarneembaar. De uit het tariefmodel afgeleide reële waarde wordt opnieuw afgezet tegen marktinformatie die is afgeleid van recente markttransacties voor vergelijkbare hypotheekleningen (voor zover beschikbaar) en/of interne prijzen gebruikt bij de uitgifte van hypothecaire leningen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

De als categorie 2 geclassificeerde Deposito's bij kredietinstellingen bestaan uit korte termijn deposito's bij banken met een vaste looptijd. Deze deposito's zijn niet verhandelbaar en er zijn restricties vanwege de vaste looptijd. De reële waarde van deze deposito's is in het algemeen gelijk aan de nominale waarde waarbij rekening is gehouden met de tijds waarde van geld, voor zover materieel.

Beleggingen - Derivaten (activa en verplichtingen)

De als categorie 2 geclassificeerde derivaten bestaan uit rentederivaten (inclusief swaptions), valutaderivaten en aandelerderivaten. Wanneer er geen genoteerde marktprijzen beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van andere waarderingstechnieken zoals een optiewaarderingsmodel of stochastische modellering. De waardering wordt uitgevoerd door een dataleverancier. In de waarderingstechnieken worden alle factoren meegenomen die een marktpartij zou afwegen en worden, voor zover beschikbaar, gebaseerd op waarneembare marktgegevens. De reële waarde van rentederivaten (inclusief swaptions), aandelerderivaten en valutaderivaten vertegenwoordigt een te ontvangen of een aan een derde partij te betalen geschat bedrag op moment van afwikkeling van deze instrumenten. Deze derivaten worden gewaardeerd aan de hand van direct waarneembare prijzen van op de beurs verhandelde derivaten of externe pricing bureaus of, wanneer die niet beschikbaar zijn, met behulp van waarderingmodellen gebaseerd op de netto contante waarde-methode bepaald op basis van de geschatte toekomstige kasstromen. De waarderingmodellen die worden gebruikt zijn waarderingmodellen die standaard zijn in de branche (zoals het Black-Scholes-model) en maken gebruik van actuele marktgegevens. De marktgegevens voor rentederivaten en cross currency rentederivaten bestaan voornamelijk uit de swap curve van de gerelateerde renteperiode en valuta, waar nodig aangepast voor contractuele vergoedingen en marge (indien onderdeel van de contractuele kasstromen van het derivaat). In de regel beperkt Achmea Schadeverzekeringen N.V. het tegenpartijrisico bij derivatencontracten door waar mogelijk zekerheden in contracten op te nemen.

Onderstaande tabellen geven een overzicht van alle activa en verplichtingen die niet zijn gewaardeerd tegen de reële waarde, maar waarvan de reële waarde wordt toegelicht.

ACTIVA EN VERPLICHTINGEN NIET GEWAARDEERD TEGEN DE REËLE WAARDE, WAARVAN DE REËLE WAARDE WORDT TOEGELICHT

	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2018	GENOTEERDE PRIJZEN OP ACTIEVE MARKTEN VOOR VERGELIJKBARE INSTRUMENTEN	BELANGRIJKE OVERIGE WAARNEEMBARE INPUTS	BELANGRIJKE NIET- WAARNEEMBARE INPUTS	REËLE WAARDE OP 31 DECEMBER 2018
		CATEGORIE 1	CATEGORIE 2	CATEGORIE 3	TOTAAL
Activa					
Vorderingen en overlopende activa	1.239		1.239		1.239
Verplichtingen					
Financiële verplichtingen					
Overige schulden	377		377		377

ACTIVA EN VERPLICHTINGEN NIET GEWAARDEERD TEGEN DE REËLE WAARDE, WAARVAN DE REËLE WAARDE WORDT TOEGELICHT

	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2017	GENOTEERDE PRIJZEN OP ACTIEVE MARKTEN VOOR VERGELIJKBARE INSTRUMENTEN	BELANGRIJKE OVERIGE WAARNEEMBARE INPUTS	BELANGRIJKE NIET- WAARNEEMBARE INPUTS	REËLE WAARDE OP 31 DECEMBER 2017
		CATEGORIE 1	CATEGORIE 2	CATEGORIE 3	TOTAAL
Activa					
Vorderingen en overlopende activa	1.123		1.123		1.123
Verplichtingen					
Financiële verplichtingen					
Overige schulden	332	2	330		332

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

GEbruikte Waarderingstechnieken en Waarderingprocessen binnen Achmea voor Waarderingen voor Categorie 2 en 3

Afhankelijk van de specifieke activa en verplichtingen heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. waarderingsrichtlijnen en -procedures opgesteld voor het bepalen van de reële waarde. Voor elk type activa of schuld wordt een samenvatting gegeven van het waarderingsproces, een beschrijving van de gebruikte techniek en de relevante inputs.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden in het algemeen geclassificeerd als categorie 2 vanwege het feit dat de aanpassing op de reële waarde voor tegenpartijrisico te verwaarlozen is in vergelijking met de reële waarde van de nominale kasstromen van deze vorderingen. Indien aanpassing voor tegenpartijrisico niet te verwaarlozen is, worden deze activa geclassificeerd als categorie 3.

De als categorie 2 en 3 geclassificeerde vorderingen en overlopende activa bestaan hoofdzakelijk uit bedragen die op korte termijn te ontvangen zijn in verband met de reguliere bedrijfsactiviteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Deze vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs minus cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. De reële waarde van deze vorderingen wordt bepaald op basis van de contant gemaakte waarde van de verwachte kasstromen, waarbij rekening wordt gehouden met verwachte kredietverliezen. Voor vorderingen die naar verwachting binnen twaalf maanden na balansdatum worden ontvangen is de boekwaarde een redelijke schatting van de reële waarde.

Financiële verplichtingen

Overige schulden, met uitzondering van schuld aan kredietinstellingen, worden geclassificeerd als categorie 2 vanwege het feit dat er geen actieve markt is voor deze financiële instrumenten. Schuld in contanten wordt geclassificeerd als categorie 1. De als categorie 2 geclassificeerde overige schulden bestaan hoofdzakelijk uit rekeningen die op korte termijn verschuldigd zijn in verband met de reguliere bedrijfsactiviteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Deze overige schulden worden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. De reële waarde van deze schulden wordt bepaald op basis van de contant gemaakte waarde van de verwachte kasstromen. Voor overige schulden die naar verwachting binnen twaalf maanden na balansdatum worden afgewikkeld is de boekwaarde een redelijke schatting van de reële waarde.

8. NETTO VERDIENDE PREMIES

UITSPLITSING BRUTO PREMIES

	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Ongevallen	675	686
Motorrijtuigen aansprakelijkheid	653	634
Motorrijtuigen casco	650	601
Transport/luchtvaart aansprakelijkheid	34	33
Brand en andere roerende zaken	880	882
Algemene aansprakelijkheid	251	236
Rechtsbijstand	181	178
Totaal	3.324	3.250

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VAN NETTO VERDIENDE PREMIES

Bruto premies voor Arbeidsongeschiktheidsverzekeringscontracten worden over het algemeen opgenomen in de Winst- en verliesrekening zodra deze verschuldigd zijn. Wanneer de premies worden verwerkt, wordt een verplichting voor toekomstige uitkeringen uit hoofde van verzekeringscontracten opgenomen, zodat de uitkeringen en kosten worden gematcht met opbrengsten en ontvangsten die gedurende de looptijd van de contracten worden verantwoord.

Bruto premies voor Schadeverzekeringen (met uitzondering van arbeidsongeschiktheidsverzekeringscontracten) worden verantwoord op het moment van ingang van het verzekeringscontract voor de gedurende de looptijd van het contract te ontvangen premies. De looptijd is hierbij gelijk gesteld aan de grenzen van het contract, dat wil zeggen de periode waarin Achmea Schadeverzekeringen N.V. niet in staat is om de premies (volledig) aan te passen c.q. de verzekeringsvoorwaarden aan te passen aan het gewijzigde risicoprofiel van de polishouders. Premie voor Schadeverzekeringscontracten wordt over het algemeen verantwoord als verdiend naar rato van de periode van de verstrekte verzekeringsdekking.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

9. BELEGGINGSOPBRENGSTEN

BELEGGINGSOPBRENGSTEN	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten		
Beleggingen - Met waardeveranderingen door de winst- en verliesrekening	2	
Beleggingen - Beschikbaar voor verkoop	78	78
Beleggingskosten	-7	-7
Totaal	73	71
Gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen op financiële activa en derivaten		
Beleggingen - Met waardeveranderingen door de winst- en verliesrekening	3	72
Beleggingen - Beschikbaar voor verkoop	30	47
Totaal	33	119
Bijzondere waardeverminderingen		
Beleggingen - Beschikbaar voor verkoop	-11	-4
Totaal	-11	-4
Valutakoersverschillen ¹	-31	-75
Totaal beleggingsopbrengsten	64	111

^{1.} De Valutakoersverschillen worden middels valutaderivaten voor een belangrijk deel afgedekt. De posities van de valutaderivaten zijn verwerkt onder de Beleggingen. Voor meer informatie omtrent deze afdekking zie toelichting 22 Hedge accounting.

DIRECTE OPBRENGSTEN BELEGGINGEN NAAR SOORT	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Directe opbrengsten naar soort:		
Rente	64	66
Dividenden	16	12
Totaal	80	78

Gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen die voortvloeien uit financiële activa die bij eerste opname zijn aangemerkt als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening' bedroegen voor de beleggingen €3 miljoen (2017: €-1 miljoen).

Een totaal van €-12 miljoen (2017: €5 miljoen) van de ongerealiseerde resultaten uit wijzigingen in de reële waarde heeft betrekking op beleggingen, die zijn gewaardeerd gebruikmakend van een waarderingstechniek. Deze hebben hoofdzakelijk betrekking op niet-genoteerde derivaten en aandelen.

Bijzondere waardeverminderingverliezen op beleggingen geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop' bedroegen in 2018 €11 miljoen (2017: €4 miljoen).

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VAN BELEGGINGSOPBRENGSTEN

De waarderingsgrondslagen voor beleggingsopbrengsten hangen nauw samen met de grondslagen voor beleggingen. Zie hiervoor Toelichting 4.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

10. NETTO LASTEN UIT VERZEKERINGSCONTRACTEN

	(€ MILJOEN)			
	2018		2017	
	BRUTO	HERVERZEKERING	BRUTO	HERVERZEKERING
Uitbetaalde schaden	2.347	79	2.149	63
Mutatie in verzekeringsverplichtingen voor eigen rekening ¹	28	8	135	
Schadebehandelingskosten	208		243	
Verhaal ¹	-185		-186	
Overige mutaties uit hoofde van toegekende winstdelingsrechten	2		2	
Totaal	2.400	87	2.343	63

¹. Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VAN NETTO LASTEN UIT VERZEKERINGSCONTRACTEN

De waarderingsgrondslagen voor netto lasten uit verzekeringscontracten hangen nauw samen met de grondslagen van de Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten en Aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen. Zie hiervoor Toelichting 6.

11. BEDRIJFSKOSTEN

	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Acquisitiekosten	523	488
Overige doorbelaste beheerskosten	321	335
Totaal	844	823

Bedrijfskosten die voldoen aan de definitie van schadebehandelingskosten respectievelijk beleggingskosten worden gepresenteerd als onderdeel van Netto lasten uit verzekeringscontracten respectievelijk Beleggingsopbrengsten.

Acquisitiekosten

Acquisitiekosten bestaan uit kosten die verband houden met het afsluiten van polissen (inclusief aan derden betaalde provisies). Deze kosten worden geactiveerd onder de overlopende activa en gedurende de looptijd afgeschreven ten laste van het resultaat over het boekjaar.

Personeel

Het merendeel van de personeelsleden is in dienst van Achmea Interne Diensten N.V. De met de activiteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V. verband houdende personeelskosten en overige bedrijfskosten worden doorbelast.

Door Achmea Interne Diensten N.V. vindt toerekening van de pensioenlasten plaats aan de onderdelen binnen de Achmea groep. Toerekening vindt plaats op basis van het pensioengevend salaris van de actieve werknemers. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar Toelichting 27 Transacties met verbonden partijen.

Accountantskosten

Op grond van artikel 2: 382a lid 3 van het Burgerlijk Wetboek wordt geen uitsplitsing gegeven van de honoraria van onze externe accountant. Hiervoor wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening van Achmea B.V. Andere controlediensten die door onze externe accountant worden uitgevoerd (anders dan de controle van de statutaire jaarrekening en de controle en review ten behoeve van de jaarrekening van Achmea B.V.) zijn:

- Controle van de Solvency II verslagstaten ten behoeve van De Nederlandsche Bank.
- Controles van externe verantwoordingen ten behoeve van het Verbond van Verzekeraars, het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars en het Belgisch gemeenschappelijk waarborgfonds.
- Rapportages van feitelijke bevindingen inzake externe verantwoordingen ten behoeve van klanten waarmee dat contractueel is overeengekomen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VAN BEDRIJFSKOSTEN

De waarderingsgrondslagen voor bedrijfskosten hangen nauw samen met de grondslagen van gerelateerde balansposten. Hiervoor verwijzen we naar de waarderingsgrondslagen van de gerelateerde balansposten.

OVERIGE TOELICHTINGEN

Overige Balans

12. GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN EN JOINT VENTURES

NAAM VAN DE MAATSCHAPPIJ	STATUTAIRE VESTIGINGS-PLAATS	BESCHRIJVING VAN BEDRIJFS-ACTIVITEITEN	DATUM VAN OVERNAME/INGANGS-DATUM	(€ MILJOEN)					
				% EIGENDOM 2018	% EIGENDOM 2017	NETTO VERMOGENS-WAARDE 2018	NETTO VERMOGENS-WAARDE 2017	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2018	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2017
N.V. Interpolis Onroerend Goed	Tilburg	Vastgoed	1990	33,15%	33,15%	69	72	69	72
Achmea Investment Management Green Bond Fund	Zeist	Beleggen	2018	33,33%		26		26	
						95	72	95	72

Alhoewel Achmea Schadeverzekeringen N.V. 33,15% van de aandelen houdt van N.V. Interpolis Onroerend Goed, oefent Achmea invloed van betekenis uit doordat de overige aandelen in bezit zijn van Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V.

Achmea Investment Management Green Bond Fund is een beleggingsfonds voor gemene rekening van de Achmea groep. Achmea Schadeverzekeringen heeft haar belang eind 2018 verkregen. Het betreft een aandeel in het betreffende fonds, dat op grond van IFRS 10 als deelneming gepresenteerd moet worden. Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. houdt het resterende belang in dit fonds. Achmea Investment Management B.V. beheert het fonds en heeft overheersende zeggenschap.

De boekwaarde van de geassocieerde deelnemingen en joint ventures wordt vastgesteld op basis van de jaarrekeningen van hetzelfde boekjaar van die entiteiten (welke grondslagen voor waardering niet significant afwijken van de grondslagen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. voor zover beschikbaar. Indien die niet beschikbaar is, baseert Achmea Schadeverzekeringen N.V. de boekwaarde op voorlopige, niet-gecontroleerde cijfers, afkomstig van de geassocieerde deelneming of joint venture. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft vastgesteld dat er in het verleden geen materiële verschillen waren tussen die voorlopige, niet-gecontroleerde cijfers en de jaarrekening van de betreffende geassocieerde deelneming of joint venture.

13. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen bestaan uit banktegoeden en bedragen €133 miljoen (2017: €157 miljoen). De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Het liquiditeitenbeheer vindt plaats op groepsniveau van Achmea B.V. Rekening-courantposities in de cashpool van Achmea B.V. die direct opeisbaar zijn vormen een integraal onderdeel van dit liquiditeitenbeheer, en maken derhalve onderdeel uit van de liquide middelen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

WAARDERINGSGRONDSLAG LIQUIDE MIDDELEN

Liquide middelen bestaan uit kas- en banksaldi en direct opvraagbare deposito's en worden tegen reële waarde gewaardeerd.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

14. EIGEN VERMOGEN

De mutaties in het Eigen vermogen worden gespecificeerd in het Geconsolideerd overzicht van het totaal eigen vermogen.

Gestort en opgevraagd kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 5.000 aandelen van elk €454 nominaal. Hiervan zijn 1.500 aandelen geplaatst en volgestort. In 2018 en 2017 zijn er geen mutaties in het gestorte en opgevraagde kapitaal geweest.

Agio

In 2018 hebben zich, evenals in 2017, geen mutaties in de agioreserve voorgedaan.

Herwaarderingsreserve

Op basis van de waarderingsgrondslagen die door Achmea Schadeverzekeringen N.V. worden gebruikt, wordt er een herwaarderingsreserve gevormd. Daarnaast moet Achmea Schadeverzekeringen N.V. op basis van Nederlandse regelgeving een wettelijke reserve aanleggen voor alle positieve ongerealiseerde reële waardemutaties voor activa die niet zijn genoteerd op actieve markten en waarvoor de ongerealiseerde reële waardemutaties zijn opgenomen in de Winst- en verliesrekening. De reserve wordt gevormd door het overboeken van de vereiste bedragen van Overige reserves naar de Herwaarderingsreserve. In 2018 is hiervoor geen (2017: €2 miljoen) overboeking van de Overige reserves naar de Herwaarderingsreserve gedaan.

De totale Herwaarderingsreserve bedraagt €112 miljoen (2017: €185 miljoen) en bevat een negatief bedrag van €24 miljoen (31 december 2017: €12 miljoen) met betrekking tot ongerealiseerde verliezen na aftrek van uitgestelde belastingen op activa gewaardeerd tegen reële waarde. De positieve Herwaarderingsreserve bedraagt derhalve €136 miljoen (31 december 2017: €197 miljoen), welke niet kan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Overige reserves

De overige reserves staan ter beschikking aan de aandeelhouders van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

De resultaatbestemming is opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V., Toelichting 2.8 Voorstel inzake bestemming van het resultaat. Volgens dit voorstel zal er geen dividend worden uitgekeerd aan de houders van aandelen met betrekking tot 2018.

In 2018 heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. tussentijdse uitkeringen gedaan ten laste van de overige reserves van €30 miljoen op 25 juni 2018 en van €42,7 miljoen op 18 oktober 2018 (2017: €48 miljoen).

WAARDERINGSGRONDSLAG EIGEN VERMOGEN

Elk minderheidsbelang in dochtermaatschappijen wordt als een apart onderdeel gepresenteerd binnen het Totaal eigen vermogen en is gelijk aan het minderheidsbelang in het eigen vermogen van de dochtermaatschappij op basis van de waarderingsgrondslagen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

15. OVERIGE VOORZIENINGEN

	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Balans per 1 januari	17	32
Toevoegingen	1	2
Onttrekkingen		-17
Vrijgevallen	-1	
Balans per 31 december	17	17
Langlopend	17	16
Kortlopend		1
Balans per 31 december	17	17

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Onder de overige voorzieningen zijn de verplichtingen opgenomen inzake het Waarborgfonds wettelijke aansprakelijkheid verzekerde motorrijtuigen (2018: €14 miljoen; 2017: €13 miljoen).

BELANGRIJKSTE AANNAMES EN SCHATTINGEN OVERIGE VOORZIENINGEN

Het vaststellen van voorzieningen is een inherent onzeker proces dat schattingen omvat over de omvang en het tijdstip van kasstromen.

WAARDERINGSGRONDSLAG OVERIGE VOORZIENINGEN

Overige voorzieningen worden opgenomen wanneer er een wettelijke of feitelijke verplichting bestaat, die voortkomt uit een eerdere gebeurtenis, het waarschijnlijk is dat een uitstroom van economische voordelen nodig is om de verplichting af te handelen en die betrouwbaar kan worden geschat. Als de voorziening over een periode langer dan een jaar moet worden aangewend, worden de verwachte kasstromen contant gemaakt. Een voorziening voor reorganisatie wordt opgenomen wanneer het management een gedetailleerd en formeel reorganisatieplan heeft goedgekeurd en de reorganisatie voor de balansdatum ofwel is begonnen dan wel dat de belangrijkste kenmerken van het plan aangekondigd zijn aan de betrokken partijen. Er wordt geen voorziening gevormd voor de kosten met betrekking tot de lopende activiteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

16. FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Leningen en opgenomen gelden	43	37
Overige schulden	334	295
	377	332

Leningen en opgenomen gelden

De geamortiseerde kostprijs geeft een redelijke schatting van de reële waarde van de Leningen en opgenomen gelden. De leningen zijn aangegaan door Wagenplan B.V., ter financiering van het leasewagenpark. Hiertoe zijn door Achmea Schadeverzekeringen N.V. en Athlon Car Lease Nederland B.V. garanties gesteld. Voor een beschrijving van deze garanties wordt verwezen naar Toelichting 23 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen.

VERLOOPOVERZICHT LENINGEN EN OPGENOMEN GELDEN

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Balans per 1 januari	37	36
Opgenomen bedragen	6	1
Balans per 31 december	43	37

ANALYSE OP BASIS VAN CONTRACTUELE RESTERENDE TIJD TOT VERVALDATUM

	LENINGEN EN OPGENOMEN GELDEN		TOTAAL 31 DECEMBER 2018	LENINGEN EN OPGENOMEN GELDEN		TOTAAL 31 DECEMBER 2017
	RENTE	RENTE		RENTE	RENTE	
Minder dan 3 maanden				1		1
3-12 maanden	2		2	7		7
1-5 jaar				29		29
Langer dan 5 jaar	41		41			
	43		43	37		37

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Overige schulden

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Verplichtingen uit directe verzekeringen		
Polishouders	96	93
Tussenpersonen	34	35
Vooruitontvangen premies	4	3
Schulden aan kredietinstellingen		2
Herverzekeringsverplichtingen	10	1
Schulden aan groepsmaatschappijen	40	32
Belastingen en sociale verzekeringspremies	47	46
Overlopende verplichtingen	68	55
Overige	35	28
Balans per 31 december	334	295

De Overige schulden worden naar verwachting binnen twaalf maanden na balansdatum afgewikkeld. Voor Overige schulden die naar verwachting binnen twaalf maanden na balansdatum worden afgewikkeld, is de boekwaarde een redelijke benadering van de reële waarde. Voor een overzicht van de Schulden aan groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de Toelichting 27 Transacties met verbonden partijen.

BELANGRIJKSTE AANNAMES EN SCHATTINGEN BIJ DE BEPALINGEN VAN DE REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

Bij afwezigheid van een (actieve) markt wordt de reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële verplichtingen geschat op basis van de contante waarde of andere waarderingstechnieken. Voor een gedetailleerde beschrijving van de gebruikte methodes wordt verwezen naar Toelichting 7 Reële waarde hiërarchie. Waarderingstechnieken zijn van nature subjectief van aard en kunnen een significante impact hebben op de bepaling van de reële waarden voor bepaalde financiële verplichtingen. Waarderingstechnieken bevatten verschillende aannames voor de prijsbepalende factoren. De toepassing van verschillende waarderingstechnieken en aannames kunnen effect hebben op de reële waarde.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VAN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

Leningen en opgenomen gelden

Leningen en opgenomen gelden worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde. Voor de vervolgwaaarding worden de Leningen en opgenomen gelden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Leningen en opgenomen gelden heeft betrekking op alle leningen van externe partijen aan Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Overige schulden

Overige schulden worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde. Voor de vervolgwaaarding worden de overige schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

17. LATENTE BELASTINGVERPLICHTINGEN

De mutaties in de latente belastingverplichtingen gedurende het boekjaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

LATENTE BELASTINGVERPLICHTINGEN

	(€ MILJOEN)				
	BALANS PER 1 JANUARI 2018	OPGENOMEN IN RESULTAAT	OPGENOMEN IN EIGEN VERMOGEN	OVERIGE MUTATIES	BALANS PER 31 DECEMBER 2018
Beleggingen	57	6	-24		39
Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten	95	-8		-27	60
Tariefswijzigingen		-12	-5		-17
	152	-14	-29	-27	82
Omvat:					
Latente belastingverplichtingen					82

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

LATENTE BELASTINGVERPLICHTINGEN

	BALANS PER 1 JANUARI 2017	OPGENOMEN IN RESULTAAT	OPGENOMEN IN EIGEN VERMOGEN	OVERIGE MUTATIES	(€ MILJOEN) BALANS PER 31 DECEMBER 2017
Beleggingen	70	-13			57
Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten	124	-29			95
	194	-42			152
Omvat:					
Latente belastingverplichtingen					152

Medio december 2018 is door het Nederlandse parlement het besluit genomen om de vennootschapsbelastingtarieven gefaseerd te verlagen van 25,0% naar 20,5% in 2021. Door Achmea Schadeverzekeringen N.V. is een inschatting gemaakt van de impact van deze tariefswijzigingen op de latente belastingposities. Hierbij zijn verwachte toekomstige realisaties aan specifieke boekjaren toegerekend. De tariefswijziging leidt tot een bate in het resultaat van €12 miljoen en een toevoeging in het eigen vermogen van €5 miljoen. Deze inschattingswijziging heeft met name betrekking op het verschil tussen de commerciële en fiscale boekwaarden van de beleggingen en verzekeringstechnische voorzieningen. De gebruikte belastingtarieven voor het berekenen van de Latente belastingverplichtingen in 2017 bedragen 25%.

Een bedrag van €27 miljoen (2017: nihil) opgenomen onder de overige mutaties heeft betrekking op gewijzigde fiscale waardering van de langlopende verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten inzake WIA en WAO. Dit betreft een verschuiving tussen de latente en acute belastingpositie.

Een bedrag van €44 miljoen (2017: €95 miljoen) binnen Latente belastingverplichtingen wordt naar verwachting grotendeels over meer dan twaalf maanden na balansdatum afgewikkeld.

De Latente belastingverplichtingen betreffen schulden aan Achmea B.V., aangezien Achmea B.V. aan het hoofd van de fiscale eenheid staat.

BELANGRIJKSTE AANNAMES EN SCHATTINGEN BIJ DE BEPALING VAN DE BELASTINGLATENTIES

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor het fiscale voordeel met betrekking tot aftrekbare tijdelijke verschillen, voorwaartse compensatie van nog niet gebruikte fiscale verliezen en voorwaartse compensatie van fiscaal nog niet gebruikte aftrekposten wanneer het, naar het oordeel van het management, waarschijnlijk is dat Achmea Schadeverzekeringen N.V. deze fiscale voordelen zal verkrijgen. Een inschattingswijziging kan een groot effect hebben op de waarde van een belastinglatentie. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft bij de bepaling van de belastingpositie haar inschatting van de hieraan verbonden uitstroom van middelen opgenomen. Bovendien neemt het management fiscale planningsstrategieën in overweging die de kans dat de belastingvorderingen worden gerealiseerd, vergroten.

WAARDERINGSGRONDSLAG LATENTE BELASTINGVORDERINGEN EN VERPLICHTINGEN

Latente belastingen worden berekend op basis van de 'verplichtingen' methode voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde voor financiële verslaggevingsdoeleinden van activa en verplichtingen en de fiscale boekwaarde van deze activa en verplichtingen. De hoogte van de latente belastingvordering wordt berekend op basis van de verwachte manier van realiseren of afwikkelen van de boekwaarde van activa en verplichtingen. Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee ongebruikte fiscale verliezen en aftrekposten kunnen worden verrekend. Latente belastingvorderingen worden verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het betreffende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Overige winst- en verliesrekening

18. OVERIGE OPBRENGSTEN

	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Wagenplan B.V.	4	5
Opbrengst uit verkooptransacties		13
Kostenvergoedingen pooling en captives	1	5
Overige baten	3	4
Totaal	8	27

De Overige opbrengsten van Wagenplan B.V. betreft het bruto resultaat uit deelneming, zijnde de saldering van de opbrengsten van €38 miljoen (2017: €48 miljoen) en de lasten van €34 miljoen (2017: €43 miljoen).

De opbrengst uit verkooptransacties in 2017 ter hoogte van €13 miljoen heeft betrekking op de verkoop van zelf ontwikkelde klantenbestanden.

OVERIGE OPBRENGSTEN

Er zijn twee categorieën overige opbrengsten te onderscheiden. Ten eerste opbrengsten uit een eenmalige prestatie die wordt verantwoord in de periode waarin de prestatie is geleverd. Ten tweede opbrengsten uit doorlopende dienstverlening in een periode. Indien het resultaat van een dergelijke transactie op betrouwbare wijze kan worden geschat, worden de opbrengsten met betrekking tot die transactie naar rato van de verrichte prestaties verantwoord. Het resultaat van een transactie kan op een betrouwbare wijze worden geschat wanneer de omvang van de opbrengsten betrouwbaar kan worden gemeten, de economische voordelen naar alle waarschijnlijkheid naar Achmea Schadeverzekeringen N.V. zullen vloeien, de mate van afronding van de transactie aan het einde van het boekjaar betrouwbaar kan worden gemeten en de voor de transactie gemaakte kosten en de kosten voor afronding van de transactie betrouwbaar kunnen worden gemeten. Indien het resultaat van een transactie waarbij doorlopende diensten worden verricht niet op een betrouwbare wijze kan worden geschat, worden alleen opbrengsten verantwoord tot het bedrag van de gemaakte kosten die worden terugverdiend ("zero profit-methode"). Opbrengsten worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de vergoeding die is ontvangen of waarop recht is verkregen.

De opbrengsten worden verantwoord op basis van de voortgang, waarbij de voortgang afhankelijk is van de aard van de overeenkomst. Indien een overeenkomst hoofdzakelijk betrekking heeft op het verlenen van diensten, worden de opbrengsten verantwoord naar de mate waarin de diensten tot een bepaalde datum zijn geleverd als percentage van de totaal te leveren diensten. Indien de dienst een bepaald aantal handelingen omvat binnen een specifieke periode, worden de opbrengsten lineair verantwoord.

Voor de verantwoording van Netto valutakoersverschillen wordt verwezen naar hoofdstuk 1.H. Verslaggevingsraamwerk.

19. OVERIGE LASTEN

	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Doorbelaste holdingkosten	15	20
Bijzondere waardeverminderingkosten op debiteuren	2	5
Overige lasten	4	5
Totaal	21	30

Zowel reorganisatielasten (2018: €15 miljoen; 2017: €3 miljoen) als lasten met betrekking tot het kapitaalmanagement van Achmea B.V. (2018: nihil; 2017: €17 miljoen) worden toegerekend aan de Overige lasten. Voor meer informatie wordt verwezen naar Toelichting 27 Transacties met verbonden partijen. Vanaf 2018 worden lasten met betrekking tot het kapitaalmanagement niet meer doorbelast.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

20. VENNOOTSCHAPSBELASTING

RECONCILIATIE EFFECTIEF BELASTINGTARIEF

(€ MILJOEN)

	2018	2017
Resultaat voor belastingen	90	126
Tariefvennootschapsbelasting	25,0%	25,0%
Vennootschapsbelasting waarop het tarief van de vennootschapsbelasting is toegepast	23	32
Belasting effect op:		
Tariefswijzigingen	-12	
Deelnemingsvrijstelling	-2	-2
Overige mutaties	3	2
Effectieve belastingdruk	12	32

Medio december 2018 is door het Nederlandse parlement het besluit genomen om de vennootschapsbelastingtarieven gefaseerd te verlagen van 25,0% naar 20,5% in 2021. Door Achmea Schadeverzekeringen N.V. is een inschatting gemaakt van de impact van deze tariefswijzigingen op de latente belastingposities. Hierbij zijn verwachte toekomstige realisaties aan specifieke boekjaren toegerekend. De tariefswijziging leidt tot een bate in het resultaat van €12 miljoen.

De effectieve belastingdruk in 2018 bedroeg 12,3% (2017: 24,7%).

UITSPLITSING ACUTE EN LATENTE VENNOOTSCHAPSBELASTING

(€ MILJOEN)

	2018	2017
Acute belastinglasten		
Huidig boekjaar	26	74
	26	74
Latente belastinglasten		
Herkomst en afwikkeling van tijdelijke verschillen	-2	-42
Tariefswijziging	-12	
Totale vennootschapsbelasting in de Winst- en verliesrekening	12	32

WAARDERINGSGRONDSLAG VENNOOTSCHAPSBELASTING

Vennootschapsbelasting op de winst of het verlies voor het boekjaar bestaat uit huidige en latente belastingen. Vennootschapsbelasting wordt opgenomen in de Winst- en verliesrekening tenzij deze betrekking heeft op posten opgenomen onder Totaal eigen vermogen, in welk geval deze posten netto (na belasting) worden opgenomen onder Totaal eigen vermogen. Verwachte te ontvangen/betalen belastingen worden gebaseerd op de belastbare winst of verlies voor het boekjaar op basis van de op de balansdatum vastgestelde of substantieel vastgestelde belastingtarieven, evenals op eventuele aanpassingen in de te ontvangen of verschuldigde vennootschapsbelasting over voorgaande jaren. Bij de berekening van de actuele vennootschapsbelastingpositie is rekening gehouden met onzekerheden over inbaarheid. De belastingpositie wordt berekend op het niveau van de juridische entiteit. De afrekening vindt plaats binnen de fiscale eenheid. De acute vordering of schuld wordt verantwoord als vordering of schuld inzake vennootschapsbelasting. De fiscale positie wordt berekend als ware de vennootschap zelfstandig belastingplichtig.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

21. NETTO OVERIG TOTAALRESULTAAT

	2018			2017		
	OVERIG TOTAAL- RESULTAAT VOOR BELASTING	VENNOOT- SCHAPS- BELASTING	NETTO OVERIG TOTAAL- RESULTAAT	OVERIG TOTAAL- RESULTAAT VOOR BELASTING	VENNOOTSCHAPS- BELASTING	NETTO OVERIG TOTAAL- RESULTAAT
Ongerealiseerde waardeveranderingen bij financiële instrumenten geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop'	-84	25	-59	51	-13	38
Waardeveranderingen uit financiële instrumenten 'Beschikbaar voor verkoop' gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening bij verkoop	-29	7	-22	-54	14	-40
Bijzondere waardevermindering financiële instrumenten 'Beschikbaar voor verkoop' gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening bij verkoop	11	-3	8	4	-1	3
Totaal Overig totaalresultaat	-102	29	-73	1		1

Overige toelichtingen

22. HEDGE ACCOUNTING

Achmea Schadeverzekeringen N.V. past reële waarde hedge accounting toe voor de portefeuilles die blootgesteld zijn aan valutarisico. Reële waarde hedge accounting houdt in dat de reële waarde mutaties van het hedging instrument en de bewegingen van de reële waarde van de afgedekte positie die toe te schrijven zijn aan de afdekking van de risico's, worden opgenomen in de Winst- en verliesrekening.

Valutaderivaten worden gebruikt als afdekkingsinstrumenten. De reële waarde van de valutaderivaten aangewezen als afdekkingsinstrument voor de toepassing van fair value hedge accounting per 31 december 2018 bedroeg €-2 miljoen (31 december 2017: €2 miljoen). De reële waarde van de valutacontracten wijzigt met de veranderingen in de wisselkoers, die correspondeert met de reële waardeveranderingen gerelateerd aan valutakoersverschillen van een belegging in vreemde valuta. Nettoresultaat. Daarnaast heeft een wijziging van de forward premie impact op de waardontwikkeling van het derivaat, waarbij dit deel van de waardeontwikkeling niet in de hedge accounting wordt betrokken. De veranderingen in de reële waarde van de beleggingen toe te rekenen aan het afgedekte risico bedroegen €-8 miljoen (2017: €20 miljoen) en veranderingen in de reële waarde van de gerelateerde derivaten bedroegen €15 miljoen (2017: €-16 miljoen), inclusief waardewijzigingen als gevolg van wijzigingen in de forward premie.

WAARDERINGSGRONDSLAG HEDGE ACCOUNTING

Achmea Schadeverzekeringen N.V. past 'reële waarde hedge accounting' toe voor bepaalde beleggingsportefeuilles. Wanneer Achmea Schadeverzekeringen N.V. 'Reële waarde hedge accounting' toepast wordt een reële waardeverandering van de afgedekte positie in de Winst- en verliesrekening verantwoord die samenhangt met het afgedekte risico. Achmea Schadeverzekeringen N.V. beoordeelt de effectiviteit van de hedgerelatie op elk rapportagemoment. De hedgerelatie wordt verbroken wanneer de effectiviteit buiten de bandbreedte van 80%-125% valt of wanneer de hedge wordt beëindigd of ingetrokken. Wanneer de hedgerelatie is beëindigd schrijft Achmea Schadeverzekeringen N.V. de hieraan gerelateerde reële waardeaanpassing af over de resterende looptijd van de afgedekte positie. Reële waardeveranderingen als gevolg van ineffectiviteit van de hedgerelatie worden verantwoord in de Winst- en verliesrekening. Bedragen die zijn verantwoord in het Totaal eigen vermogen worden overgeboekt naar de Winst- en verliesrekening in dezelfde perioden waarin de afgedekte positie worden verantwoord in het Nettoresultaat.

23. NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Gerechtelijke procedures

Achmea Schadeverzekeringen N.V. en de maatschappijen die deel uitmaken van Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn betrokken in gerechtelijke en arbitrageprocedures. Deze procedures hebben betrekking op claims die ingediend zijn door en tegen deze maatschappijen, voortvloeiend uit reguliere bedrijfsactiviteiten als verzekeraar, belegger en belastingbetaler. Alhoewel het niet mogelijk is om de uitkomst van lopende of komende gerechtelijke procedures te voorspellen of te bepalen, is het bestuur van mening dat het niet waarschijnlijk is dat de uitkomst van de procedures een materieel negatief effect zullen hebben op de financiële positie van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Voorwaardelijke verplichtingen

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft garanties afgegeven voor een bedrag van €46 miljoen (2017: €47 miljoen).

De hier vermelde garanties bevatten voor een bedrag van €14 miljoen (2017: €15 miljoen) garanties die zijn afgegeven aan de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorisme-schaden N.V. Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. is een maatschappij waarbinnen de deelnemende verzekeringsmaatschappijen de claims en risico's met betrekking tot terrorisme in een pool hebben gebundeld.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft zich garant gesteld voor twee door Wagenplan B.V. afgesloten faciliteiten. Het betreft een leasefaciliteit van €60 miljoen afgesloten met ABN AMRO Lease N.V. en een overdraft faciliteit van €4 miljoen afgesloten met ABN AMRO Bank N.V. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft zich voor 50% van de verplichtingen van Wagenplan B.V. onder deze faciliteiten garant gesteld jegens ABN AMRO Lease N.V. (tot een bedrag van maximaal €30 miljoen) en jegens ABN AMRO Bank N.V. (tot een bedrag van maximaal €2 miljoen). Wagenplan B.V. is een joint venture van Achmea Schadeverzekeringen N.V. en Athlon Car Lease Nederland B.V.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft Vereniging Achmea en Coöperatieve Rabobank U.A., in hun hoedanigheid van aandeelhouder van de moedermaatschappij (Achmea B.V.) van Achmea Schadeverzekeringen N.V., vrijwaring verleend voor de door hen te lijden schade als gevolg van door de Australische toezichthouder in voorkomend geval op te leggen aanvullende verplichtingen (of boetes) met betrekking tot de activiteiten van de Australische branche van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Naar verwachting zullen er geen materiële verliezen zijn met betrekking tot deze vrijwaring. Vanwege de aard van de vrijwaring is deze niet te kwantificeren.

Niet in de balans opgenomen contractuele verplichtingen

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft verplichtingen uit hoofde van onherroepelijke faciliteiten voor een bedrag van €238 miljoen (2017: €55 miljoen).

Achmea Schadeverzekeringen N.V. kent ultimo boekjaar 2018 voorwaardelijke verplichtingen in verband met aan klanten toegezegde kredieten die onderdeel zijn van bouwdepotovereenkomsten. Indien de klanten voldoen aan de voorwaarden, heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. de verplichtingen om €6 miljoen (2017: €7 miljoen) aan kredieten te verstrekken.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. verstrekt hypothecaire leningen voor eigen rekening. In deze hoedanigheid kent zij onherroepelijke faciliteiten die voortvloeien uit de verstrekte offertes voor hypothecaire leningen. Indien de klanten de offertes accepteren heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. de verplichting om €71 miljoen (2017: €33 miljoen) aan hypothecaire leningen te verstrekken.

De overige verplichtingen bestaan uit investeringsverplichtingen uit hoofde van beleggingen inzake nog niet opgevraagde beleggingsschulden in onder andere, private equity, vastgoedfondsen en infrastructurele beleggingsfondsen.

Fiscale eenheid

De vennootschap maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting van Achmea B.V. en is uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van de fiscale eenheid als geheel.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

24. KREDIETKWALITEIT FINANCIËLE ACTIVA EN TOELICHTING UITSTEL IFRS 9

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kredietkwaliteit van de financiële activa door informatie te geven over de hoogte van de (externe) rating. Tevens is aangegeven voor welk deel van de financiële activa geen (externe) rating beschikbaar is.

EXTERNE CREDIT RATING ACTIVA

	(€ MILJOEN)							
31 DECEMBER 2018	AAA STAATS-OBLIGATIES	AAA	AA	A	BBB	ONDER BBB	GEEN RATING	TOTAAL
Beleggingen								
Vastrentende beleggingen ¹	1.531	468	901	1.011	1.055	65	693	5.724
Derivaten			3	1	2	1	6	13
Aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen			93	119			7	219
Vorderingen en overlopende activa							1.239	1.239
Liquide middelen			24	107			2	133
31 DECEMBER 2017	AAA STAATS-OBLIGATIES	AAA	AA	A	BBB	ONDER BBB	GEEN RATING	TOTAAL
Beleggingen								
Vastrentende beleggingen ¹	1.572	464	890	1.113	1.018	73	607	5.737
Derivaten		1		2	2	2	14	21
Aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen			11	117		1	82	211
Vorderingen en overlopende activa							1.123	1.123
Liquide middelen			40	115			2	157

^{1.} Vastrentende beleggingen zonder rating hebben voor €555 miljoen (2017: €519 miljoen) betrekking op hypotheeklen die met NHG zijn verstrekt.

De tabellen hierboven bevatten de rating van het financiële instrument. Verschillende externe ratingbureaus worden gebruikt om de rating van deze financiële instrumenten te bepalen. In lijn met het interne beleid van Achmea Schadeverzekeringen N.V. voor het monitoren van marktrisico's, worden deze ratings vertaald naar de S&P-taxonomieën. Als er meerdere ratings beschikbaar zijn voor hetzelfde financiële instrument, wordt de tweede beste beoordeling gebruikt. Als een instrument geen externe rating heeft, wordt de rating van de uitgevende partij beschouwd als een passende rating van de financiële instrumenten. Als het instrument echter door een derde partij wordt gegarandeerd of als de uitgevende partij zelf geen rating heeft, wordt de rating van de partij die het financiële instrument waarborgt, gebruikt. In alle andere gevallen zijn de instrumenten in de bovenstaande tabellen opgenomen als geen rating beoordeeld.

Financiële activa met betalingsachterstanden of waarop bijzondere waardevermindering is toegepast.

Er zijn geen afwaarderingen op vastrentende waarden geweest in 2018. In 2017 bedroeg de boekwaarde na bijzondere waardevermindering van afgewaardeerde vastrentende waarden €2 miljoen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van activa en verplichtingen waarop verrekening, afdwingbare Master Netting Agreements (verrekeningsovereenkomsten) en vergelijkbare overeenkomsten van toepassing zijn.

FINANCIËLE ACTIVA WAAR VERREKENING OP VAN TOEPASSING IS, AFDWINGBARE MASTER NETTING OVEREENKOMSTEN EN VERGELIJKBARE OVEREENKOMSTEN

	(€ MILJOEN)						
	BRUTO BEDRAGEN VAN OPGENOMEN FINANCIËLE ACTIVA	BRUTO BEDRAGEN VAN OPGENOMEN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	SALDO VAN IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN	ONTVANGEN ZEKERHEDEN IN DE VORM VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN	ONTVANGEN CONTANTE ZEKERHEDEN (EXCLUSIEF OVERSCHOT AAN ZEKERHEDEN)		NETTO BEDRAG
31 DECEMBER 2018							
Derivaten actief	6						
Derivatenverplichtingen		15					
Saldo			-9	-10	-1		2
Liquide middelen	1.259	1.217					
Schulden aan kredietinstellingen							
Saldo			42				42

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

FINANCIËLE ACTIVA WAAR VERREKENING OP VAN TOEPASSING IS, AFDWINGBARE MASTER NETTING OVEREENKOMSTEN EN VERGELIJKBARE OVEREENKOMSTEN

(€ MILJOEN)

	BRUTO BEDRAGEN VAN OPGENOMEN FINANCIËLE ACTIVA	BRUTO BEDRAGEN VAN OPGENOMEN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	SALDO VAN IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VEPRICHTINGEN	ONTVANGEN ZEKERHEDEN IN DE VORM VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN	ONTVANGEN CONTANTE ZEKERHEDEN (EXCLUSIEF OVERSCHOT AAN ZEKERHEDEN)	NETTO BEDRAG
31 DECEMBER 2017						
Derivaten actief	21					
Derivatenverplichtingen		8				
Saldo			13	-2	5	10
Liquide middelen	893	830				
Schulden aan kredietinstellingen	416	418				
Saldo			61			61

Toelichtingen in het kader van uitstel IFRS 9

IFRS 9 is per 1 januari 2018 in werking getreden. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft op peildatum 31 december 2015 beoordeeld of zij in aanmerking komt voor uitstel van IFRS 9. Het toepassen van de deferral benadering is mogelijk wanneer de verzekering gerelateerde verplichtingen ten opzichte van de totale verplichtingen groter zijn dan 90% of wanneer deze tussen de 80% en 90% zijn en kan worden aangetoond dat er geen significante niet-verzekering gerelateerde activiteiten zijn. De uitkomst van deze beoordeling was dat de verzekering gerelateerde verplichtingen ten opzichte van de totale verplichtingen groter zijn dan 90%. Achmea Schadeverzekeringen N.V. kan daarom uitstel van IFRS 9 toepassen. Achmea Schadeverzekeringen N.V. maakt gebruik van deze optie.

Na de initiële beoordeling op peildatum 31 december 2015 moet Achmea Schadeverzekeringen N.V. bij een significante wijziging in haar activiteiten beoordelen of zij nog in aanmerking komt voor uitstel van IFRS 9. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft triggers voor significante wijzigingen gedefinieerd en voert een toets uit wanneer deze zich voordoen. Deze triggers hebben betrekking op het afstoten van bedrijfsonderdelen die vallen binnen de definitie van beëindigde bedrijfsactiviteit, aankoop van materiële bedrijfsonderdelen, en significante mutaties van de totale verplichtingen. Er zijn in 2018 geen significante wijzigingen in de activiteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V., conclusie is dan ook dat Achmea Schadeverzekeringen N.V. nog steeds in aanmerking komt voor een tijdelijke vrijstelling van IFRS 9 en van deze mogelijkheid gebruik zal blijven maken.

Als gevolg van het feit dat Achmea Schadeverzekeringen N.V. de invoering van IFRS 9 heeft uitgesteld moet additionele informatie worden opgenomen over de kasstroomkarakteristieken van financiële instrumenten en, voor die financiële instrumenten waarvan de contractuele kasstromen bestaan uit aflossingen van de hoofdsom en interestbetalingen, informatie over de kredietkwaliteit. Deze informatie is opgenomen in de tabellen op volgende pagina.

In de eerste tabel op de volgende pagina is voor alle financiële activa informatie opgenomen over de kasstroomkarakteristieken. Achmea Schadeverzekeringen N.V. is momenteel bezig met de invulling van de beginselen in IFRS 9, waaronder de invulling van het business model. Vooruitlopend op een definitieve invulling van de business model zijn beleggingen ten bedrage van € 281 miljoen, waarvan € 176 miljoen betrekking heeft op beleggingen in vastrentende waarden, in de tabel op de volgende pagina opgenomen onder de kolom Overige (niet SPPI, inclusief aangehouden voor handelsdoeleinden dan wel beheerd op een reële waarde basis). Deze beleggingen werden onder IAS 39 geïnclassificeerd als Available for sale. De opname van deze financiële instrumenten onder de kolom Overige is het gevolg van het feit dat deze beleggingen naar verwachting zullen vallen onder de categorie 'Beheerd op een reële waarde basis'. Voor deze beleggingen is geen SPPI test noodzakelijk onder IFRS 9 en als gevolg daarvan heeft Achmea er voor gekozen (nog) geen SPPI-test op te zetten voor deze financiële instrumenten. De definitieve invulling van het business model onder IFRS 9 moet nog plaatsvinden, hetgeen kan betekenen dat deze instrumenten in toekomst wel zullen worden betrokken in de SPPI-test.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

KASSTROOMKARAKTERISTIEKEN FINANCIËLE ACTIVA BINNEN SCOPE IFRS 9

(€ MILJOEN)

	FINANCIËLE ACTIVA MET CONTRACTUELE KASSTROMEN BESTAANDE UIT HOOFDSOM- EN INTERESTBETALINGEN (SPPI), EXCL. AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN DAN WEL BEHEERD OP EEN REËLE WAARDE BASIS)			OVERIGE (NIET SPPI), INCL. AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN DAN WEL BEHEERD OP EEN REËLE WAARDE BASIS)			BOEK- WAARDE PER 31 DECEMBER 2018 ¹	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2018	MUTATIES REËLE WAARDE IN 2018
	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2018	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2018	MUTATIES REËLE WAARDE IN 2018	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2018	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2018	MUTATIES REËLE WAARDE IN 2018			
Beleggingen									
Aandelen en soortgelijke beleggingen				569	569	-46	569	569	-46
Vastrentende beleggingen	5.468	5.468	-84	256	256	-14	5.724	5.724	-98
Derivaten				13	13	7	13	13	7
Vorderingen en overlopende activa	13	13					13	13	
Liquide middelen	133	133					133	133	

^{1.} In de tabel zijn alleen de financiële instrumenten opgenomen die naar verwachting onder IFRS 9 zullen vallen. Een aantal financiële instrumenten zal naar verwachting onder IFRS 17 als onderdeel van de waardering van de verzekeringsverplichting worden opgenomen. Hierdoor wijkt de boekwaarde af van de bedragen zoals opgenomen in Toelichting 4 Beleggingen en Toelichting 5 Vorderingen en overlopende activa. Dit betreft bijvoorbeeld premiedebiteuren en vorderingen op verzekeraars uit hoofde van regres.

In de tabel op de volgende pagina is de kredietkwaliteit van alle instrumenten die voldoen aan de SPPI-test opgenomen. In de laatste kolom is per categorie financiële activa het bedrag aangegeven van financiële instrumenten waarvoor er geen sprake is van een laag kredietrisico. Dit is door Achmea Schadeverzekeringen N.V. vooralsnog gedefinieerd als instrumenten met een rating lager dan 'below investment grade'. Deze beleggingen zijn vooralsnog opgenomen onder "Financiële activa die geen laag kredietrisico hebben".

Voor financiële instrumenten opgenomen onder Beleggingen met 'geen rating' moet de invulling van laag kredietrisico nog plaatsvinden en zijn in onderstaande tabel vooralsnog opgenomen onder "Financiële activa die geen laag kredietrisico hebben". Voor een bedrag van €664 miljoen gaat het om hypothecaire vorderingen waarvoor het de verwachting is dat geen gebruik zal worden gemaakt van de toegestane versimpeling voor het bepalen of er sprake is geweest van een significante verslechtering in kredietkwaliteit. Tevens zijn in de tabel hieronder Vorderingen opgenomen in de kolom 'Financiële activa die geen laag kredietrisico hebben', omdat Achmea voornemens is om bij de toepassing van IFRS 9 de zogenaamde versimpelde methodiek voor het bepalen van kredietverliezen te gaan toepassen. Hierbij worden verwachte kredietverliezen over de gehele looptijd van een instrument berekend waardoor het niet noodzakelijk is om vast te stellen of er sprake is geweest van een significant verslechtering in kredietkwaliteit.

FINANCIËLE ACTIVA MET CONTRACTUELE KASSTROMEN BESTAANDE UIT HOOFDSOM- EN INTERESTBETALINGEN (SPPI), EXCL. AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN DAN WEL BEHEERD OP EEN REËLE WAARDE BASIS

31 DECEMBER 2018	AAA STAATS- OBLI- GATIES	AAA	AA	A	BBB	ONDER BBB	GEEN RATING	BOEK- WAARDE SPPI ACTIVA TOTAAL	ACTIVA WELKE GEEN LAAG KREDIETRISICO HEBBEN	
									TOTAAL REËLE WAARDE	TOTAAL BOEK- WAARDE
Beleggingen										
Vastrentende beleggingen	1.531	466	882	961	963		665	5.468	665	665
Vorderingen en overlopende activa							13	13	13	13
Liquide middelen			24	107			2	133	2	2

25. OVERDRACHT VAN FINANCIËLE ACTIVA EN ZEKERHEDEN

Achmea Schadeverzekeringen N.V. draagt financiële activa over wanneer Achmea Schadeverzekeringen N.V. contractuele rechten overdraagt om kasstromen van financiële activa te ontvangen of wanneer Achmea Schadeverzekeringen N.V. de contractuele rechten behoudt om de kasstromen van het overgedragen financieel actief te ontvangen, maar een contractuele verplichting aangaat om de ontvangen kasstromen aan één of meer derden te betalen. Bij Achmea Schadeverzekeringen N.V. worden de volgende transacties in het kader van overdracht van rechten (activa en zekerheden) onderscheiden:

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

- overgedragen financiële activa die niet in zijn geheel van de balans worden gehaald in geval van securities lending. Bij deze transacties draagt Achmea Schadeverzekeringen N.V. juridisch (maar niet economisch) activa over en ontvangt onderpand in de vorm van beleggingen dan wel liquide middelen. De overgedragen activa blijven in de balans opgenomen;
- overgedragen financiële activa die in hun geheel van de balans worden gehaald en waarbij Achmea Schadeverzekeringen N.V. geen verdere betrokkenheid heeft (normale verkoop); en
- verkregen c.q. verstrekt onderpand in geval derivatentransacties. Verkregen onderpand in de vorm van liquide middelen wordt in de balans opgenomen onder gelijktijdige opname van een verplichting tot terugbetaling in de balans. Verkregen onderpand in de vorm van liquide middelen wordt normaal gesproken belegd in vooraf aangewezen hoge kwaliteit, liquide beleggingen. Verstrekt onderpand in de vorm van liquide middelen wordt niet langer opgenomen in de balans. Voor recht op terug ontvangen van het onderpand wordt een vordering in de balans opgenomen. Het verkregen onderpand in de vorm van beleggingen wordt niet in de balans opgenomen, verstrekt onderpand in de vorm van beleggingen blijft in de balans opgenomen.

De volgende toelichtingen geven nadere details over de overgedragen financiële activa die niet (in zijn geheel) van de balans worden gehaald en toelichtingen over onderpand die als zekerheid wordt verkregen c.q. verstrekt.

SECURITIES LENDING ACTIVITEITEN

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Boekwaarde uitgeleende beleggingen in de balans	642	534
Reële waarde ontvangen onderpand niet in de balans opgenomen	668	567
Netto positie	-26	-33

Achmea Schadeverzekeringen N.V. leent obligaties uit en ontvang hiervoor een vergoeding (ook wel securities lending genoemd). Het proces van securities lending wordt gefaciliteerd door een lending agent die tegen een vergoeding bemiddelt tussen Achmea Schadeverzekeringen N.V. en de inlener. Bij securities lending gaat het juridische eigendom over naar de inlener, maar blijft het economisch eigendom bij Achmea Schadeverzekeringen N.V. De uitgeleende effecten blijven daarom opgenomen in de balans.

Tot zekerheid van nakoming van de verplichting tot retournering van de geleende effecten door de inlener stort deze onderpand (collateral) in de vorm van andere hoogwaardige en liquide effecten. De waarde en collateral vaststelling vindt dagelijks plaats. Het onderpand kan bestaan uit obligaties of aandelen. Dit onderpand wordt juridisch eigendom van Achmea Schadeverzekeringen N.V., maar de inlener blijft economisch eigenaar. Het onderpand is derhalve niet in de balans opgenomen. De waarde van het onderpand is minimaal 2-7% hoger (zogenaamde 'haircut') dan de waarde van de uitgeleende stukken. Bij collateral in de vorm van aandelen vraagt Achmea Schadeverzekeringen N.V., gezien de hogere volatiliteit van de waarde van de aandelen, een hogere haircut. Op het moment dat een inlener in gebreke blijft bij het retourneren van geleende stukken, zal de lending agent het onderpand liquideren en vervolgens dezelfde stukken aankopen die Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft uitgeleend en aan ons leveren. Een eventueel verlies is niet voor rekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Mocht de lending agent niet in staat zijn om dezelfde stukken terug te leveren, dan krijgt Achmea Schadeverzekeringen N.V. de marktwaarde van de uitgeleende stukken vergoed. Het ontvangen onderpand is niet vrij verkoopbaar en kan niet als onderpand dienen bij andere transacties.

Onderpand beleggingen in het kader van derivatencontracten

ONTVANGEN C.Q. GESTORT ONDERPAND BELEGGINGEN IN HET KADER VAN DERIVATENTRANSACTIES

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Netto positie activa en verplichtingen derivaten	-2	13
Waarvan gedekt door effecten	-10	-2
In onderpand ontvangen liquide middelen	7	5
Netto positie	1	10

In geval van onderpand zijn afspraken vastgelegd in de vorm van zogenaamde ISDA Credit Support Annex overeenkomsten. Hierin is tevens vastgelegd onder welke omstandigheden – de zogenoemde 'default events' – de tegenpartij het gestorte onderpand kan aanwenden voor het beperken van eventuele verliezen. Overdracht van het onderpand geschiedt op basis van "transfer of title" waarbij het juridisch eigendom aan Achmea wordt overgedragen. De economische voordelen zoals bijvoorbeeld rente-inkomsten, gaan niet over naar de ontvanger van het onderpand. In het merendeel van de gevallen bestaat het ontvangen onderpand uit liquide beleggingen, voornamelijk liquide activa zoals staatsobligaties en liquide middelen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Met de verschillende tegenpartijen zijn bilaterale afspraken gemaakt over te ontvangen c.q. te storten onderpand. Daarbij wordt uitgegaan van de activa en verplichtingen-derivaten gezamenlijk bij het bepalen van het te ontvangen c.q. te storten onderpand met de betreffende tegenpartij. Voor alle derivaten uit hoofde van deze bilaterale afspraken geldt dat netto positie van activa en verplichtingen uit hoofde van derivaten per individuele tegenpartij volledig is gedekt door onderpand.

26. BELANGEN IN DOCHTERMAATSCHAPPIJEN

	STATUTAIRE VESTIGINGSPLAATS	EIGENDOMS- PERCENTAGE GEHOUDEN DOOR ACHMEA SCHADEVERZEKERINGEN N.V.
Achmea Non-Life Beleggingen B.V.	Zeist	100,00%
Achmea Woninghypotheke III B.V.	Zeist	100,00%
Wagenplan B.V.	Schiphol-Rijk	50,00%

Voorgenoemd overzicht toont de dochtermaatschappijen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. per 31 december 2018. Alle dochtermaatschappijen zijn direct dan wel indirect in volledig eigendom, tenzij anders aangegeven, en zijn betrokken bij verzekeringsactiviteiten, vermogensbeheer of aan deze activiteiten gekoppelde diensten. Het stemrecht van Achmea Schadeverzekeringen N.V. in deze dochtermaatschappijen is conform het aandelenbezit. Daar Achmea Schadeverzekeringen N.V. op basis van statutaire bepalingen de directievoorzitter en de voorzitter van de Raad van Commissarissen van Wagenplan B.V. kan benoemen is er sprake van overheersende zeggenschap. In het land van oprichting of vestiging vinden tevens in hoofdzaak de bedrijfsactiviteiten plaats.

27. TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

Aard van transacties met verbonden partijen

Partijen worden als verbonden aangemerkt als een partij zeggenschap of belangrijke invloed kan uitoefenen op de andere partij (bijvoorbeeld dochtermaatschappij) bij het nemen van financiële of operationele beslissingen. Aan gezien Achmea B.V. als groepshoofd direct of indirect control uitoefent over alle juridische entiteiten die deel uitmaken van de Achmea groep worden deze entiteiten door Achmea Schadeverzekeringen N.V. als verbonden partijen aangemerkt.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. beschouwt ook de Stichting Pensioenfonds Achmea als een verbonden partij. Leden van het bestuur, de Raad van Commissarissen en hun naaste familie worden eveneens beschouwd als verbonden partijen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Als onderdeel van de reguliere activiteiten van de vennootschap (met name op gebied van verzekeringen) onderhoudt Achmea Schadeverzekeringen N.V. zakelijke relaties met verbonden partijen. Dergelijke transacties met verbonden partijen worden zowel individueel als geaggregeerd niet als materieel beschouwd voor Achmea Schadeverzekeringen N.V.

De kosten voor shared service centers en holdingkosten worden toegerekend aan entiteiten op basis van vaste bedragen die met name zijn gebaseerd op ervaringen met betrekking tot de tijdsbesteding van personeel, verrichte werkzaamheden en verwerkte transacties. Deze kostendoorbelasting is gepresenteerd als onderdeel van de Bedrijfskosten en de Overige lasten.

Beloning van het bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

De directievoorzitter en de financieel directeur van de Divisie Schade & Inkomen zijn tevens de bestuurders van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Zij worden op grond van IAS 24 beschouwd als degenen die de sleutelposities bekleden voor deze entiteit.

Daarnaast verrichten zij ook activiteiten voor Achmea als groep en hebben zij verantwoordelijkheden in dat verband. Dat heeft te maken met de aard en organisatie van Achmea, een financieel conglomeraat, waarbij leden van de directieraad bij meerdere entiteiten betrokken kunnen zijn.

De beloning van het bestuur is in overeenstemming met de verantwoordelijkheid van hun posities. De verschillende posities worden gewogen, waarbij wordt gelet op aspecten als omvang en aard van de verantwoordelijkheden, complexiteit van de bestuurlijke context waarin men acteert en de benodigde kennis, ervaring en competenties. Behalve het vaste salaris maakt ook de variabele beloning deel uit van het reguliere beloningspakket van een lid van het bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V. De Raad van

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Bestuur van Achmea B.V. besluit in afstemming met de (Remuneratiecommissie van de) Raad van Commissarissen van de groep over de toekenning van een variabele beloning aan de bestuurders in het jaar volgend op de geleverde prestatie. De toekenning van variabele beloning in enig boekjaar heeft betrekking op prestaties in eerdere jaren. In geval van toekenning van een variabele beloning over het voorgaande prestatiejaar, wordt de helft ervan uitgesteld voor vijf jaar. De uitgestelde variabele beloning is opgenomen als onderdeel van de Overige lange termijn beloning. Naast het salaris hebben de leden van het bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V. een pensioenregeling. Dit is dezelfde pensioenregeling als die van het overige personeel van Achmea. Deze pensioenregeling wordt uitgevoerd door de Stichting Pensioenfonds Achmea.

OVERZICHT BELONING VAN HET BESTUUR VAN ACHMEA SCHADEVERZEKERINGEN N.V. TEN LASTE VAN HET BOEKJAAR

(€ DUIZEND)

	2018	2017 ¹
Korte termijn personeelsbeloning	641	565
Pensioenlasten	219	231
Overige lange termijn beloning	38	
Werkgeversaandeel sociale lasten	19	19
Totaal	917	815

^{1.} Met ingang van 2018 worden in dit overzicht tevens de werkgeversaandeel sociale lasten opgenomen. Om beter inzicht te geven in de ontwikkeling van deze post, is het vergelijkend cijfer overeenkomstig aangepast.

Het totaalbedrag aan beloning aan de bestuurders van Achmea Schadeverzekeringen N.V. dat ten laste van boekjaar 2018 is gebracht bedraagt €917 duizend (2017: €815 duizend). Deze totale last heeft betrekking op het prestatiejaar 2018, met uitzondering van variabele beloningen over 2018. Bij de variabele beloning gaat het om de bedragen die in enig boekjaar zijn toegekend met betrekking tot het voorgaande boekjaar of wel prestatiejaar, omdat ten tijde van de vaststelling van de jaarrekening over het voorgaande boekjaar nog niet was besloten om variabele beloning over dat prestatiejaar toe te kennen. Over prestatiejaar 2017 is na de vaststelling van de jaarrekening 2017 de besluitvorming over de toekenning variabele beloning 2017 afgerond en variabele beloning 2017 toegekend aan leden van het bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Deze is verantwoord in de jaarlast 2018. In de jaarlast 2017 is nihil als last begrepen voor variabele beloning over prestatiejaar 2016, omdat over dat prestatiejaar geen variabele beloning is toegekend.

Hieronder staat het overzicht van de reguliere beloning van de bestuurders van Achmea Schadeverzekeringen N.V. met betrekking tot het prestatiejaar 2018. Variabele beloningen worden gepresenteerd met betrekking tot het prestatiejaar. Dit kan afwijken van het jaar waarin de last wordt verantwoord omdat de besluitvorming over feitelijke toekenning van de variabele beloning plaatsvindt na het vaststellen van de jaarrekening. Dit overzicht bevat op totaalniveau ook een vergelijking met 2017.

OVERZICHT REGULIERE BELONING VAN HET BESTUUR VAN ACHMEA SCHADEVERZEKERINGEN N.V. M.B.T PRESTATIEJAAR

(€ DUIZEND)

A C T I E V E B E S T U U R D E R S P E R 31 D E C E M B E R 2018 ¹	J A A R S A L A R I S ²	T O E G E K E N D E V A R I A B E L E B E L O N I N G (O V E R I G E K O R T E T E R M I J N P E R S O N E E L S - B E L O N I N G E N) ²	T O E G E K E N D E V A R I A B E L E B E L O N I N G (O V E R I G E L A N G L O P E N D E P E R S O N E E L S - B E L O N I N G E N) ²	P E N S I O E N (T O T G R E N S B E D R A G) ³	B I J D R A G E N E T T O P E N S I O E N (B O V E N G R E N S B E D R A G) ³	L O O N T O E S L A G (B O V E N G R E N S B E D R A G) ³	T O T A A L
M.G. (Michiel) Delfos	351	n.n.b.	n.n.b.	39	42	37	469
F.J. (Fred) Schuurman	252	n.n.b.	n.n.b.	44	29	28	353
Totaal 2018	603	n.n.b.	n.n.b.	83	71	65	822
Totaal 2017	565	38	38	85	73	73	872

Gemiddeld aantal actieve bestuurders 2018: 2,00

Gemiddeld aantal actieve bestuurders 2017: 2,00

^{1.} Alle actieve bestuurders waren heel 2018 in dienst.

^{2.} Exclusief werkgeversaandeel in de sociale lasten

^{3.} De pensioenlast kent als elementen: de last voor de opbouw over het maximaal pensioengevend salaris tot €105.075 (dit is het fiscale grensbedrag in 2018; in 2017 €103.317); de bruto bijdrage aan het netto pensioen boven het fiscale grensbedrag op basis van de leeftijdsafhankelijke 3% DC staffelen en de loontoeslag pensioen boven het fiscale grensbedrag. Zie toelichting Pensioen hierna. In de kolom 'loontoeslag boven €105.075' is in individuele gevallen ook een compensatie opgenomen in verband met het vervallen van voordelen uit de oude directiepensioenregeling.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Jaarsalaris

Het salaris van de bestuurders is het vaste all-in salaris op jaarbasis inclusief vakantiegeld. Op 1 januari 2018 is het salaris verhoogd met de CAO verhoging van 2%. Voor 1 lid van het bestuur dat op 31 december 2016 in dienst was, is het vaste salaris per 1 januari 2018 voorafgaand aan de cao verhoging eenmalig verhoogd met 2,475%, dit in verband met een uitgestelde compensatie voor een eerdere neerwaartse aanpassing in zijn beleidspercentage variabele beloning. Daarnaast was er bij een bestuurder sprake van een individuele aanpassing van het salaris op 1 januari 2018 op basis van de reguliere beoordelingsronde. Voor zover van toepassing, is in het vaste jaarsalaris ook het voordeel privégebruik leaseauto verwerkt.

Toegekende variabele beloning

Ten tijde van de vaststelling van de jaarrekening 2018 was nog niet besloten om variabele beloning over prestatiejaar 2018 toe te kennen. Mocht dit alsnog worden toegekend, wordt dit gerapporteerd in het Achmea Remuneratierapport 2018 dat in mei 2019 verschijnt. Het toegekende bedrag zal als last worden opgenomen in de jaarrekening 2019. Over prestatiejaar 2017 is variabele beloning toegekend aan beide bestuurders na het vaststellen van de jaarrekening over 2017, en derhalve verwerkt als last in 2018, voor een bedrag van €76 duizend.

Pensioen

Voor het bestuur geldt de pensioenregeling die voor de overige medewerkers van toepassing is. Dit is een CDC gefinancierde pensioenregeling met middelloonambitie, met onder meer de volgende kenmerken per eind 2018:

- Maximaal pensioengevend salaris €105.075
- Opbouw 1,875% per jaar
- Franchise €13.576
- Pensioenleeftijd: eerste dag van de maand waarop de 68 jarige leeftijd wordt bereikt
- Nabestaandenpensioen
- Premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij gedeeltelijke of volledige arbeidsongeschiktheid
- Voorwaardelijke indexatie
- Eigen bijdrage standaard 3,25% van de pensioengrondslag

Pensioen boven het fiscaal grensbedrag

Sinds 1 januari 2015 geldt een grens voor het inkomen waarover met fiscale ondersteuning pensioenopbouw kan plaats vinden. In 2018 is deze grens €105.075.

Voor medewerkers met een inkomen boven het fiscaal grensbedrag zijn per 1 januari 2015 (in de CAO) afspraken gemaakt over een andere pensioenopbouw. De afspraken gelden voor al deze Achmea medewerkers en zijn ook van toepassing voor de bestuurders van Achmea Schadeverzekeringen N.V. De afspraken gelden eveneens voor medewerkers die nadien in dienst zijn getreden van Achmea.

De totale premie die de werkgever tot 1 januari 2015 aan pensioen boven het fiscaal grensbedrag beschikbaar stelde aan deze medewerkers wordt kostenneutraal omgezet in een nieuwe bijdrage van de werkgever aan hun pensioenopbouw boven het fiscale grensbedrag. De totale werkgeversbijdrage wordt per kalenderjaar opnieuw vastgesteld op basis van de totale som van het pensioengevend inkomen boven het fiscaal grensbedrag op basis van de rentestand op 31 december van het voorafgaande kalenderjaar.

De werkgeversbijdrage omvat twee hieronder genoemde componenten, waarbij de eerstgenoemde als eerste wordt gefinancierd en vervolgens de tweede uit het restant van de totale bijdrage die niet besteed kan worden aan de eerste component:

1. Een leeftijdsafhankelijke bijdrage van de werkgever die de medewerker na belastingheffing kan besteden aan deelname in een netto pensioenverzekering voor de pensioenopbouw boven het fiscaal grensbedrag ("bijdrage aan netto pensioen" in de bovenstaande tabel). De leeftijdsafhankelijke bijdrage wordt berekend op basis van de (maximum) fiscale staffel die het ministerie van Financiën vaststelt;
2. Een zgn. bruto "loontoeslag pensioen". Van het eventueel resterende bedrag aan werkgeverspremie, wordt voor iedereen met een pensioengevend inkomen boven €105.075 een gelijk percentage toeslag berekend. Deze toeslag bedraagt in 2018 16,1 % van het pensioengevend inkomen boven de fiscale grens. De berekening ervan vindt in januari plaats door Willis Towers Watson. De omvang van de loontoeslag wordt daarbij vastgesteld uitgaande van de DNB-UFR voor pensioenfondsen op 31 december van het voorgaande kalenderjaar.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Beëindigingsvergoedingen

Zowel in 2018 als in 2017 was er geen sprake van toekenning van vergoedingen in verband met beëindiging van een arbeidsovereenkomst.

Claw back

In 2018 hebben er met betrekking tot het bestuur geen aanpassingen of terugvorderingen van beloningen uit eerdere jaren plaatsgevonden. Dit was evenmin het geval in 2017.

Leningen

Het bestuur van Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft (hypothecaire) leningen uitstaan bij Rabobank. De leningen bedragen € 519 duizend (2017: €543 duizend). De gewogen rente van die leningen is 3,3% (2017: 2,75%). Het betreffen hypothecaire leningen. De aflossing van leningen bedroeg in 2018 €24 duizend (2017: €23 duizend).

Bestuurdersaansprakelijkheid

Voor de bestuurders en commissarissen van Achmea B.V. en haar groepsmaatschappijen, onder wie de bestuurders van Achmea Schadeverzekeringen N.V., heeft Achmea een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Een deel van deze bestuurders en commissarissen is, onder bepaalde voorwaarden, eveneens gevrijwaard voor vermogensschade op grond van aanspraken van derden voor zover deze schade de verzekerde dekking te boven gaat.

Beloning van leden van de Raad van Commissarissen

In onderstaande tabel staat de beloning van de commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. over 2018.

OVERZICHT BELONING VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN PER JAAR ¹

(€ DUIZEND)

	2018	2017
Raad van Commissarissen per 31 december 2018		
J. (Jan) van den Berg, voorzitter (vanaf 1 september)	9	
A.W. (Aad) Veenman	18	18
R. Th. (Roel) Wijmenga	18	18
R. (Robert) Otto		
Voormalig lid van de Raad van Commissarissen		
A.J.A.M. (Antoon) Vermeer (voorzitter tot 17 april 2018)	8	27
Totaal	53	63

¹ Exclusief BTW

In 2018 waren er mutaties in de bezetting van zetels door leden van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

- Per 1 januari 2018 is de heer Otto toegetreden tot de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Hij is tevens lid van de Raad van Bestuur van Achmea B.V. Hij ontvangt geen beloning voor zijn lidmaatschap van deze Raad van Commissarissen.
- De heer Van den Berg is op 1 september 2018 als voorzitter toegetreden tot de Raad van Commissarissen.
- De heer Vermeer is per 17 april teruggetreden in verband met het bereiken van zijn maximale zittingstermijn.

Met uitzondering van de heer Otto zijn de leden van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. tevens groepscommissaris bij Achmea B.V. Zij ontvangen voor hun activiteiten in de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V. een afzonderlijke beloning.

Transacties met verbonden partijen

Voor zover hierna niet anders vermeld zijn er voor de uitstaande saldi met verbonden partijen geen garanties gegeven of ontvangen, voorzieningen voor dubieuze vorderingen met betrekking tot het bedrag van de uitstaande saldi opgenomen en lasten van oninbare of dubieuze vorderingen in de winst en verliesrekening opgenomen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Aandeelhouders

De aandeelhouder van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is Achmea B.V., die per 31 december 2018 100% van de aandelen (100% van het stemrecht) in bezit had.

TRANSACTIES MET AANDEELHOUDER EN UITEINDELIJKE MOEDERMAATSCHAPPIJ

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Achmea B.V.:		
Vorderingen	8	7
Dividenduitkering	73	48
Bedrijfskosten	21	29
Overige lasten		17

TRANSACTIES MET AAN DE ACHMEA GROEP GELIEERDE MAATSCHAPPIJEN

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Bedrijfskosten:		
Achmea Interne Diensten N.V.	424	408
Overige lasten:		
Achmea Interne Diensten N.V.	15	3
Vorderingen:		
Achmea Interne Diensten N.V.		6
Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V.	32	1
Achmea Zorgverzekeringen N.V.	2	
Eurocross Assistance Netherlands B.V.	4	
Inshared Nederland B.V.	35	22
H.I. Services B.V.	5	8
Schulden:		
Achmea Interne Diensten N.V.	28	
Achmea Services N.V.	1	
Achmea Zorgverzekeringen N.V.		12
Zilveren Kruis Zorgverzekeringen N.V.	1	
Stichting Achmea Rechtsbijstand	6	3
Acquisitiekosten:		
Inshared Nederland B.V.	15	14
H.I. Services B.V.	5	5
Online Claims Services B.V.		5
Quota share herverzekeringscontract van N.V. Hagelunie:		
Aandeel in Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringcontracten	8	8
Schulden aan groepsmaatschappijen	4	4
Bruto verdiende premie	25	24
Bruto lasten uit verzekeringcontracten	10	12
Commissie, onderdeel van Bedrijfskosten	9	8

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

TRANSACTIES MET AAN DE ACHMEA GROEP GELIEERDE MAATSCHAPPIJEN, VERVOLG

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Herverzekeringen via Achmea Reinsurance Company N.V.:		
Aandeel in Aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen	112	113
Uitgaande herverzekeringspremie	73	107
Inkomende schaden	66	24
Vorderingen op groepsmaatschappijen	12	
Schulden aan groepsmaatschappijen		11

Overige bedrijfskosten en personeelskosten

Kosten van shared service centers en holding kosten worden toegerekend aan entiteiten op basis van voornamelijk ervaringscijfers met betrekking tot de tijdsbesteding van medewerkers, uitgevoerd werk en verwerkte transacties. Deze kosten worden opgenomen onder de Bedrijfskosten.

Het merendeel van de personeelsleden is in dienst van Achmea Interne Diensten N.V., een entiteit van Achmea B.V. De pensioenverplichtingen van de Achmea Groep zijn ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds Achmea. De met de activiteiten verband houdende personeelskosten en overige bedrijfskosten worden doorbelast aan Achmea Schadeverzekeringen N.V. De toerekening van daarmee samenhangende pensioenlasten vindt plaats op basis van het pensioengevend salaris van actieve medewerker.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft als onderdeel van de Achmea Groep vele transacties met andere groepsmaatschappijen, onder meer op het gebied van interne dienstverlening, zoals facilitaire zaken en IT. De met de activiteiten verband houdende bedrijfskosten worden doorbelast aan Achmea Schadeverzekeringen N.V. De vorderingen en schulden voortvloeiend uit deze transacties betreffen rekening-courantsaldi.

Andere lasten

De door Achmea Interne Diensten N.V. doorbelaste lasten die betrekking hebben op het reorganisatieprogramma (2018: €15 miljoen; 2017: €3 miljoen) van Achmea en worden doorbelast naar de Overige lasten.

Lasten die betrekking hebben op het kapitaalmanagement van Achmea B.V. worden doorbelast aan Achmea Schadeverzekeringen N.V. deze zijn niet direct gerelateerd aan de verzekeringsactiviteiten en worden opgenomen onder de Overige lasten (2018: nihil; 2017: €17 miljoen). Vanaf 2018 worden de lasten met betrekking tot kapitaalmanagement niet meer doorbelast.

Quota share herverzekeringscontract van N.V. Hagelunie

Voor de niet-klimatologische risico's van de glastuinbouw portefeuilles van N.V. Hagelunie is een 94% quota-share contract afgesloten met Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Herverzekeringen via Achmea Reinsurance Company N.V.

Achmea Reinsurance Company N.V. is de interne herverzekeraar binnen de Achmea Groep. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft (een groot deel van) haar herverzekeringen bij deze vennootschap ondergebracht.

Transacties, vorderingen en schulden met andere verbonden partijen

Rabobank

Rabobank is een belangrijke aandeelhouder van Achmea. Achmea Schadeverzekeringen N.V. maakt ten behoeve van haar activiteiten gebruik van verschillende bancaire diensten van Rabobank. Alle diensten en transacties met Rabobank verlopen marktconform. Voor de distributie van verzekeringsproducten heeft Achmea Schadeverzekeringen N.V. in 2018 €216 miljoen aan commissie betaald aan lokale Rabobanken (2017: €210 miljoen).

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Pensioenverplichtingen

De pensioentoezeggingen van medewerkers die werkzaam zijn voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn door Achmea Interne Diensten N.V. ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds Achmea (SPA).

De pensioenregeling is een zogenaamde collectief beschikbare premieregeling. De financiële en actuariële risico's zijn hiermee overgedragen aan de werknemers, wat onder andere betekent dat de toekomstige stijging van verworven rechten afhankelijk is van de financiële situatie van het fonds. Toerekening van daarmee samenhangende pensioenlasten door Achmea Interne Diensten N.V. aan Achmea Schadeverzekeringen N.V. vindt plaats op basis van het pensioengevend salaris van de actieve medewerkers. De voorziening wordt bepaald op basis van het aantal actieve dienstjaren tot aan de balansdatum, het geraamde salarisniveau op het moment van de verwachte pensioneringsdatum en de marktrente op de door de ondernemingen uitgegeven obligaties van hoge kwaliteit. Deze verplichtingen worden verminderd met eventuele activa met betrekking tot de regeling.

IAS 19 Personeelsbeloningen is van toepassing op Achmea Schadeverzekeringen N.V. aangezien de toegezegde pensioenregelingen de risico's spreiden over entiteiten die onder gemeenschappelijke zeggenschap vallen. Voor de toelichting op de IAS 19 Personeelsbeloningen (gebaseerd op IAS 19.150) wordt verwezen naar de toelichting zoals opgenomen in de Jaarrekening 2018 van Achmea B.V. (www.achmea.com).

De in 2018 aan Achmea Schadeverzekeringen N.V. doorbelaste pensioenkosten bedragen € 105 miljoen (2017: €119 miljoen).

ONDERTEKENING VAN DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Zeist, 10 april 2019

De bestuurders van Achmea Schadeverzekeringen N.V.,

M.G. Delfos

F.J. Schuurman

De leden van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

J. van den Berg
Voorzitter

A.W. Veenman

R.Th. Wijmenga

R. Otto

ENKELVOUDIGE JAARREKENING

ENKELVOUDIG OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE (VOOR BESTEMMING VAN HET RESULTAAT)

		(€ MILJOEN)	
	TOELICHTING	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Activa			
Dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures	12	139	115
Beleggingen	4	6.276	6.306
Te ontvangen vennootschapsbelasting			7
Aandeel herverzekeraars in de verzekeringsverplichtingen	6	219	211
Vorderingen en overlopende activa	5	1.230	1.114
Liquide middelen	13	121	154
Totaal activa		7.985	7.907
Eigen vermogen			
Eigen vermogen toekomend aan houders van eigen vermogensinstrumenten in de vennootschap		896	966
Totaal eigen vermogen	14	896	966
Verplichtingen			
Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten	6	6.536	6.476
Overige voorzieningen	15	17	17
Financiële verplichtingen	16	328	294
Derivaten	4	14	8
Latente belastingverplichtingen	17	77	146
Verschuldigde vennootschapsbelasting		117	
Totaal verplichtingen		7.089	6.941
Totaal eigen vermogen en verplichtingen		7.985	7.907

Enkelvoudige jaarrekening

ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING

		(€ MILJOEN)	
	TOELICHTING	2018	2017
Bruto verdiende premies	8	3.324	3.250
Herverzekeringspremies		-104	-148
Mutatie in de voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's (na aftrek herverzekering)		-23	18
Netto verdiende premies		3.197	3.120
Opbrengsten uit dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures		12	13
Beleggingsopbrengsten	9	56	102
Overige opbrengsten	18	4	22
Totale baten		3.269	3.257
Netto lasten uit verzekeringscontracten	10	2.313	2.280
Rente- en vergelijkbare lasten		3	2
Bedrijfskosten	11	844	823
Overige lasten	19	22	30
Totale lasten		3.182	3.135
Resultaat voor belasting		87	122
Vennootschapsbelasting naar het resultaat		-22	-29
Vennootschapsbelasting effect tariefwijziging		12	
Totaal vennootschapsbelasting	20	-10	-29
Nettoresultaat		77	93
Nettoresultaat toekomend aan:			
Houders van eigen vermogensinstrumenten in de vennootschap		77	93

ENKELVOUDIG OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT

		(€ MILJOEN)	
	TOELICHTING	2018	2017
Posten die niet worden gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening¹			
Posten die kunnen worden gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening¹			
Ongerealiseerde waardeveranderingen bij financiële instrumenten geassocieerd als 'Beschikbaar voor verkoop' ²		-56	33
Aandeel in overig totaal resultaat van Dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures ²		-3	4
Waardeveranderingen uit financiële instrumenten 'Beschikbaar voor verkoop' gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening bij verkoop ²		-21	-39
Bijzondere waardevermindering financiële instrumenten 'Beschikbaar voor verkoop' gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening bij verkoop ²		7	3
Netto overig totaalresultaat	21	-73	1
Netto resultaat		77	93
Totaal resultaat		4	94
Totaalresultaat toekomend aan:			
Houders van eigen vermogen instrumenten in de vennootschap		4	94

^{1.} Binnen dit overzicht is de netto positie (inclusief belastingen) weergegeven

^{2.} Verantwoord als onderdeel van de Herwaarderingsreserve

ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT VAN HET TOTAAL EIGEN VERMOGEN

(€ MILJOEN)

	GESTORT EN OPGEVRAAGD KAPITAAL	AGIO	HERWAAR- DERINGS- RESERVE	OVERIGE RESERVES	RESULTAAT OVER HET BOEKJAAR	EIGEN VERMOGEN TOE TE REKENEN AAN AANDEEL- HOUDERS
Balans per 1 januari 2017	1	166	183	729	-159	920
Netto overig totaalresultaat			1			1
Nettoresultaat					93	93
Totaalresultaat			1		93	94
Bestemming van reserves			1	-160	159	
Dividendbetalingen				-48		-48
Balans per 31 december 2017	1	166	185	521	93	966
Balans per 1 januari 2018	1	166	185	521	93	966
Netto overig totaalresultaat			-73			-73
Nettoresultaat					77	77
Totaalresultaat			-73		77	4
Bestemming van reserves				93	-93	
Dividendbetalingen				-73		-73
Overige mutaties				-1		-1
Balans per 31 december 2018	1	166	112	540	77	896

Voor meer informatie over het Eigen vermogen zie Toelichting 14 van de geconsolideerde jaarrekening.

ENKELVOUDIG KASSTROOMOVERZICHT

	TOELICHTING	(€ MILJOEN)	
		2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat vóór belastingen		87	122
<i>Aanpassingen voor items zonder kasstromen en herrubriceringen:</i>			
Ongerealiseerde waardeveranderingen op Beleggingen, inclusief resultaten vreemde valuta en mutatie voorziening voor oninbaarheid		57	6
Doorbelaste financieringslasten			17
Opbrengsten uit Dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures		-9	-13
(Opgelopen) Rentelasten		-22	5
		26	15
<i>Mutaties in operationele activa en verplichtingen</i>			
Mutaties in Vorderingen en overlopende activa en Overige schulden, opgenomen onder Financiële verplichtingen		-71	48
Mutaties in Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten, na aftrek aandeel herverzekeraars		52	123
Mutaties in Overige voorzieningen			-15
		-19	156
<i>Operationele kasstromen niet begrepen in het resultaat voor belasting:</i>			
Aankopen van Beleggingen		-3.320	-3.480
Desinvesteringen van Beleggingen		3.301	3.436
Ontvangen vennootschapsbelasting		72	129
		53	85
Totaal Kasstroom uit operationele activiteiten		147	378
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>			
Aankopen van dochtermaatschappijen, joint ventures en deelnemingen en Verstrekte leningen aan groepsmaatschappijen		-106	-214
Aflossing van leningen aan groepsmaatschappijen		1	39
Ontvangen dividend van Dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures		9	15
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-96	-160
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>			
Financieringslasten eigen vermogen			-17
Dividend en couponbetalingen		-73	-48
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-73	-65
Netto kasstroom		-22	153
Netto liquide middelen per 1 januari		143	-10
Netto liquide middelen per 31 december		121	143
Liquide middelen bevatten de volgende balansposten:			
Banksaldi	13	121	154
Schulden aan kredietinstellingen, opgenomen onder Overige schulden onder Financiële verplichtingen	16		-11
Liquide middelen per 31 december		121	143

In de kasstromen uit operationele activiteiten over 2018 zijn ontvangen rente €34 miljoen (2017: €63 miljoen); ontvangen dividenden 2018 van €15 miljoen (2017: €12 miljoen) en betaalde rente van €3 miljoen (2017: €2 miljoen) inbegrepen.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

ALGEMEEN

1. WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Voor een beschrijving van de toegepaste waarderingsgrondslagen wordt verwezen naar Toelichting 1 Algemene waarderingsgrondslagen in de Geconsolideerde jaarrekening en de specifieke waarderingsgrondslagen onder de Toelichtingen in de Geconsolideerde jaarrekening.

Alle bedragen in de enkelvoudige jaarrekening zijn in miljoenen euro's, tenzij anders is vermeld.

2. KAPITAAL- EN RISICOMANAGEMENT

Voor een beschrijving van het kapitaal en risicomanagement van Achmea Schadeverzekeringen N.V. wordt verwezen naar Toelichting 2 van de Geconsolideerde jaarrekening.

3. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum bekend die tot vermelding in de jaarrekening moeten leiden.

TOELICHTING SIGNIFICANTE ONDERDELEN BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

4. BELEGGINGEN

BELEGGINGEN NAAR CLASSIFICATIE

(€ MILJOEN)

	BELEGGINGEN - MET WAARDEVERANDERINGEN DOOR DE WINST- EN VERLIESREKENING		BELEGGINGEN - BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP		TOTAAL	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Aandelen en soortgelijke beleggingen	10	59	538	498	548	557
Vastrentende beleggingen	50	32	5.666	5.697	5.716	5.729
Derivaten	12	20			12	20
Balans per 31 december	72	111	6.204	6.195	6.276	6.306

VERLOOPOVERZICHT BELEGGINGEN

(€ MILJOEN)

	2018	2017
Balans per 1 januari	6.306	6.108
Investerings en verstrekte leningen	3.402	3.694
Desinvesteringen en verkopen	-3.302	-3.475
Mutaties in de reële waarde	-80	131
Valutakoersverschillen	-21	-95
Amortisatie	-51	-52
Te ontvangen rente	22	-5
Balans per 31 december	6.276	6.306

Beleggingen in aandelen en soortgelijke beleggingen van in totaal €548 miljoen (31 december 2017: €557 miljoen) betreffen genoteerde gewone aandelen €196 miljoen (31 december 2017: €212 miljoen), alternatieve beleggingen €76 miljoen (31 december 2017: €84 miljoen), beleggingen in vastgoedfondsen van €39 miljoen (31 december 2017: €9 miljoen), beleggingen in vastrentende waarde fondsen van €100 miljoen (31 december 2017: €100 miljoen) en overige beleggingen van €137 miljoen (31 december 2017: €152 miljoen).

Beleggingen waarvoor Achmea Schadeverzekeringen N.V. gebruik heeft gemaakt van de optie deze te classificeren als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening' per 31 december 2017 bedroegen €60 miljoen (31 december 2017: €111 miljoen). Derivaten worden voor hedging-doeleinden gebruikt. Achmea Schadeverzekeringen N.V. houdt geen financiële instrumenten aan voor handelsdoeleinden.

Op basis van de contractuele looptijd zal naar verwachting na twaalf maanden na balansdatum een bedrag van €4.956 miljoen (2017: €4.992 miljoen) aan Beleggingen worden gerealiseerd. Voor alle activa zonder contractuele vervaldatum wordt verondersteld dat deze naar verwachting na twaalf maanden na balansdatum zullen worden gerealiseerd.

VASTRENTENDE BELEGGINGEN NAAR SOORT

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Staatsobligaties en door de overheid gegarandeerde obligaties	2.360	2.347
Gesecuritiseerde obligaties ¹	223	197
Bedrijfsobligaties	2.210	2.303
Converteerbare obligaties	66	65
Leningen aan groepsmaatschappijen	841	756
Leningen en deposito's	16	61
	5.716	5.729

¹ Gesecuritiseerde obligaties bestaan voor €189 miljoen (2017: €187 miljoen) uit 'asset backed obligaties' (met onderpand)

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Achmea Schadeverzekeringen N.V.'s belang in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten zoals obligaties met als onderpand hypotheek, onderpand van vordering inzake autoleasing en overige onderpanden van activa worden opgenomen onder Beleggingen – *Gesecuritiseerde obligaties*. De samenstelling van de portefeuilles van de belangen in gestructureerde entiteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V. is, bekeken vanuit de individuele waarde per entiteit, zeer divers. Voor het grootste deel belegt Achmea Schadeverzekeringen N.V. in effecten met een senior rating, op onderpand van activa, waardoor zij potentiële kredietverliezen beperkt. Voor de belangrijkste niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten toont onderstaande tabel de maximale blootstelling aan verlies voor Achmea Schadeverzekeringen N.V. per 31 december 2018, die gelijk is aan de boekwaarde van de effecten per die datum. Bovendien toont de tabel een vergelijking van Achmea Schadeverzekeringen N.V.'s belang met het totaalbedrag aan uitgegeven effecten door de gestructureerde entiteit. Het getoonde bedrag Totaalwaarde van uitgegeven effecten op uitgiftedatum is gebaseerd op de omvang van de transactie bij uitgifte van de effecten.

BELEGGINGEN IN NIET-GECONSOLIDEERDE GESTRUCTUREERDE ENTITEITEN

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018		31 DECEMBER 2017	
	MAXIMALE BLOOTSTELLING AAN VERLIES	TOTALE WAARDE VAN UITGEGEVEN EFFECTEN OP UITGIFTEDATUM	MAXIMALE BLOOTSTELLING AAN VERLIES	TOTALE WAARDE VAN UITGEGEVEN EFFECTEN OP UITGIFTEDATUM
Effecten op onderpand van hypotheek	91	4.682	81	7.344
Effecten op onderpand van vorderingen inzake autoleasing	21	6.954	31	9.335
Overige effecten	77	3.208	75	2.735
Boekwaarde van belang in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten per 31 december	189	14.844	187	19.414

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft geen financiële of andere steun gegeven aan niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten Achmea Schadeverzekeringen N.V. is ook niet voornemens om financiële of andere steun te geven aan niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten, waarin Achmea Schadeverzekeringen N.V. een belang heeft of een belang had.

LENINGEN AAN GROEPSMAATSCHAPPIJEN

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Achmea Non-life Beleggingen B.V.	215	211
Achmea Woninghypotheek III B.V.	626	545
	841	756

Achmea Non-life beleggingen B.V.

De lening aan Achmea Non-Life Beleggingen B.V. loopt tot 30 september 2024. Over de lening wordt de 12 maands Euribor rente plus een opslag van 115 basispunten in rekening gebracht.

Achmea Woninghypotheek III B.V.

De lening aan Achmea Woninghypotheek III B.V. loopt tot 14 september 2025. Over de lening wordt de 12 maands Euribor rente plus een opslag van 115 basispunten in rekening gebracht.

DERIVATEN NAAR SOORT

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018		
	ACTIVA	VERPLICHTINGEN	
Rentederivaten	3	10	-7
Valutaderivaten	3	4	-1
Aandelenderivaten	6		6
	12	14	-2
	31 DECEMBER 2017		
	ACTIVA	VERPLICHTINGEN	
Rentederivaten	1	8	-7
Valutaderivaten	9		9
Aandelenderivaten	10		10
	20	8	12

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

ANALYSE OP BASIS VAN VERWACHTE TIJD TOT VERVALDATUM VAN DE NIET-VERDISCONTEERDE KASSTROMEN VAN DERIVATEN (VERPLICHTINGEN)

(€ MILJOEN)

31 DECEMBER 2018	BINNEN 1 JAAR	1 - 3 JAAR	3 - 5 JAAR	→ 5 JAAR	TOTAAL
Rentederivaten	4	5	1		10
Valutaderivaten	4				4
	8	5	1		14

31 DECEMBER 2017	BINNEN 1 JAAR	1 - 3 JAAR	3 - 5 JAAR	→ 5 JAAR	TOTAAL
Rentederivaten	8				8
Valutaderivaten					
	8				8

ANALYSE RENTE- EN VALUTADERIVATEN BELEGGINGEN EIGEN REKENING NAAR NOMINAAL BEDRAG VAN ONDERLIGGENDE WAARDE EN REËLE WAARDE

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018			31 DECEMBER 2017		
	NOMINAAL BEDRAG	REËLE WAARDE ACTIVA	REËLE WAARDE VERPLICHTINGEN	NOMINAAL BEDRAG	REËLE WAARDE ACTIVA	REËLE WAARDE VERPLICHTINGEN
Rentederivaten ¹	226	3	2	246	1	
Valutatermijncontracten	577	3	4	834	9	
Cross currency renteswaps ¹	190		8	176		8
	993	6	14	1.256	10	8

^{1.} De Cross currency renteswaps waren in 2017 gepresenteerd onder de rentederivaten. Omdat bij deze contracten sprake is van zowel rente als valutarisico, worden deze vanaf 2018 separaat gepresenteerd. Om beter inzicht te geven in de ontwikkeling van deze post, is het vergelijkend cijfer overeenkomstig aangepast.

Voor de schattingen bij het beoordelen van de waardering en de waarderingsgrondslagen van Beleggingen wordt verwezen naar Toelichting 4 Beleggingen in de geconsolideerde jaarrekening.

5. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

(€ MILJOEN)

	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Vorderingen uit directe verzekeringen		
Polishouders	734	728
Tussenpersonen	16	10
Vorderingen uit indirecte verzekeringen	139	111
Vorderingen uit herverzekeringen	1	
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	1	
Vorderingen op groepsmaatschappijen	98	44
Te ontvangen inkomsten en overige vooruitbetalingen	115	100
Belastingen en sociale premies	14	13
Niet-verzekeringsactiva verworven door uitoefenen van rechten op terugvordering	107	103
Overig	5	5
Balans per 31 december	1.230	1.114

De Vorderingen en overlopende activa zullen naar verwachting binnen twaalf maanden na balansdatum worden afgewikkeld. Voor Vorderingen en overlopende activa is de boekwaarde een redelijke schatting van de reële waarde.

Bijzondere waardeverminderingen die in 2018 zijn opgenomen met betrekking tot Vorderingen en overlopende activa bedroegen €2 miljoen (31 december 2017: €5 miljoen) en zijn opgenomen onder Overige lasten.

Voor een overzicht van de Vorderingen op groepsmaatschappijen wordt verwezen naar Toelichting 2.7 Transacties met verbonden partijen in de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

6. VERPLICHTINGEN GERELATEERD AAN VERZEKERINGSCONTRACTEN EN AANDEEL HERVERZEKERAARS IN VERZEKERINGSVERPLICHTINGEN

Voor een toelichting van de post Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten wordt verwezen naar Toelichting 6 Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten en aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen in de geconsolideerde jaarrekening.

7. REËLE WAARDEHIËRARCHIE

Voor een beschrijving van de Reële waardehiërarchie en de belangrijkste wijzigingen in de Reële waarde hiërarchie in 2018 wordt verwezen naar Toelichting 7 Reële waardehiërarchie in de geconsolideerde jaarrekening.

ACTIVA EN VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE OP TERUGKERENDE EN INCIDENTELE BASIS PER 31 DECEMBER 2018

(€ MILJOEN)

				31 DECEMBER 2018
	CATEGORIE 1	CATEGORIE 2	CATEGORIE 3	TOTAAL
Activa				
Terugkerende reële waardebeoordeling				
Beleggingen				
Aandelen en soortgelijke beleggingen	326	146	76	548
Vastrentende beleggingen	4.657	1.058	1	5.716
Derivaten	3	9		12
Liquide middelen	121			121
Totaal activa gewaardeerd tegen reële waarde op een terugkerende basis	5.107	1.213	77	6.397
Verplichtingen				
Terugkerende reële waardebeoordeling				
Derivaten	2	12		14
Totaal verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde op een terugkerende basis	2	12		14

ACTIVA EN VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE OP TERUGKERENDE EN INCIDENTELE BASIS PER 31 DECEMBER 2017

(€ MILJOEN)

				31 DECEMBER 2017
	CATEGORIE 1	CATEGORIE 2	CATEGORIE 3	TOTAAL
Activa				
Terugkerende reële waardebeoordeling				
Beleggingen				
Aandelen en soortgelijke beleggingen	359	149	49	557
Vastrentende beleggingen	4.480	1.249		5.729
Derivaten		20		20
Liquide middelen	154			154
Totaal activa gewaardeerd tegen reële waarde op een terugkerende basis	4.993	1.418	49	6.460
Verplichtingen				
Terugkerende reële waardebeoordeling				
Derivaten		8		8
Totaal verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde op een terugkerende basis		8		8

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

VERLOOPOVERZICHT VAN CATEGORIE 3 ACTIVA EN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE OP EEN TERUGKERENDE BASIS

(€ MILJOEN)

	AANDELEN EN SOORTGELIJKE BELEGGINGEN	VASTRENTENDE BELEGGINGEN	TOTAAL 2018
Activa			
Balans per 1 januari	49		49
Investerings en verstrekte leningen	30	1	31
Desinvesteringen en verkopen	-7		-7
Mutaties in de reële waarde opgenomen in Overige totaalresultaat	4		4
Balans per 31 december	76	1	77

	AANDELEN EN SOORTGELIJKE BELEGGINGEN	VASTRENTENDE BELEGGINGEN	TOTAAL 2017
Activa			
Balans per 1 januari	59		59
Investerings en verstrekte leningen	1		1
Desinvesteringen en verkopen	-13		-13
Mutaties in de reële waarde opgenomen in Overige totaalresultaat	2		2
Balans per 31 december	49		49

BELANGRIJKE NIET-WAARNEEMBARE INPUTS VOOR ALS CATEGORIE 3 GECLASSIFICEERDE ACTIVA EN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE

(€ MILJOEN)

	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2018	GEBRUIKTE WAARDERINGS- TECHNIEK	NIET- WAARNEEMBARE INPUTS	RANGE (GEWOGEN GEMIDDELDE)	RELATIE VAN NIET- WAARNEEMBARE INPUTS MET REËLE WAARDE
Aandelen en soortgelijke beleggingen	76	Netto- vermogens- waarde	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vastrentende beleggingen	1	Contant gemaakte kasstromen	N.v.t.	N.v.t.	Toename leidt tot waarde- daling
	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2017	GEBRUIKTE WAARDERINGS- TECHNIEK	NIET- WAARNEEMBARE INPUTS	RANGE (GEWOGEN GEMIDDELDE)	RELATIE VAN NIET- WAARNEEMBARE INPUTS MET REËLE WAARDE
Aandelen en soortgelijke beleggingen	49	Netto- vermogens- waarde	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Aandelen en soortgelijke beleggingen bestaan voornamelijk uit beleggingen in private equity, ter waarde van €26 miljoen (31 december 2017: €34 miljoen), vastgoedfondsen ter hoogte van €33 miljoen (2017: €2 miljoen) en Infrastructuur fondsen ter hoogte van €11 miljoen (31 december 2017: €7 miljoen). De private equity beleggingen hebben een hoge diversificatie wat betreft sector, geografische regio en type belegging, dat voor het grootste deel van deze investeringen de reële waarde van deze beleggingen wordt bepaald met behulp van de intrinsieke waarde zoals gerapporteerd door de fondsbeheerder of de beherend vennoot, is er geen belangrijke niet-waarneembare input of combinatie van inputs die kan worden gebruikt om een gevoeligheidsanalyse uit te voeren voor deze portefeuille.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Onderstaande tabellen geven een overzicht van alle activa en verplichtingen die niet zijn gewaardeerd tegen de reële waarde, maar waarvan de reële waarde wordt toegelicht.

ACTIVA EN VERPLICHTINGEN NIET GEWAARDEERD TEGEN DE REËLE WAARDE, WAARVAN DE REËLE WAARDE WORDT TOEGELICHT

(€ MILJOEN)

	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2018	GENOTEERDE PRIJZEN OP ACTIEVE MARKTEN VOOR VERGELIJKBARE INSTRUMENTEN	BELANGRIJKE OVERIGE WAARNEEMBARE INPUTS	BELANGRIJKE NIET- WAARNEEMBARE INPUTS	REËLE WAARDE OP 31 DECEMBER 2018
		CATEGORIE 1	CATEGORIE 2	CATEGORIE 3	TOTAAL
Activa					
Vorderingen en overlopende activa	1.230		1.230		1.230
Verplichtingen					
Financiële verplichtingen					
Overige schulden	328		328		328

ACTIVA EN VERPLICHTINGEN NIET GEWAARDEERD TEGEN DE REËLE WAARDE, WAARVAN DE REËLE WAARDE WORDT TOEGELICHT

(€ MILJOEN)

	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2017	GENOTEERDE PRIJZEN OP ACTIEVE MARKTEN VOOR VERGELIJKBARE INSTRUMENTEN	BELANGRIJKE OVERIGE WAARNEEMBARE INPUTS	BELANGRIJKE NIET- WAARNEEMBARE INPUTS	REËLE WAARDE OP 31 DECEMBER 2017
		CATEGORIE 1	CATEGORIE 2	CATEGORIE 3	TOTAAL
Activa					
Vorderingen en overlopende activa	1.114		1.114		1.114
Verplichtingen					
Financiële verplichtingen					
Overige schulden	294	11	283		294

8. NETTO VERDIENDE PREMIES

Voor de toelichting op de Netto verdiende premies wordt verwezen naar Toelichting 8 Netto verdiende premies in de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

9. BELEGGINGSOPBRENGSTEN

BELEGGINGSOPBRENGSTEN		(€ MILJOEN)	
	2018	2017	
Directe beleggingsopbrengsten			
Beleggingen met reële waarde met waardemutaties in het resultaat	2		
Beleggingen aangehouden voor verkoop	69	70	
Beleggingskosten	-6	-6	
Totaal	65	64	
Gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen op financiële activa en derivaten			
Beleggingen met reële waarde met waardemutaties in het resultaat	2	69	
Beleggingen aangehouden voor verkoop	29	45	
Totaal	31	114	
Bijzondere waardeverminderingen			
Beleggingen aangehouden voor verkoop	-10	-3	
Totaal	-10	-3	
Valutakoersverschillen ¹	-30	-73	
Totaal beleggingsopbrengsten	56	102	

¹ De Valutakoersverschillen worden middels valutaderivaten voor een belangrijk deel afgedekt. De posities van de valutaderivaten zijn verwerkt onder de Beleggingen. Voor meer informatie omtrent deze afdekking zie toelichting 22 Hedge accounting.

DIRECTE OPBRENGSTEN BELEGGINGEN NAAR SOORT		(€ MILJOEN)	
	2018	2017	
Directe opbrengsten naar soort:			
Rente	56	58	
Dividenden	15	12	
Totaal	71	70	

Gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen die voortvloeien uit financiële activa die bij eerste opname zijn aangemerkt als 'Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de Winst- en verliesrekening' bedroegen voor de beleggingen €3 miljoen (2017: €-1 miljoen).

Een totaal van €-12 miljoen (2017: €5 miljoen) van de ongerealiseerde resultaten uit wijzigingen in de reële waarde heeft betrekking op beleggingen, die zijn gewaardeerd gebruikmakend van een waarderingstechniek. Deze hebben hoofdzakelijk betrekking op niet-genoteerde derivaten en aandelen.

Bijzondere waardevermindervingsverliezen op beleggingen geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop' bedroegen in 2018 €10 miljoen (2017: €3 miljoen).

Een totaal van €4 miljoen (2017: €4 miljoen) van de directe beleggingsopbrengsten heeft betrekking op leningen aan groepsmaatschappijen.

10. NETTO LASTEN UIT VERZEKERINGSCONTRACTEN

Voor de toelichting op de Netto lasten uit verzekeringscontracten wordt verwezen naar Toelichting 10 Netto lasten uit verzekeringscontracten in de geconsolideerde jaarrekening.

11. BEDRIJFSKOSTEN

Voor de toelichting op de Bedrijfskosten wordt verwezen naar Toelichting 11 Bedrijfskosten in de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

OVERIGE TOELICHTINGEN

Overige Balans

12. DOCHTERMAATSCHAPPIJEN, GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN EN JOINT VENTURES

(€ MILJOEN)									
NAAM VAN DE MAATSCHAPPIJ	STATUTAIRE VESTIGINGS-PLAATS	BESCHRIJVING VAN BEDRIJFS-ACTIVITEITEN	DATUM VAN OVERNAME/INGANGS-DATUM	% EIGENDOM 2018	% EIGENDOM 2017	NETTO VERMOGENS-WAARDE 2018	NETTO VERMOGENS-WAARDE 2017	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2018	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2017
Achmea Non-life Beleggingen B.V.	Zeist	Beleggen	2005	100,00%	100,00%	20	14	20	14
Achmea Woninghypotheken III B.V.	Zeist	Beleggen in hypothecaire leningen	2015	96,00%	96,00%	19	22	19	22
Wagenplan B.V.	Schiphol-Rijk	Leasing	2001	50,00%	50,00%	7	7	7	7
N.V. Interpolis Onroerend Goed N.V.	Tilburg	Beleggen in vastgoed	1990	33,15%	33,15%	69	72	69	72
Achmea Investment Management Green Bond Fund	Zeist	Beleggen	2018	32,00%		24		24	
						139	115	139	115

Bovenstaand overzicht toont de dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures van Achmea Schadeverzekeringen N.V. per 31 december 2018. Alle dochtermaatschappijen zijn direct dan wel indirect in volledig eigendom, tenzij anders aangegeven, en zijn betrokken bij verzekeringsactiviteiten, vermogensbeheer of aan deze activiteiten gekoppelde diensten. Het stemrecht van Achmea Schadeverzekeringen N.V. in deze dochtermaatschappijen is conform het aandelenbezit. Daar Achmea Schadeverzekeringen N.V. op basis van statutaire bepalingen de directievoorzitter en de voorzitter van de Raad van Commissarissen van Wagenplan B.V. kan benoemen is er sprake van overheersende zeggenschap.

Achmea Investment Management Green Bond Fund is een beleggingsfonds voor gemene rekening van de Achmea groep. Achmea Schadeverzekeringen heeft haar belang eind 2018 verkregen. Het betreft een aandeel in het betreffende fonds, dat op grond van IFRS 10 als deelneming gepresenteerd moet worden. Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. houdt het resterende belang in dit fonds. Achmea Investment Management B.V. beheert het fonds en heeft overheersende zeggenschap.

De boekwaarde van de Dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures wordt vastgesteld op basis van de jaarrekeningen van hetzelfde boekjaar van die entiteiten (welke grondslagen voor waardering niet significant afwijken van de grondslagen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.) voor zover beschikbaar. Indien die niet beschikbaar is, baseert Achmea Schadeverzekeringen N.V. de boekwaarde op voorlopige, niet-gecontroleerde cijfers, afkomstig van de geassocieerde deelneming of joint venture. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft vastgesteld dat er in het verleden geen materiële verschillen waren tussen die voorlopige, niet-gecontroleerde cijfers en de jaarrekening van de betreffende geassocieerde deelneming of joint venture. In het land van oprichting of vestiging vinden tevens in hoofdzaak de bedrijfsactiviteiten plaats.

13. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen bestaan uit banktegoeden en bedragen €121 miljoen (2017: €154 miljoen). De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Het liquiditeitenbeheer vindt plaats op groepsniveau van Achmea B.V. Rekeningcourantposities in de cashpool van Achmea B.V. die direct opeisbaar zijn vormen een integraal onderdeel van dit liquiditeitenbeheer, en maken derhalve onderdeel uit van de liquide middelen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Voor de waarderingsgrondslagen van Liquide middelen wordt verwezen naar Toelichting 13 Liquide middelen in de geconsolideerde jaarrekening.

14. EIGEN VERMOGEN

Voor de toelichting op het Eigen vermogen wordt verwezen naar Toelichting 14 Eigen vermogen in de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

15. OVERIGE VOORZIENINGEN

Voor de toelichting op de Overige voorzieningen wordt verwezen naar Toelichting 15 Overige voorzieningen in de geconsolideerde jaarrekening.

16. FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

OVERIGE SCHULDEN

	(€ MILJOEN)	
	31 DECEMBER 2018	31 DECEMBER 2017
Verplichtingen uit directe verzekeringen		
Polishouders	96	93
Tussenpersonen	34	35
Vooruitontvangen premies	4	3
Schulden aan kredietinstellingen		11
Herverzekeringsverplichtingen	10	1
Schulden aan groepsmaatschappijen	40	32
Belastingen en sociale premies	47	46
Overlopende verplichtingen	62	49
Overige	35	24
	328	294

Voor een overzicht van de Schulden aan groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de Toelichting 2.7 Transacties met verbonden partijen in de geconsolideerde jaarrekening. Voor de schattingen bij het beoordelen van de waardering en de waarderingsgrondslagen van Financiële verplichtingen wordt verwezen naar Toelichting 16 Financiële verplichtingen in de geconsolideerde jaarrekening.

17. LATENTE BELASTINGVERPLICHTINGEN

De mutaties in de latente belastingverplichtingen gedurende het boekjaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	(€ MILJOEN)				
	BALANS PER 1 JANUARI 2018	OPGENOMEN IN RESULTAAT	OPGENOMEN IN EIGEN VERMOGEN	OVERIGE MUTATIES	BALANS PER 31 DECEMBER 2018
Beleggingen	51	6	-24	1	34
Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten	95	-8		-27	60
Tariefswijzigingen		-12	-5		-17
	146	-14	-29	-26	77
Omvat:					
Latente belastingverplichtingen					77

	BALANS PER 1 JANUARI 2017	OPGENOMEN IN RESULTAAT	OPGENOMEN IN EIGEN VERMOGEN	OVERIGE MUTATIES	BALANS PER 31 DECEMBER 2017
Beleggingen	65	-14			51
Verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten	124	-29			95
	189	-43			146
Omvat:					
Latente belastingverplichtingen					146

Medio december 2018 is door het Nederlandse parlement het besluit genomen om de vennootschapsbelastingtarieven gefaseerd te verlagen van 25,0% naar 20,5% in 2021. Door Achmea Schadeverzekeringen N.V. is een inschatting gemaakt van de impact van deze tariefswijzigingen op de latente belastingposities. Hierbij zijn verwachte toekomstige realisaties aan specifieke boekjaren toegerekend. De tariefswijziging leidt tot een bate in het resultaat van €12 miljoen en een toevoeging in het eigen vermogen van €5 miljoen. Deze inschattingwijziging heeft met name betrekking op het verschil tussen de commerciële en fiscale boekwaarden van de beleggingen en verzekeringstechnische voorzieningen. De gebruikte belastingtarieven voor het berekenen van de Latente belastingverplichtingen bedragen 25% voor 2017.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Een bedrag van €27 miljoen (2017: nihil) opgenomen onder overige mutaties heeft betrekking op gewijzigde fiscale waardering van de langlopende verplichtingen gerelateerd aan verzekeringscontracten inzake WIA en WAO. Dit betreft een verschuiving tussen de latente en acute belastingpositie.

Een bedrag van €44 miljoen (2017: €95 miljoen) binnen Latente belastingverplichtingen wordt naar verwachting grotendeels over meer dan twaalf maanden na balansdatum afgewikkeld.

De Latente belastingverplichtingen betreffen vorderingen op respectievelijk schulden aan Achmea B.V., aangezien Achmea B.V. aan het hoofd van de fiscale eenheid staat.

Voor de schattingen bij het beoordelen van de waardering en de waarderingsgrondslagen van Latente belastingvorderingen en -verplichtingen wordt verwezen naar Toelichting 17 Latente belastingverplichtingen in de geconsolideerde jaarrekening.

Overige winst- en verliesrekening

18. OVERIGE OPBRENGSTEN

	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Opbrengst uit verkooptransacties		13
Kostenvergoedingen pooling en captives	1	5
Overige baten	3	4
Totaal	4	22

De opbrengst uit verkooptransacties in 2017 ter hoogte van €13 miljoen heeft betrekking op de verkoop van zelf ontwikkelde klantenbestanden.

19. OVERIGE LASTEN

	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Doorbelaste holdingkosten	15	20
Bijzondere waardeverminderingkosten op debiteuren	2	5
Overige lasten	5	5
Totaal	22	30

Zowel reorganisatielasten (2018: €15 miljoen; 2017: €3 miljoen) als lasten met betrekking tot het kapitaalmanagement van Achmea B.V. (2018: nihil; 2017: €17 miljoen) worden toegerekend aan de Overige lasten. Voor meer informatie wordt verwezen naar Toelichting 27 Transacties met verbonden partijen in de geconsolideerde jaarrekening.

20. VENNOOTSCHAPSBELASTING

RECONCILIATIE EFFECTIEF BELASTINGTARIEF

	(€ MILJOEN)	
	2018	2017
Resultaat voor belastingen	87	122
Tarief vennootschapsbelasting	25,0%	25,0%
Vennootschapsbelasting waarop het tarief van de vennootschapsbelasting is toegepast	22	37
Tariefswijzigingen	-12	
Deelnemingsvrijstelling	-3	-4
Overige mutaties	3	-4
Effectieve belastingdruk	10	29

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Medio december 2018 is door het Nederlandse parlement het besluit genomen om de vennootschapsbelastingtarieven gefaseerd te verlagen van 25,0% naar 20,5% in 2021. Door Achmea Schadeverzekeringen N.V. is een inschatting gemaakt van de impact van deze tariefswijzigingen op de latente belastingposities. Hierbij zijn verwachte toekomstige realisaties aan specifieke boekjaren toegerekend. De tariefswijziging leidt tot een bate in het resultaat van €12 miljoen. De effectieve belastingdruk in 2018 bedroeg 11,3% (2017: 23,8%).

UITSPLITSING ACUTE EN LATENTE VENNOOTSCHAPSBELASTING

(€ MILJOEN)

	2018	2017
Acute belastinglasten		
Huidig jaar	24	72
	24	72
Latente belastinglasten		
Herkomst en afwikkeling van tijdelijke verschillen	-2	-43
Tariefswijziging	-12	
Totale vennootschapsbelasting in de Winst- en verliesrekening	10	29

Voor de waarderingsgrondslagen de Vennootschapsbelasting wordt verwezen naar Toelichting 20 Vennootschapsbelasting in de geconsolideerde jaarrekening.

21. NETTO OVERIGE TOTAALRESULTAAT

(€ MILJOEN)

	2018			2017		
	OVERIG TOTAAL-RESULTAAT VOOR BELASTING	VENNOOT-SCHAPSBELASTING	NETTO OVERIG TOTAAL-RESULTAAT	OVERIG TOTAAL-RESULTAAT VOOR BELASTING	VENNOOT-SCHAPSBELASTING	NETTO OVERIG TOTAAL-RESULTAAT
Ongerealiseerde waardeveranderingen bij financiële instrumenten geclassificeerd als 'Beschikbaar voor verkoop'	-80	24	-56	44	-11	33
Aandeel in overig totaalresultaat van Dochtermaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures	-4	1	-3	5	-1	4
Waardeveranderingen uit financiële instrumenten 'Beschikbaar voor verkoop' gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening bij verkoop	-28	7	-21	-52	13	-39
Bijzondere waardeverminderingen financiële instrumenten 'Beschikbaar voor verkoop' gereclassificeerd naar de Winst- en verliesrekening bij verkoop	10	-3	7	4	-1	3
Tariefwijziging						
Totaal Overig totaalresultaat voor het boekjaar	-102	29	-73	1		1

Overige toelichtingen

22. HEDGE-ACCOUNTING

Achmea Schadeverzekeringen N.V. past reële waarde hedge accounting toe voor de portefeuilles die blootgesteld zijn aan valutarisico. Reële waarde hedge accounting houdt in dat de reële waarde mutaties van het hedging instrument en de bewegingen van de reële waarde van de afgedekte positie die toe te schrijven zijn aan de afdekking van de risico's, worden opgenomen in de Winst- en verliesrekening.

Valutaderivaten worden gebruikt als afdekkingsinstrumenten. De reële waarde van de valutaderivaten aangewezen als afdekkingsinstrument voor de toepassing van fair value hedge accounting per 31 december 2018 bedroeg €-2 miljoen (31 december 2017: €1 miljoen). De reële waarde van de valutacontracten wijzigt met de veranderingen in de wisselkoers, die correspondeert met de reële waardeveranderingen gerelateerd aan valuta koersverschillen van een belegging in vreemde valuta. Nettoresultaat. Daarnaast heeft een wijziging van de forward premie impact op de waardontwikkeling van het derivaat, waarbij dit deel van de waardeontwikkeling niet in de hedge accounting wordt betrokken. De veranderingen in de reële waarde van de beleggingen toe te rekenen aan het afgedekte risico bedroegen €-8 miljoen (2017: €19 miljoen) en veranderingen in de reële waarde van de

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

gerelateerde derivaten bedroegen €15 miljoen (2017: €-15 miljoen), inclusief waardewijzigingen als gevolg van wijzigingen in de forward premie.

23. NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Gerechtelijke procedures

Achmea Schadeverzekeringen N.V. en maatschappijen die deel uitmaken van Achmea Schadeverzekeringen N.V. zijn betrokken in gerechtelijke en arbitrageprocedures. Deze procedures hebben betrekking op claims die ingediend zijn door en tegen deze maatschappijen, voortvloeiend uit reguliere bedrijfsactiviteiten als verzekeraar, belegger en belastingbetaler. Alhoewel het niet mogelijk is om de uitkomst van lopende of komende juridische procedures te voorspellen of te bepalen, is het bestuur van mening dat het niet waarschijnlijk is dat de uitkomst van de procedures een materieel negatief effect zullen hebben op de financiële positie van Achmea Schadeverzekering N.V.

Voorwaardelijke verplichtingen

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft garanties afgegeven voor een bedrag van €46 miljoen (2017: €47 miljoen).

De hier vermelde garanties bevatten voor een bedrag van €14 miljoen (2017: €15 miljoen) garanties die zijn afgegeven aan de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. is een maatschappij waarbinnen de deelnemende verzekeringsmaatschappijen de claims en risico's met betrekking tot terrorisme in een pool hebben gebundeld.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft zich garant gesteld voor twee door Wagenplan B.V. afgesloten faciliteiten. Het betreft een leasefaciliteit van €60 miljoen afgesloten met ABN AMRO Lease N.V. en een overdraft faciliteit van €4 miljoen afgesloten met ABN AMRO Bank N.V. Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft zich voor 50% van de verplichtingen van Wagenplan B.V. onder deze faciliteiten garant gesteld jegens ABN AMRO Lease N.V. (tot een bedrag van maximaal €30 miljoen) en jegens ABN AMRO Bank N.V. (tot een bedrag van maximaal €2 miljoen). Wagenplan B.V. is een joint venture van Achmea Schadeverzekeringen N.V. en Athlon Car Lease Nederland B.V.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft Vereniging Achmea en Coöperatieve Rabobank U.A., in hun hoedanigheid van aandeelhouder van de moedermaatschappij (Achmea B.V.) van Achmea Schadeverzekeringen N.V., vrijwaring verleend voor de door hen te lijden schade als gevolg van door de Australische toezichthouder in voorkomend geval op te leggen aanvullende verplichtingen (of boetes) met betrekking tot de activiteiten van de Australische branche van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Naar verwachting zullen er geen materiële verliezen zijn met betrekking tot deze vrijwaring. Vanwege de aard van de vrijwaring is deze niet te kwantificeren.

Niet in de balans opgenomen contractuele verplichtingen

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft verplichtingen uit hoofde van onherroepelijke faciliteiten voor een bedrag van €160 miljoen (2017: €15 miljoen). Dit betreft nog niet opgevraagde beleggingsschulden in onder andere, private equity, vastgoedfondsen en infrastructurele beleggingsfondsen.

Fiscale eenheid

De vennootschap maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de omzet- en een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting van Achmea B.V. en is uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingsschuld van de fiscale eenheid als geheel.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

24. KREDIETKWALITEIT FINANCIËLE ACTIVA EN TOELICHTING UITSTEL IFRS 9

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kredietkwaliteit van de financiële activa door informatie te geven over de hoogte van de (externe) rating. Tevens is aangegeven voor welk deel van de financiële activa geen (externe) rating beschikbaar is.

EXTERNE CREDIT RATING ACTIVA

(€ MILJOEN)

31 DECEMBER 2018	AAA STAATS-OBLIGATIES	AAA	AA	A	BBB	ONDER BBB	GEEN RATING	TOTAAL
Beleggingen								
Vastrentende beleggingen	1.472	451	869	1.818	1.014	63	29	5.716
Derivaten			3	1	1	1	6	12
Aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen			93	119			7	219
Vorderingen en overlopende activa							1.230	1.230
Liquide middelen			24	95			2	121
31 DECEMBER 2017	AAA STAATS-OBLIGATIES	AAA	AA	A	BBB	ONDER BBB	GEEN RATING	TOTAAL
Beleggingen								
Vastrentende beleggingen	1.509	447	856	1.082	1.736	71	28	5.729
Derivaten				2	2	2	14	20
Aandeel herverzekeraars in verzekeringsverplichtingen			11	117		1	82	211
Vorderingen en overlopende activa							1.114	1.114
Liquide middelen			40	113			1	154

De tabellen hierboven bevatten de rating van het financiële instrument. Verschillende externe ratingbureaus worden gebruikt om de rating van deze financiële instrumenten te bepalen. In lijn met het interne beleid van Achmea Schadeverzekeringen N.V. voor het monitoren van marktrisico's, worden deze ratings vertaald naar de S&P-taxonomieën. Als er meerdere ratings beschikbaar zijn voor hetzelfde financiële instrument, wordt de tweede beste beoordeling gebruikt. Als een instrument geen externe rating heeft, wordt de rating van de uitgevende partij beschouwd als een passende rating van de financiële instrumenten. Als het instrument echter door een derde partij wordt gegarandeerd of als de uitgevende partij zelf geen rating heeft, wordt de rating van de partij die het financiële instrument waarborgt, gebruikt. In alle andere gevallen zijn de instrumenten in de bovenstaande tabellen opgenomen als geen rating beoordeeld.

Financiële activa met betalingsachterstanden of waarop bijzondere waardevermindering is toegepast.

Er zijn geen afwaarderingen op vastrentende waarden geweest in 2018. In 2017 bedroeg de boekwaarde na bijzondere waardevermindering van afgewaardeerde vastrentende waarden €2 miljoen.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Onderstaande tabel geeft een overzicht van activa en verplichtingen waarop verrekening, afdwingbare Master Netting Agreements (verrekeningsovereenkomsten) en vergelijkbare overeenkomsten van toepassing zijn.

FINANCIËLE ACTIVA WAAR VERREKENING OP VAN TOEPASSING IS, AFDWINGBARE MASTER NETTING OVEREENKOMSTEN EN VERGELIJKBARE OVEREENKOMSTEN

(€ MILJOEN)

	BRUTO BEDRAGEN VAN OPGENOMEN FINANCIËLE ACTIVA	BRUTO BEDRAGEN VAN OPGENOMEN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN VERREKEND IN DE BALANS	SALDO VAN IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VEPLICHTINGEN	ONTVANGEN ZEKERHEDEN IN DE VORM VAN VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN	ONTVANGEN ZEKERHEDEN (EXCLUSIEF OVERSCHOT AAN ZEKERHEDEN)	NETTO BEDRAG
31 DECEMBER 2018						
Derivaten actief	6					
Derivaten verplichtingen		14				
Saldo			-8	-10	-1	3
Liquide middelen	1.249	1.215				
Schulden aan kredietinstellingen						
Saldo			34			34
31 DECEMBER 2017						
Derivaten actief	20					
Derivaten verplichtingen		8				
Saldo			12	-2	5	9
Liquide middelen	893	830				
Schulden aan kredietinstellingen	407	418				
Saldo			52			52

Toelichtingen in het kader van uitstel IFRS 9

In deze paragraaf zijn de toelichtingen die horen bij uitstel van IFRS 9 opgenomen:

KASSTROOMKARAKTERISTIEKEN FINANCIËLE ACTIVA BINNEN SCOPE IFRS 9

(€ MILJOEN)

	FINANCIËLE ACTIVA MET CONTRACTUELE KASSTROMEN BESTAANDE UIT HOOFDSOM- EN INTERESTBETALINGEN (SPPI, EXCL. AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN DAN WEL BEHEERD OP EEN REËLE WAARDE BASIS)			OVERIGE (NIET SPPI, INCL. AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN DAN WEL BEHEERD OP EEN REËLE WAARDE BASIS)			TOTAAL		
	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2018	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2018	MUTATIES REËLE WAARDE IN 2018	BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2018	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2018	MUTATIES REËLE WAARDE IN 2018	BOEK- WAARDE PER 31 DECEMBER 2018 ¹	REËLE WAARDE PER 31 DECEMBER 2018	MUTATIES REËLE WAARDE IN 2018
Beleggingen									
Aandelen en soortgelijke beleggingen				548	548	-44	548	548	-44
Vastrentende beleggingen	5.470	5.470	-80	246	246	-13	5.716	5.716	-93
Derivaten				12	12		12	12	6
Vorderingen en overlopende activa	3	3					3	3	
Liquide middelen	121	121					121	121	

¹ In de tabel zijn alleen de financiële instrumenten opgenomen die naar verwachting onder IFRS 9 zullen vallen. Een aantal financiële instrumenten zal naar verwachting onder IFRS 17 als onderdeel van de waardering van de verzekeringsverplichting worden opgenomen. Dit betreft bijvoorbeeld premiedebiteuren en vorderingen op verzekeraars uit hoofde van regres. Hierdoor wijkt de boekwaarde af van de bedragen zoals opgenomen in Toelichting 4 Beleggingen en Toelichting 5 Vorderingen en overlopende activa.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

FINANCIËLE ACTIVA MET CONTRACTUELE KASSTROMEN BESTAANDE UIT HOOFDSOM- EN INTRESTBETALINGEN (SPPI, EXCL. AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN DAN WEL BEHEERD OP EEN REËLE WAARDE BASIS)

31 DECEMBER 2018	AAA STAATS- OBLI- GATIES	AAA	AA	A	BBB	ONDER BBB	GEEN RATING	BOEK- WAARDE SPPI ACTIVA TOTAAL	ACTIVA WELKE GEEN LAAG KREDIETRISICO HEBBEN	
									TOTAAL REELE WAARDE	TOTAAL BOEK- WAARDE
Beleggingen										
Vastrentende beleggingen	1.462	459	850	1.772	926		1	5.470	1	1
Vorderingen en overlopende activa							3	3	3	3
Liquide middelen			24	95			2	121	2	2

Voor een beschrijving van de IFRS 9 overwegingen wordt verwezen naar Toelichting 24 Kredietkwaliteit financiële activa en toelichting uitstel IFRS 9 van de geconsolideerde jaarrekening

25. OVERDRACHT VAN FINANCIËLE ACTIVA EN ZEKERHEDEN

Voor een beschrijving van de Overdracht van financiële activa en zekerheden wordt verwezen naar Toelichting 25 Overdracht van financiële activa en zekerheden van de geconsolideerde jaarrekening.

26. TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

Voor een beschrijving van de Transacties met verbonden partijen, evenals de beloningen voor de bestuurders en Raad van Commissarissen wordt verwezen naar Toelichting 27 Transacties met verbonden partijen van de geconsolideerde jaarrekening.

27. STATUTAIRE VESTIGING

Achmea Schadeverzekeringen N.V. is statutair gevestigd te Apeldoorn, houdt kantoor aan de Laan van Malkenschoten 20 te Apeldoorn en is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 08053410.

28. VOORSTEL INZAKE BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Resultaatbestemming over het boekjaar 2017

De jaarrekening 2017 is vastgesteld door de algemene vergadering gehouden op 23 april 2018. De algemene vergadering heeft het netto resultaat over het boekjaar 2017 van €93 miljoen ten gunste gebracht van de overige reserves.

Voorstel tot resultaatbestemming over het boekjaar 2018

Het bestuur stelt aan de algemene vergadering voor het resultaat over het boekjaar 2018 ten bedrage van €77 miljoen geheel aan de overige reserves toe te voegen. Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

ONDERTEKENING VAN DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Zeist, 10 april 2019

De bestuurders van Achmea Schadeverzekeringen N.V.,

M.G. Delfos

F.J. Schuurman

De leden van de Raad van Commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.,

J. van den Berg
Voorzitter

A.W. Veenman

R.Th. Wijmenga

R. Otto

OVERIGE INFORMATIE

STATUTAIRE REGELING INZAKE BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

In artikel 30 van de statuten van de vennootschap staat het volgende opgenomen betreffende de resultaatbestemming:

- 30.1. Uitkering van winst ingevolge het in dit artikel bepaalde geschiedt na vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
- 30.2. De winst staat ter vrije beschikking van de algemene vergadering. Bij staking van stemmen over de uitkering of reservering van winst wordt de winst, waarop het voorstel betrekking heeft, gereserveerd.
- 30.3. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover haar eigen vermogen groter is dan het bedrag van het geplaatste kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
- 30.4. Ten laste van de door de wet voorgeschreven reserves mag een tekort slechts worden gedelgd voor zover de wet toestaat.

Branches

Achmea Schadeverzekeringen N.V. heeft een nevenvestiging in Australië die werkt onder de naam Achmea Australia.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V. een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep op 31 december 2018 en van het resultaat en de kasstromen over 2018 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening 2018 van Achmea Schadeverzekeringen N.V. te Apeldoorn ('de vennootschap') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V. samen met haar dochtermaatschappijen ('de groep') en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- het geconsolideerde en enkelvoudige overzicht van de financiële positie per 31 december 2018;
- de volgende overzichten over 2018: de geconsolideerde en enkelvoudige winst -en-verliesrekening, het geconsolideerde en enkelvoudige overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerde en enkelvoudige overzicht van het totaal eigen vermogen en het geconsolideerde en enkelvoudige kasstroomoverzicht; en
- de toelichting met de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is EU-IFRS en de relevante bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle -informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Achmea Schadeverzekeringen N.V. zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Onze controleaanpak

Samenvatting en context

De activiteiten van Achmea Schadeverzekeringen N.V. bestaan voornamelijk uit de uitoefening van het schadeverzekeringsbedrijf. De groep bestaat uit verschillende groepsonderdelen en activiteiten, en daarom hebben wij de reikwijdte en aanpak van de groepscontrole overwogen zoals uiteengezet in de paragraaf 'De reikwijdte van onze groepscontrole'. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de

specifieke bedrijfsactiviteiten van de groep, zoals de toetsing van reserveringen ten aanzien van letselschaden, de aannames voor verzuim en herstel bij arbeidsongeschiktheid- en verzuimverzekeringen, datakwaliteit in de bronsystemen en aansluitingen tussen de financiële administratie en verzekeringstechnische systemen. Daarnaast hebben we bijzondere aandacht besteed aan de controle van de kapitaalspositie op basis van Solvency II.

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controle-aanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar het bestuur belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. In de toelichting per post van de jaarrekening heeft de vennootschap de verbonden belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet. Vanwege de significante schattingsonzekerheid en het gerelateerde hogere inherente risico verbonden aan de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten en de waardering van activa tegen reële waarde die zijn gebaseerd op waarderingstechnieken met belangrijke niet in de markt waarneembare inputs, hebben wij deze aangemerkt als kernpunten zoals uiteengezet in de paragraaf 'De kernpunten van onze controle'. Vervolgens hebben wij de toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II aangemerkt als kernpunt vanwege een aantal belangrijke schattingselementen bij de bepaling van de aanwezig en de vereiste kapitaalspositie en de daarbij gehanteerde complexe waarderingsmodellen.

Omdat de bedrijfs- en financiële processen van de groep een hoge mate van automatisering kennen, is de juiste werking van de automatisering een aandachtspunt in onze controle maar niet als kernpunt aangemerkt. Daarom hebben wij in onze controle aandacht besteed aan het op een juiste wijze opereren van de beheersmaatregelen ten aanzien van de automatiseringsactiviteiten voor zover relevant voor onze controle.

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het bestuur waaronder het evalueren van risico's op materiële afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van het bestuur.

Wij hebben ervoor gezorgd dat de controleteams, zowel op groepsniveau als op het niveau van de groepsonderdelen en activiteiten, over voldoende specialistische kennis en expertise beschikten die nodig zijn voor de controle van de verzekeringsactiviteiten. Wij hebben daarom specialisten op het gebied van waardering van financiële instrumenten, actuariaat, IT en belastingen in ons team opgenomen.

De hoofdlijnen van onze controleaanpak waren als volgt:

Materialiteit

Materialiteit: € 22,5 miljoen.

Reikwijdte van de controle

- We hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd in Nederland.
- Instructies zijn verzonden naar alle accountants van groepsonderdelen en activiteiten ten behoeve van de controle van de geconsolideerde jaarrekening.
- De activiteiten rondom de beleggingen, belastingen en de bedrijfskosten worden door onderdelen binnen de Achmea groep centraal uitgevoerd en geadmineistreerd. We hebben de werkzaamheden van de afzonderlijke accountants die deze activiteiten controleren, beoordeeld.
- Dekking controlewerkzaamheden: 100% van de geconsolideerde omzet en 100% van het geconsolideerde balanstotaal.

Kernpunten

- Toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving
- Activa gewaardeerd tegen reële waarde die zijn gebaseerd op waarderingstechnieken met belangrijke niet in de markt waarneembare inputs
- Onzekerheden in de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

Materialiteit voor de groep	€ 22,5 miljoen (2017: € 20 miljoen).
Hoe is de materialiteit bepaald	Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we de laagste van 2,5% van het eigen vermogen en de door de groepsaccountant van Achmea B.V. gealloceerde materialiteit. Het toegepaste materialiteitsniveau heeft dezelfde uitkomst onder beide methodes: € 22,5 miljoen.
De overwegingen voor de gekozen benchmark	We gebruikten 2,5% van het eigen vermogen als de primaire, algemeen geaccepteerde, benchmark, op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat het eigen vermogen een belangrijk kengetal is voor de financiële positie en prestaties van de vennootschap. Bij de bepaling van het percentage hebben wij in aanmerking genomen dat wij de controle van de Solvency II informatie zo inrichten dat een afwijking van maximaal 5% van de <i>Solvency Capital Requirement</i> (SCR) ratio ongedetecteerd zou kunnen blijven. Wij hebben de door ons bepaalde materialiteit getoetst aan de door de groepsaccountant van de aandeelhouder Achmea B.V. aan de controle van Achmea Schadeverzekeringen groep toegewezen materialiteit en de initieel bepaalde materialiteit daarop aangepast. Het resultaat voor belasting is als minder relevante benchmark beoordeeld gelet op het relatief lage niveau ten opzichte van de omvang van de bedrijfsactiviteiten en de balans.
Materialiteit voor groepsonderdelen	Aan elk groepsonderdeel, binnen de reikwijdte van onze controle, is, op basis van onze oordeelsvorming, een materialiteit toegerekend die lager ligt dan de materialiteit voor de groep als geheel. De materialiteit die we hebben toegerekend aan de groepsonderdelen lag tussen de €2,5 miljoen en €10 miljoen. Voor de controle van de diverse activiteiten hanteerden wij de groepsmaterialiteit van € 22,5 miljoen om dat deze activiteiten centraal worden geadmistreerd en beheerd.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €1,1 miljoen (2017: €1,0 miljoen) aan hen rapporteren evenals kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De reikwijdte van onze groepscontrole

Achmea Schadeverzekeringen N.V. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Wij hebben de reikwijdte van onze controle zodanig bepaald dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Daarbij hebben wij, onder meer, in aanmerking genomen de managementstructuur van de groep, de aard van de activiteiten van de groepsonderdelen, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de aard en omvang van de werkzaamheden bepaald op het niveau van de

Overige informatie

groepsonderdelen die noodzakelijk waren om door het groepsteam en door de accountants van groepsonderdelen te worden uitgevoerd.

De Achmea Schadeverzekeringen groepscontrole heeft zich specifiek gericht op de significante groepsonderdelen die allen gevestigd zijn in Nederland. Alle zes de groepsonderdelen zijn door ons onderworpen aan de controle van hun gehele set van financiële informatie. De zes groepsonderdelen betreffen vier beleggingsdochtermaatschappijen, een leasemaatschappij en de verzekeraar. De controle van de beleggingen vond plaats vanuit een geconsolideerd perspectief waarbij alle beleggingen van de Achmea Schadeverzekering groep, inclusief de vier beleggingsdochtermaatschappijen, als een totale populatie zijn getoetst en aan ons zijn gerapporteerd. De leasemaatschappij en de verzekeraar controleerden wij zelf.

De activiteiten rondom de beleggingen, belastingen en de bedrijfskosten werden door onderdelen binnen de Achmea groep centraal uitgevoerd en geadmistreerd. De controle hiervan werd uitgevoerd door andere accountants.

In totaal hebben wij met het uitvoeren van deze werkzaamheden de volgende dekking over onderstaande jaarrekeningposten verkregen:

Omzet	100%
Balanstotaal	100%
Resultaat voor belasting	100%

Waar controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd door andere accountants, hebben wij de mate waarin onze betrokkenheid noodzakelijk was bepaald om in staat te zijn een conclusie te trekken of voldoende en geschikte controle-informatie betreffende de financiële informatie van groepsonderdelen en activiteiten is verkregen als basis voor ons oordeel bij de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Er zijn instructies verstuurd naar de afzonderlijke accountants ten behoeve van de controle van de statutaire jaarrekening van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

Wij hebben de controlewerkzaamheden van de accountants van de in deze groepscontrole betrokken groepsonderdelen en activiteiten beoordeeld op de gebieden met een verhoogd risico op materiële fouten. Wij hebben vanwege de significantie van de beleggingen voor de balans een review uitgevoerd op de werkzaamheden van de accountant die verantwoordelijk is voor de controle van deze beleggingen. Ook hebben wij een review uitgevoerd op de werkzaamheden van de accountant die verantwoordelijk is voor de controle van de bedrijfskosten.

De consolidatie, toelichtingen in de jaarrekening en een aantal complexere items zijn door ons gecontroleerd, zoals bijvoorbeeld toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps)onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, zijn wij in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep te verkrijgen als basis voor ons oordeel over de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben de raad van commissarissen op de hoogte gebracht van de kernpunten. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten of over specifieke elementen van de jaarrekening.

De kernpunten in de controleverklaring zijn ten opzichte van vorig jaar gelijk gebleven en hebben betrekking op de aard en activiteiten van de onderneming, een verzekeringsmaatschappij.

Kernpunten

Toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II-regelgeving

Wij verwijzen naar toelichting 2 van de jaarrekening.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. bepaalt het aan te houden kapitaal, op basis van de Solvency II-regelgeving, ter dekking van de aangegeven risico's. De kapitaalspositie wordt bepaald op basis van het aanwezige kapitaal (€1.071 miljoen) en het vereiste kapitaal (€761 miljoen). Dit resulteert in een solvabiliteitsratio 141% per 31 december 2018.

De belangrijkste schattingselementen zijn:

- verwachte premie-inkomsten en schade in toekomstige jaren gehanteerd bij de bepaling van de marktwaarde van de technische voorzieningen en aanspraken op herverzekeraars (parameters en veronderstellingen ten aanzien van schade, verval, arbeidsongeschiktheid, kosten en rente);
- geprojecteerde fiscale resultaten en analyse van toekomstige realisaties, rekening houdende met de door het parlement goedgekeurde aanpassingen in het vennootschapsbelastingtarief.

In verband met genoemde schattingen en complexe waarderingmodellen is het risico op afwijkingen verhoogd. Aangezien de solvabiliteitsratio een belangrijk kengetal is en de Solvency II-informatie wordt gehanteerd in het kapitaals- en dividendbeleid van de vennootschap hebben wij de controle van deze informatie als belangrijk beschouwd.

Aanwezig kapitaal

De bepaling van de aanwezige kapitaalspositie is gebaseerd op basis van de door de vennootschap opgestelde economische balans. Hierbij worden enkele belangrijke schattingselementen en waarderingmodellen gehanteerd waarbij niet in de markt waarneembare input wordt gebruikt.

Vereist kapitaal

De vennootschap maakt voor de bepaling van de kapitaalsvereisten gebruik van een door het college van toezichthouders voor gebruik goedgekeurd partieel intern model. De reikwijdte van het interne model omvat een aantal risico's binnen het zorg- en schaderisico. In 2018 heeft Achmea eveneens een intern model in gebruik genomen voor het bepalen van het marktrisico. Voor de overige risico's bij de bepaling van de kapitaalsvereisten maakt de vennootschap gebruik van de standaardformule.

Een belangrijk schattingselement bij de bepaling van het vereiste kapitaal is de compensatiemogelijkheid van uitgestelde belastingen bij het optreden van een schok in

Onze controlewerkzaamheden en observaties

Aanwezig kapitaal

Wij hebben de gehanteerde economische balans, opgesteld voor de bepaling van het aanwezige kapitaal, getoetst aan de waarderings-, classificatie- en consolidatiecriteria van de Solvency II-regelgeving. Wij hebben de schattingselementen die zijn gebruikt om de kasstromen (ten aanzien van schade, verval, arbeidsongeschiktheid, kosten en rente) te bepalen, getoetst aan de hand van de historisch waargenomen ontwikkelingen in de verzekeringsportefeuille en marktontwikkelingen. Veronderstellingen die zijn gemaakt door de ondernemingsleiding hebben wij 'gechallenged' (zoals toekomstige kosten, geprojecteerde fiscale resultaten, verwachte premie-inkomsten) op de haalbaarheid impact door deze te toetsen aan beschikbare informatie bij de onderneming (zoals prognoses, aantal nieuwe polissen) en relevante marktontwikkelingen. We hebben geconstateerd dat de schattingselementen zoals gehanteerd door het management onderbouwd zijn en vinden de schattingen redelijk.

Vereist kapitaal

Wij hebben de kapitaalsvereisten per risico-onderdeel getoetst of deze zijn berekend in overeenstemming met de criteria van Solvency II-regelgeving dan wel het goedgekeurde interne model, waar van toepassing. Hiertoe hebben wij onder andere de interne beheersingsmaatregelen rondom de data(stromen), het modellenbeheer en het calculatieproces getoetst. Ook hebben wij deelwaarnemingen uitgevoerd op de gehanteerde data en calculaties. Hieruit zijn geen materiële bevindingen naar voren gekomen.

Wij hebben het in de berekening van het vereiste kapitaal in aanmerking genomen compensatievermogen van uitgestelde belastingen getoetst. Hierbij hebben we de projecties van de toekomstige (fiscale) resultaten geëvalueerd. Deze kennen als basis goedgekeurde budgetten en meerjarenprognoses. Wij hebben een backtest uitgevoerd op de budgetten en prognoses van vorig jaar om na te gaan of schattingen in het verleden mogelijk te optimistisch waren en aanleiding geven tot verhoogde risico's. Vervolgens hebben we vastgesteld dat de waarderingsverschillen tussen de fiscale en Solvency II-waardering in het juiste jaar van de projectie zijn betrokken.

Daarnaast hebben wij aandacht besteed aan de juistheid van de mutatie in verwachte resultaten als gevolg van herstelmaatregelen, de op het juiste moment in de fiscale winstprognose betrekken van de verliezen die samenhangen met de schok en de juiste toepassing van de

Kernpunten

het solvabiliteitskapitaal (LAC-DT).

Onze controlewerkzaamheden en observaties

regelgeving ten aanzien van verliescompensatie.

Wij hebben eveneens gecontroleerd of de recent door het parlement goedgekeurde aanpassing van het vennootschapsbelastingtarief juist in het berekende compensatievermogen is verwerkt.

We hebben geconstateerd dat de door het management gehanteerde schattingselementen voldoen de waren onderbouwd door controle-informatie.

Overige

Wij hebben kennisgenomen van de correspondentie met DNB en de daarin gerapporteerde bevindingen met betrekking tot de berekening van de kapitaalspositie.

Toelichtingen

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de toelichtingen toereikend en in overeenstemming zijn met het stelsel van financiële verslaggeving.

Activa gewaardeerd tegen reële waarde die zijn gebaseerd op waarderingstechnieken met belangrijke niet in de markt waarneembare inputs

Wij verwijzen naar toelichting 7 van de jaarrekening.

Achmea Schadeverzekeringen N.V. bezit activa (€743 miljoen) die wegens hun illiquide karakter op incidentele of terugkerende basis tegen reële waarde gewaardeerd worden met gebruikmaking van waarderingstechnieken die zijn gebaseerd op belangrijke, veelal niet direct in de markt waarneembare inputs. Deze zogenaamde categorie 3-instrumenten betreffen voor namelijk hypothecaire leningen (€665 miljoen) en niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen (€78 miljoen).

De waardering van deze activa en verplichtingen is belangrijk voor onze controle, aangezien de waardebepaling in aanzienlijke mate afhankelijk is van de waarderingstechnieken en schattingen van aannames die in veel gevallen niet rechtstreeks aan markt informatie ontleend kunnen worden. Als gevolg hiervan, gecombineerd met de omvang van de posten, is het risico op afwijkingen verhoogd. Daarom hebben wij de waardering van deze activa als kernpunt van onze controle aangemerkt.

De door de ondernemingsleiding gehanteerde waarderingstechnieken zijn nader beschreven in toelichting 7 van de geconsolideerde jaarrekening en kunnen als volgt worden samengevat:

De reële waarde van niet-genoteerde beleggingsfondsen (€78 miljoen) wordt bepaald op basis van de nettovermogenswaarde, zoals gerapporteerd door de

Interne beheersing

We hebben de werking van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de juiste en volledige vastlegging van brondata die ten grondslag liggen aan de waardering van de desbetreffende activa en verplichtingen getest en geconcludeerd dat we hier, voor zover relevant voor onze controle, gebruik van kunnen maken.

Modellen

Voor financiële instrumenten die gewaardeerd worden met behulp van waarderingmodellen (de hypothecaire leningen) hebben wij de methodologie van de waarderingmodellen getest en, waar mogelijk, op basis van deelwaarneming de gehanteerde aannames en parameters met beschikbare marktdata getoetst. Uit deze deelwaarneming zijn geen materiële bevindingen naar voren gekomen.

Gegevensgerichte werkzaamheden

De waardering van niet-genoteerde beleggingsfondsen hebben wij getest door aansluitingen te maken met door ons opgevraagde confirmaties bij externe fondsbeheerders, waarbij wij ook door middel van backtesting de mate hebben vastgesteld waarin de waarderingen afwijken van de definitieve waarderingen zoals opgenomen in gecontroleerde jaarrekeningen van de betrokken beleggingsfondsen.

Met betrekking tot de hypothecaire leningen gewaardeerd op reële waarde hebben we de waarderingmodellen en de inputparameters getest. Wij hebben ons in het bijzonder gericht op het valideren van de gehanteerde disconteringsvoeten en de inputparameters voor de bepaling van de toekomstige kasstromen. Wij hebben vastgesteld

Kernpunten

fondsbeheerder. Dit wordt beschouwd als de beste benadering voor de reële waarde van de belegging.

De hypothecaire leningen (vastrentende beleggingen) die tegen reële waarde zijn opgenomen in de balans (€665 miljoen) worden bepaald aan de hand van waardingsmodellen die zijn gebaseerd op de contant gemiddelde waarde van geschatte toekomstige kasstromen, gebruikmakend van actuele rentevoeten. De rentevoet is gebaseerd op de tarieven in de consumptie markt aangepast met een totale spread voor het prijsrisico tijdens de offerteperiode.

Onzekerheden in de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten

Wij verwijzen naar toelichtingen 2 en 6 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen.

De berekening van activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten is complex en bevat significante schattingen, gebaseerd op aannames over de toekomstige economische en politieke situatie.

Schadeverzekeringen

De gebruikte aannames voor de verplichtingen gerelateerd aan schadeverzekeringscontracten van €5.459 miljoen hebben betrekking op de hoogte van schadeclaims, het aantal opgetreden maar nog niet gemeldeschaden, verzuimkans, herstelkans, toekomstige kosten en aannames gebruikt in de toereikendheidstoets. De waardering van deze verplichtingen wordt mede bepaald door wet- en regelgeving vanuit de overheid, met name voor de schadegevallen bij langdurige arbeidsongeschiktheid (Wet werken inkomen naar arbeidsvermogen).

Aandeelherverzekeraars in verzekeringsverplichtingen

De aannames en onzekerheden hebben ook betrekking op de verbonden vorderingen uit hoofde van herverzekeringscontracten (€182 miljoen).

Algemeen

De aannames berusten voor een groot deel op de oordeelsvorming van het management. De vennootschap heeft uitvoerige procedures en beheersingsmaatregelen om de waardering van de activa en passiva uit verzekeringscontracten te bepalen, en om de toereikendheid hiervan te toetsen. In verband met significante schattingen door management in combinatie met de omvang van de desbetreffende verplichtingen en activa, is het risico op afwijkingen verhoogd. Daarom hebben wij dit aangemerkt als een kernpunt van onze controle.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

dat de gebruikte interestdata zijn ontleend aan in de markt beschikbare informatie en dat de gehanteerde disconteringsvoet binnen de door ons acceptabele geachte bandbreedte van disconteringsvoeten valt.

Toelichtingen

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de toelichtingen, en dan met name de juistheid en volledigheid van de reële waarde hiërarchie toelichtingen en de verbonden gevoeligheden, toereikend en in overeenstemming zijn met het stelsel van financiële verslaggeving.

Interne beheersing

We hebben de werking van interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot (het gebruik van) de juiste en volledige basisgegevens bij de waardering van de verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten getest. Wij hebben de interne beheersingsmaatregelen rondom datakwaliteit en aansluitingen tussen de financiële administratie en verzekeringstechnische systemen getest. Door het bestuur is geconcludeerd dat een aantal interne beheersingsmaatregelen rondom datakwaliteit en aansluitingen tussen de financiële administratie en verzekeringstechnische systemen gedurende het jaar niet effectief gewerkt heeft. In reactie hierop heeft het bestuur mitigerende interne controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de als effectief beoordeelde interne beheersingsmaatregelen en de mitigerende maatregelen getoetst en geconcludeerd dat we hier, voor zover relevant voor onze controle, gebruik van konden maken.

Aannames

Onze controlewerkzaamheden bestonden onder andere uit het testen van de procedures gehanteerd bij de totstandkoming van de aannames. Deze aannames hebben wij ook getoetst aan in de markt aanwezige gegevens. De kwaliteit van eerdere inschattingen hebben wij getoetst door een analyse van de technische resultaten van de vennootschap. De uitkomsten van de actuariële analyse zijn besproken met de interne actuarissen en de actuariële functiehouder. Bij de toetsing van de aannames hebben we werkzaamheden uitgevoerd rondom de aannames over verzuim en herstel bij arbeidsongeschiktheids- en verzuimverzekeringen, en de toetsing van reserveringen ten aanzien van letselschade. Wij hebben daarbij vastgesteld dat de aannames van het management onderbouwd zijn en dat, op basis van beschikbare controle-informatie, de gebruikte aannames redelijk zijn.

De resultaten van de door het management opgestelde toereikendheidstoets zijn door ons gecontroleerd met de

Kernpunten

Onze controlewerkzaamheden en observaties

inzet van actuariële specialisten en geven geen aanleiding tot bijstelling van de in de groepsbalans opgenomen verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten.

Toelichtingen

Daarnaast hebben we vastgesteld dat de toelichtingen en specifiek de gevoeligheden toereikend en in overeenstemming zijn met het stelsel van financiële verslaggeving.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van de Raad van Commissarissen; en
- de overige informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Onze benoeming

Wij zijn op 29 april 2011 door de aandeelhouder benoemd als accountant van Achmea Schadeverzekeringen N.V. Deze benoeming is jaarlijks herbevestigd door de aandeelhouder. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van 8 jaar accountant van de vennootschap.

Geen verboden diensten

Wij hebben, naar ons beste weten en overtuiging, geen verboden diensten, als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, geleverd.

Geleverde diensten

De diensten die wij, in aanvulling op de controle van de jaarrekening, hebben geleverd aan de vennootschap en haar dochtermaatschappijen, in de periode waarop onze wettelijke controle betrekking heeft, zijn toegelicht in punt 11 van de toelichting van de jaarrekening.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 10 april 2019
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. M.P.A. Corver RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van Achmea Schadeverzekeringen N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen en activiteiten bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel.

Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen en activiteiten geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan de auditcommissie op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Overige informatie

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.